

Cinstind gloriosul jubileu al partidului și ziua de 1 Mai

NOBILUL OMAGIU AL MUNCII

Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

un document deschizător de noi și generoase orizonturi
pentru manifestarea spiritului revoluționar, patriotic,
pentru mobilizarea energiilor creatoare ale clasei muncitoare,
ale întregii națiuni, în îndeplinirea Programului partidului

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, joi dimineața, au început lucrările Congresului Uniunii Generale a Sindicatelor din România. Congresul își desfășoară lucrările în atmosfera de puternică efervescență creatoare, de deplină angajare muncitorească, patriotică, în care toți oamenii muncii, întregul popor, acționează cu dăruire și abnegație pentru a cinsti împlinirea a șase decenii și jumătate de la făurirea Partidului Comunist Român cu noi și remarcabile succese în toate domeniile de activitate, pentru ridicarea României pe culmi mai înalte de civilizație și progres.

Întimpinat cu deosebită căldură, cu cele mai profunde sentimente de dragoste și stimă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit, în acest reprezentativ forum al democrației noastre, o amplă cuvîntare. Cuvîntarea conducătorului partidului și statului, urmărită cu viu interes, cu deplină satisfacție și aprobare, constituie un cuprinzător program de acțiune al sindicatelor pentru îndeplinirea exemplară a rolului și a atribuțiilor ce le revin în societatea noastră, pentru afirmarea și mai puternică a acestora în viața economică și socială a patriei noastre.

Extrase din Cuvîntare în pagina 3

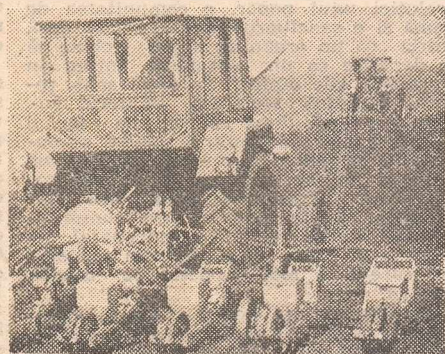
Fotoreportaj la Rădăuți

PRIVIȚI ORAȘUL, CUM SĂ NU FIM MÎNDRI!

Un argument dintre altele altele despre noul destin al oamenilor și al așezărilor din anii Epocii Ceaușescu

(pagina 4)

Bărăganul, o dragoste statornică

(pagina 8)

Cartea de istorie

ROMÂNIA DUPĂ MAREA UNIRE

(pagina 16)

Steaua înaintea primei finale

Ecoul unei victorii, perspectiva unei noi performanțe

(pagina 22)

Exponentul aspirațiilor vitale ale întregului popor român

Implinirea a 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român oferă prilejul evocării unor pagini glorioase din activitatea mișcării noastre muncitorești, între care — la loc de seamă — se află lupta pentru apărarea intereselor fundamentale ale poporului român, a unității, independenței și suveranității patriei.

Intr-adevăr, încă din pragul epocii moderne, cind istoria a adus pe scena țării clasa muncitoare, aceasta a împletit în mod strins lupta pentru dreptate și libertate socială cu cea a împlinirii năzuințelor naționale ale poporului român. Avind rădăcinile adinc înfipte în solul național, proletariatul a participat, alături de masele largi de țărani, de cărturari, la toate marile momente ce au jalonat istoria noastră în secolul trecut — revoluțiile din 1821 și 1848, unirea din 1859, războiul de neatințare din 1877—1878 — devenind, pe măsura dezvoltării sale, așa cum apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu, „purătorul idealurilor celor mai revoluționare ale maselor populare, exponentul aspirațiilor vitale ale întregului popor muncitor spre dezvoltarea patriei pe calea progresului, spre o viață liberă și demnă, spre făurirea unității naționale”.

După cucerirea independenței depline a țării, ideea unirii tuturor românilor într-un stat național unitar a însușit toate clasele și păturile sociale, a inspirat programele partidelor și grupărilor politice, reprezentând un obiectiv fundamental al întregului popor român. Acest deziderat major figura la loc de frunte și în programul Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, creat în martie 1893, pe baza principiilor revoluționare ale socialismului științific. De altfel, chiar la Congres, delegații au condamnat aspirarea românilor subjugăți de Austro-Ungaria, relevând că „în Transilvania trei milioane de români sînt de fapt privați de orice drept politic”, „sînt supuși la neconținute vexațiuni din partea unei administrații fără scrupule”. În documentele partidului clasei muncitoare se aprecia cu îndreptățire, că „patria e un tezaur de progres și civilizație, e sinteza evoluției unei popor, e comunitatea de limbă și e sanctuarul libertății”, că, deci, patria „ca un organism social trebuie să se dezvolte ca un organism întreg în marginile sale etnice”. În acest sens, revista teoretică socialistă „Viitorul social” din 1913, după ce constata faptul „că un număr de locuitori români aproape egal cu cel al României” trăiesc sub stăpîniri străine, reclama, în numele socialistilor, promovarea unei politici îndreptate „pe de o parte, spre conservarea teritoriului românesc neacaparat, iar pe de altă parte, spre liberarea teritoriilor care i-au fost cucerite” de marile imperii.

Comunitatea de țeluri a dus la stabilirea unor strînse contacte între mișcarea muncitorească din vechea Românie și cea din teritoriile românești aflate sub dominație străină. Dezvăluind resorturile acestor legături și pledind, în continuare, pentru amplificarea lor, militantul socialist din București Mihail Gh. Bujor arăta următoarele într-un articol publicat, în 1906, în gazeta socialistilor români din Transilvania „Adevărul”: „Aceleasi interese și dureri ne leagă, același scop unic ne încălzește inimile, același grai ne înlesnește apoi înțelegerea, propaganda, schimbul de idei, de publicații, de scrisori, să ne întindem dar cu frăție mină”.

Patriotismul mișcării noastre muncitorești a fost probat cu tărie în memoria-bilul an 1918, cind clasa muncitoare — alături de țărănime, de intelectualitate, de întregul popor român — și-a adus o contribuție substanțială la realizarea statului național unitar. Asa, de pildă, aportul activ al muncitorimii transilvane la cauza eliberării acestor străvechi provincii românești și unirea ei cu România a fost unanim recunoscut, fiind atestat de însăși compoziția Consiliului Național Român Central — „unicul for care reprezenta voința poporului român în Transilvania” — format, pe baze de paritate, din șase reprezentanți ai Partidului Social-Democrat și șase reprezentanți ai Partidului Național Român.

Militind activ pentru reintregirea țării, Partidul Socialist și Comisia Generală a Sindicatelor din România, în Declarația din februarie 1919, și-au exprimat în următorii termeni azeziunea fierbinte față de Marea Unire: „Ca socialisti români... salutăm cu bucurie dezrobirea națională a poporului român din provin-

ciile subjugate pînă acum și respectăm legămintele de unire hotărîte”. Definind țelul strategic al mișcării noastre muncitorești, documentul subliniază necesitatea unificării tuturor organizațiilor muncitorești „într-un singur partid proletar, care să ducă înainte lupta clasei muncitoare din noua Românie spre realizarea idealului ei socialist... România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mine”.

Această sarcină istorică și-a asumat-o cu succes Partidul Comunist Român — făurit în urmă cu 65 de ani —, moștenitorul legitim și totodată, continuator, pe o treaptă superioară, al mișcării revoluționare, socialiste, al partidului clasei muncitoare creat în 1893. „Continuind aceste luminoase tradiții — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — Partidul Comunist Român s-a identificat întru totul cu năzuințele întregii națiuni, fiind primul partid politic din România care și-a făcut un titlu de onoare în lupta pentru dezvoltarea economico-socială a țării, pentru întărirea independenței și suveranității naționale, pentru o viață mai bună și mai îmbelsugată a întregului popor”.

În pofida a tot felul de greutăți de natură internă sau externă, Partidul Comunist Român a militat, de la început, pentru dreptul nestingherit al poporului de a se manifesta liber, de sine stătător, pentru independența economică a țării, împotriva încercărilor de acaparare a economiei naționale de către monopoliurile internaționale. Asa, de pildă, într-o scrisoare a C.C. al P.C.R., adresată Partidului țărănesc, în martie 1924, se arăta că una din sarcinile majore ale celor două partide era de a acționa energic pentru „salvarea independenței economice a țării, pentru împiedicarea acaparării bogățiilor ei de către capitaliștii imperialiști străini”. În acest sens, un puternic ecou în front unic a muncitorimii române din anii crizei economice (1929—1933), luptă care a dus la esuarea planului de la Geneva, de așa-zisă „asnanare economică” a României, și la retragerea din țară a consilierilor străini, ceea ce au conferit acestor bătălii de clasă un continut profund patriotic, de apărare a intereselor naționale ale poporului român.

În deceniul al patrulea, cind pericolul hitlerist și revizionist amenința direct interesele supreme ale poporului nostru, integritatea și suveranitatea patriei, P.C.R. s-a situat în fruntea forțelor patriotice naționale, desfășurind o vastă activitate pentru unirea tuturor partidelor, organizațiilor politice și profesionale, a claselor și grupărilor sociale ale căror interese coincideau cu cele ale țării, într-un larg front popular de luptă pentru apărarea asezămintelor democratice, a neatințării și a granițelor României. Această tactică adoptată de comuniști se înscrie pe linia tradiției istorice românești care atestă că factorul determinant al victoriilor dobîndite de poporul român în lupta sa îndelungată pentru libertate națională și dreptate socială, l-a reprezentat unirea, în toate momentele de răscruce, a forțelor populare, realizarea consensului național.

În cadrul activității desfășurate de comuniști pe linia unirii tuturor forțelor sociale și politice într-un efort patriotic unic, avind ca sens apărarea patriei, pe prim plan s-a situat făurirea unității de acțiune a clasei muncitoare — forța socială cea mai combativă a societății —, ca premisă esențială a coalițării tuturor forțelor democratice și antifasciste. Dind expresie acestei orientări, în scrisoarea C.C. al P.C.R., adresată Comitetului Executiv al Partidului Social-Democrat, în 1935, se releva că „rolul partidelor noastre, ca partide muncitorești, este să fim în fruntea acestei lupte”. Reafirmându-se și cu acest prilej poziția patriotică a P.C.R., în scrisoare se declara: „Noi, comuniștii, sîntem gata să apărăm cu arma în mînă independența României, dacă țara noastră ar fi silită să ducă un război național de apărare contra imperialismului fascist”. Se dădea, astfel, glas unei stări de spirit unanime, profund patriotice, ce anima clasa muncitoare, întregul nostru popor, hotărît să apere cu orice preț independența și integritatea patriei. Căci, subliniau documentele partidului comunist, „noi, muncitorii români, știm una și bună: pămîntul acestei țări a fost apărut și muncit de brațele părinților noștri... E al nostru și-l vom apăra cu prețul singelui nostru”.

Concomitent, P.C.R. și-a largit contactele cu grupările și organizațiile democratice, a stabilit legături cu diferite fracțiuni ale forțelor politice burgheze și cu un mare număr de personalități politice. Asa, de pildă, în adresa trimisă conducerii Partidului Național-Țărănesc, la începutul anului 1936, Comitetul Central al Partidului Comunist Român semnală, în următorii termeni, gravitatea momentului: „Națiunea e în pericol să-și piardă și independența, și libertatea, și existența sa. Ea trebuie să ridice steagul luptei pentru propria sa ființă. Un imens front antifascist al poporului trebuie să se formeze”.

Activitatea comuniștilor, orientată constant pe linia coalițării în jurul clasei muncitoare a celor mai largi forțe sociale și politice, antifasciste s-a materializat prin crearea unor organisme la nivel național care au contribuit la activizarea luptei poporului român împotriva pericolului fascisto-hitlerist. În rindul ace-

toră, un rol important l-a avut Comitetul Național Antifascist, creat în iunie 1933, organizație patriotică larg reprezentativă, deschisă tuturor cetățenilor țării, indiferent de clasă socială, de partid sau naționalitate. Ca reprezentant al tineretului revoluționar din București, în conducerea acestei organizații a fost desemnat tovarășul Nicolae Ceaușescu, care „s-a impus atenției prin clarviziunea și tenacitatea cu care a dezvoltat pericolul războiului și fascismului”, după cum consemnează mărturiile vremii.

Pe măsura creșterii pericolului hitlerist și revizionist, acțiunile inițiate de partidul comunist în conlucrare cu celelalte partide muncitorești, au crescut în amploare, inriurind în mod sensibil opinia publică românească. Aceasta s-a reflectat în acordurile de front popular încheiate în anii 1934—1935 la București, Băcia și Tebea, la care au aderat Partidul Comunist Român, Partidul Socialist, Frontul Plugarilor, Uniunea Oamenilor Muncii Maghiari din România, organizații locale ale Partidului Socialist-Democrat, ale Partidului Național-Țărănesc și alte grupări democratice. Prin acordul din decembrie 1935, încheiat, în mod simbolic, la Tebea, sub gorunul lui Horea și la mormintul lui Avram Iancu, organizațiile semnatare s-au pronunțat „împotriva războiului, pentru pace, pentru menținerea și întărirea pactelor de alianță și prietenie cu statele care luptă pentru pace”.

Un rol important în mobilizarea maselor la luptă pentru apărarea frontierelor țării l-a avut Plenara a V-a largită a C.C. al P.C.R. din iulie 1936. Plenara a precizat că imperativul momentului extern era organizarea rezistenței naționale contra oricărei agresiuni fasciste, că, în asemenea împrejurări, „comuniștii vor considera necesară apărarea fiecărei palme de pămînt a țării noastre”. În același spirit s-a pronunțat și Congresul al XVI-lea al P.S.D., ținut cu trei luni mai înainte, concluzionînd că arzavarea situației internaționale impune o întărire a solidarității tuturor popoarelor în lupta pentru pace, pentru stăvilirea agresiunii și războiului. În acest spirit, în anii 1936—1937 s-au desfășurat puternice acțiuni muncitorești sub semnul rezistenței antihitleriste.

Începînd cu invadarea Austriei de către Germania nazistă, în martie 1938, urmată la un răstimp, de citeva luni, de mutilarea Cehoslovaciei și, apoi, de lichidarea ei ca stat, cind cercul izolării României se strîngea tot mai mult, comuniștii au reafirmat cu tărie necesitatea imperioasă a organizării forțelor interne pentru salvarea independenței, suveranității și integrității țării. Astfel, în Manifestul Comitetului Central al Partidului Comunist Român din martie 1939 se arăta: „Trupele de asalt ale lui Hitler au invadat Cehoslovacia și se găsește la granița țării noastre. Întreg poporul să se pună în stare de alarmă... Partidul Comunist declară: comuniștii vor lupta cu arma în mînă, în primele rinduri. Uniți-vă cu toții într-un singur front puternic contra lui Hitler și a aliaților săi revizionisti”.

Un moment de vîrf în suita de acțiuni antifasciste și antirevizioniste desfășurate în deceniul al patrulea de către partidul comunistilor, în colaborare cu celelalte partide muncitorești, l-a reprezentat marea demonstrație populară de la 1 Mai 1939, care a relevat cu putere voința clasei noastre muncitoare, a întregului popor de a se împotrivi cu orice preț fascismului și războiului, de a apăra libertatea și frontiera patriei.

Întregul ansamblu de pregătiri și măsuri organizatorice care au determinat caracterul profund patriotic, antifascist și antirăzboinic al intrunirilor și manifestărilor de la 1 Mai a fost strins legat de activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Prezența sa în fruntea Comitetului de organizare a amplei demonstrații de la 1 Mai era o reflectare a preturii și încrederii pe care partidul o acorda neînfricatului militant comunist, care făcuse, în repetate rinduri, dovada dirzeniei și intransigenței sale revoluționare, a tactului și viziunii sale politice largi, înaltelor sale calități organizatorice. Din partea organizației de tineret a Capitalei o rodnică activitate a desfășurat tovarăsa Elena Ceaușescu.

În timpul grăvioasei manifestații din București, cei peste 20 000 de demonstranți scandau lozincile partidului comunist: „Vrem respectarea granițelor!” „Vrem România liberă și independentă!” „Jos agresorul hitlerist!” După încheierea manifestației, care potrivit programului a avut ca punct final Parcul Libertății, demonstranții au depus o coroană de flori la Mormintul eroului necunoscut în semn de recunoștință pentru cei care s-au jertfit pentru unitatea și independența țării și ca expresie a angajamentului lor solemn de a păstra această nobilă tradiție, de a nu precupeți nimic pentru salvarea patriei.

Același caracter de unitate muncitorească — largit și prin participarea celorlalte forțe democratice și grupări burgheze antihitleriste — l-au avut puternicul val de demonstrații de protest împotriva cuceririi teritoriului național în vara anului 1940 și în special a odiosului dictat fascist de la Viena, prin care a fost smulsă din trupul patriei partea de nord-vest a României.

Sînt cunoscute împrejurările externe și interne care au dus la începutul celui de-al doilea război mondial, la izolarea României, la instaurarea dictaturii militare-fasciste și, mai apoi, la antrenarea țării în războiul hitlerist. În acele aspre împrejurări, lupta antifascistă desfășurată de poporul român s-a transformat într-o amplă mișcare de rezistență cuprinzînd, treptat, toate categoriile sociale și politice patriotice românești. Înțelegînd răspunderile ce-l reveneau, în acei ani de grea cumpănă pentru poporul nostru, Partidul Comunist Român și-a asumat, cu îndrăzneală și luciditate, răspunderea de a organiza și conduce la victorie lupta tuturor forțelor muncitorești și populare, patriotice și naționale, a întregului nostru popor. Stabilind căile și mijloacele salvării țării de la catastrofă, P.C.R. a emis acea soluție realistă, în spiritul tradiției istorice românești, în sensul că poporul român nu trebuie să aștepte pasiv rezolvarea din afară a destinului său, ci să se ridice cu propriile sale forte la luptă, asigurîndu-și, în felul acesta, un viitor demn. Chezășia succesului acestei lupte constă în făurirea unității de acțiune a clasei muncitoare, ca temelie a Frontului Unic Național al poporului român, la care să participe toate partidele, grupările și cercurile politice anti-hitleriste.

Coalița forțelor patriotice antifasciste s-a sudat veritabil cu veritabil, moment cu moment. Realizarea Frontului Unic Muncitoresc, la jumătatea lunii aprilie 1944, între P.C.R. și P.S.D. a stimulat și accelerat procesul de coalițare a tuturor forțelor antihitleriste. Pe această bază s-a constituit la 20 iunie 1944 Blocul Național Democrat, alcătuit din P.C.R., P.S.D., P.N.T. și P.N.L. Totodată, partidul comunist a reușit să stabilească o serie de contacte cu monarhia și cercurile grupate în jurul Palatului regal. O deosebită însemnătate au avut legăturile P.C.R. cu cadre de comandă ale armatei, cu ofițeri și generali patrioți, ceea ce a facilitat atragerea armatei, în totalitatea ei, alături de popor.

Făurirea acestui front larg de forțe sociale, politice și militare, în rindul căroră clasa muncitoare și partidul său comunist au avut rolul conducător, a constituit factorul hotărîtor al victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944. Partidul comunist a reprezentat, totodată, forța decisivă care a asigurat participarea poporului român, cu toate resursele sale — economice, militare și umane — la războiul dus alături de Națiunile Unite, pentru zdrobirea Germaniei naziste.

Ceea ce a urmat, în noua etapă de dezvoltare a țării, se arată în Programul Partidului Comunist Român. „A marcat începutul unei noi istorii a patriei noastre — istoria împlinirii idealurilor de dreptate socială și națională pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași, a cuceririi depline a independenței și suveranității naționale a României, a dreptului sacru al poporului român de a fi stăpîn pe propria sa țară”.

În istoria țării noastre, marcată de acel eroic August 1944, un loc de importanță hotărîtoare îl ocupă perioada inausurată de Congresul al IX-lea al P.C.R., cind întreaga activitate a partidului și statului a cunoscut o puternică dinamizare, ca urmare a spiritului novator profund științific, revoluționar promovat de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucit strateg și promotor al progresului economic și social al țării, devotat trup și suflet cauzei partidului și poporului, socialismului, independenței și păcii. Realizările cu adevărat istorice obținute de poporul român în Epoca Nicolae Ceaușescu, au constituit și constituie temeliea întăririi independenței și suveranității naționale. România socialistă se afirmă ca o țară a libertății și demnității, cu un statut ferm de suveranitate și independență, dovedind, prin fapte și împliniri, de ce este în stare un popor cind devine stăpîn pe destinele sale.

„Ținem mult — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — la dezvoltarea și consolidarea independenței țării noastre. Aceasta pentru că istoria — destul de lungă — a României ne-a învățat că numai asigurînd o independență reală se pot crea condiții ca întregul popor să ducă o viață demnă, liberă, să poată participa, totodată, la o largă colaborare internațională. Dorim să colaborăm cu toate țările, cu toți aceia care sînt gata să meargă pe această cale, respectînd independența și suveranitatea României”.

Partidul nostru comunist are mare respect pentru eroicele tradiții de luptă ale poporului român. Relevînd acest adevăr, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată: „Cum putem cinsti pe înaintașii noștri mai vechi și mai noi, pe luptătorii pentru independența națională, pentru progres social, pe democrați, pe comuniști, pe toți aceia care și-au dat viața pentru ca poporul nostru să fie liber? Li putem cinsti acționînd și cu mai multă hotărîre pentru înfăptuirea Programului partidului, pentru triumful comunismului pe pămîntul României, pentru a asigura în vece de vece independența și suveranitatea poporului nostru”.

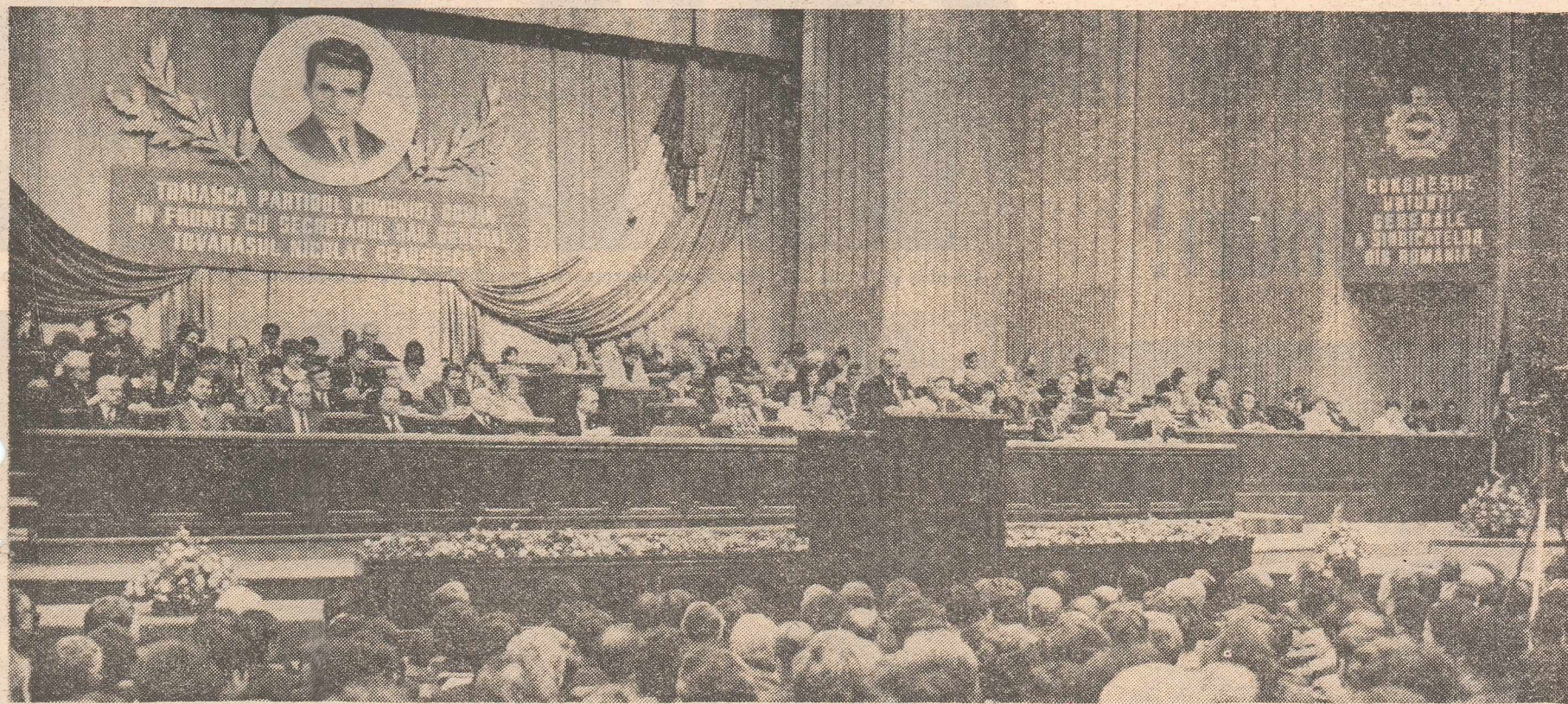
Dr. GHEORGHE UNC ■

Cuvîntarea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU

la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România

Idei-forţă din strălucitul document programatic înfăţişat
marelui forum democratic al oamenilor muncii

Au trecut mai bine de 100 de ani de la crearea primelor asociații muncitorești, apoi a sindicatelor muncitorești revoluționare. În toată această perioadă, sindicatele au desfășurat o activitate intensă de apărare a intereselor vitale ale clasei muncitoare și celorlalți oameni ai muncii, au participat activ la lupta politică împotriva orinduirii burghezo-moșierești, la înfăptuirea revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă, iar apoi au avut un rol de importanță deosebită în victoria socialismului și edificarea noii orinduirii în patria noastră.

Se poate afirma că nu există moment mai important în toată această perioadă, în care clasa muncitoare — forța cea mai avansată a societății noastre — țărânimia, intelectualitatea, organizate în sindicate sau alte organizații, sub conducerea partidului nostru comunist, să nu fi participat activ, să nu-și fi spus cuvîntul privind dezvoltarea patriei și asigurarea independenței și suveranității României.

■ În întreaga activitate, partidul nostru a pornit și pornește de la faptul că socialismul se realizează într-o mare diversitate de forme de la o țară la alta, că numai luînd în considerație realitățile istorice, naționale, tradițiile fiecărui popor și aplicînd ferm principiile socialismului și legitățile obiective se poate asigura înfăptuirea cu succes a socialismului și comunismului.

Toate marile realizări sînt, în același timp, rezultatul muncii pline de abnegație a clasei muncitoare, a țărânimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, care înfăptuiesc neabătut politica internă și externă a Partidului Comunist Român — forța politică conducătoare a societății socialiste românești.

■ În toate aceste realizări un rol important au avut sindicatele, care au desfășurat o intensă activitate de organizare și unire a oamenilor muncii în realizarea programelor de dezvoltare economică și socială, de ridicare a bunăstării materiale și spirituale, de întărire continuă a patriei noastre, a independenței și suveranității României.

Pentru remarcabilele succese obținute în dezvoltarea generală a patriei, de la înalta tribună a Congresului Uniunii Generale a Sindicatelor din România, adresez tuturor membrilor sindicatelor, oamenilor muncii, întregului nostru popor cele mai calde felicitări și urarea de noi și noi succese în viitor.

■ Viața, experiența celor 40 de ani de construcție socialistă — dar mai cu seamă a ultimilor 20 de ani — demonstrează cu putere că numai alucînd o parte însemnată pentru fondul de dezvoltare întărim continuu proprietatea socialistă de stat și cooperatistă, asigurăm condițiile tehnico-materiale necesare pentru dezvoltarea neconținută a patriei și ridicarea, pe această bază, a bunăstării generale a poporului. Orice diminuare a fondului de dezvoltare, creșterea nejustificată a consumului ar afecta grav viitorul patriei noastre. De aceea, partidul nostru este ferm hotărît să

acționeze cu toată consecvența și în viitor, pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale, a științei, culturii, învățămîntului pentru consolidarea și dezvoltarea proprietății socialiste de stat și cooperatiste — baza înfăptuirii cu succes a Programului partidului, a trecerii la realizarea visului de aur al omenirii, a comunismului în România!

■ Așa cum am mai menționat și cu alte prilejuri, statul nostru socialist asigură pentru toți cetățenii condiții de muncă — și va face totul, și în viitor, ca întregul nostru popor să poată avea condiții de muncă în pace și liniște, pentru a-și asigura progresul, bunăstarea și fericirea!

■ Aplicăm, și vom aplica și în viitor, ferm principiul socialist de retribuție, „de la fiecare după capacitatea sa, fiecărui după munca depusă”, precum și principiul „nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă”. În societatea noastră socialistă nu este și nu va mai fi niciodată loc pentru cei care vor să trăiască fără muncă sau prin exploatarea muncii altora.

■ Am creat un sistem nou, democratic, de conducere a activității economico-sociale, care asigură participarea efectivă a oamenilor muncii la conducerea unităților din toate sectoarele, la elaborarea politicii generale, interne și externe, a statului nostru.

■ Consiliile oamenilor muncii, adunările generale ale proprietarilor, producătorilor și beneficiarilor a tot ceea ce se realizează în țara noastră, constituie cadrul larg, democratic, de afirmare a forței și capacității creatoare a clasei muncitoare, țărânimii, intelectualității, a tuturor categoriilor sociale.

■ Un rol important în sistemul democrației muncitorești îl au Congresul Oamenilor Muncii, Congresul Țărânimii, Congresul Științei și Învățămîntului și celelalte congrese și consilii naționale ce se aleg pentru conducerea tuturor domeniilor de activitate.

■ Putem spune că avem un cadru larg democratic — unic în felul său — superior oricăror forme ale democrației burgheze. Este necesar să perfecționăm și să asigurăm creșterea și mai puternică a rolului acestor forme democratice, în conducerea tuturor sectoarelor de activitate.

■ Noi pornim permanent de la faptul că socialismul îl construim cu poporul și pentru popor, și vom face totul pentru ca poporul — adevăratul făuritor al istoriei, a tot ceea ce se creează în societatea noastră — să-și poată edifica, în liniște și pace, în mod liber și conștient, viitorul său de aur, viitorul comunist.

■ În cadrul sistemului democrației muncitorești-revoluționare, sindicatelor le revine un rol deosebit de important în unirea eforturilor maselor populare, în vederea înfăptuirii neabătute a planului și programelor de dezvoltare economico-socială. Ele sînt cele mai largi or-

ganizații ale proprietarilor, producătorilor și beneficiarilor — și trebuie să acționeze pentru a asigura participarea organizată a acestora la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, a întregii societăți.

■ Puniți în centrul activității lor realizarea planului de producție a tuturor obiectivelor de dezvoltare a patriei, sindicatele trebuie să acorde, în același timp, o atenție deosebită problemelor sociale, condițiilor de muncă, de viață, înfăptuirii neabătute a prevederilor legilor și măsurilor de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii.

■ După cum vedeți, dragi tovarăși, nu am formulat — pot spune — nici o critică la adresa activității sindicatelor. M-am gîndit, dacă să fac sau nu, acest lucru. N-aș vrea să interpretați că nu sînt multe de îndreptat în activitatea sindicatelor. Dar am pornit de la convingerea că, în timpul Congresului, delegații, participanții la Congres vor analiza ei, critic și autocritic, activitatea pe care au desfășurat-o. Ca atare, am anticipat, acordînd un credit desfășurării lucrărilor Congresului în spirit critic și autocritic — deoarece numai așa vom putea stabili căile pentru îmbunătățirea activității viitoare și creșterea rolului sindicatelor în întreaga activitate de dezvoltare a patriei noastre.

■ Sîntem la începutul unui nou cincinal. Dispunem de tot ce este necesar, avem un program minunat, de largă perspectivă. Acum hotărîtor este întărirea ordinii, disciplinei, buna organizare a activității în toate sectoarele! În acest sens, este necesar ca sindicatele, și Congresul Sindicatelor, să determine o îmbunătățire a întregii activități de unire a întregului popor în înfăptuirea obiectivelor de dezvoltare a patriei, de ridicare a ei pe noi culmi de progres și civilizație.

■ Să facem totul pentru întărirea continuă a forței materiale și spirituale a României, pentru ridicarea bunăstării generale a poporului, pentru întărirea independenței și suveranității patriei noastre socialiste!

■ Avînd în vedere gravitatea situației internaționale, România adresează tuturor popoarelor apelul de a intensifica acțiunile pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru dezarmare generală și, în primul rînd, nucleară, pentru relații de colaborare între toate statele, fără deosebire de orînduire socială. Tocmai în aceste împrejurări grele este necesar să facem totul pentru a schimba cursul periculos al evenimentelor, pentru a determina renunțarea la forță și la amenințarea cu forță, pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru apărarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor, la existență, la viață, la libertate și independență, la pace!

■ De la tribuna Congresului Uniunii Generale a Sindicatelor doresc să exprim, încă o dată, hotărîrea fermă a poporului român de a face totul pentru dezvoltarea colaborării cu toate statele lumii, de a acționa cu toată energia pentru a contribui la dezarmare, pentru a se pune capăt războiului, pentru asigurarea păcii, a viitorului luminos, liber și independent al popoarelor!

Partidul e-n toate: e-n cele ce sînt

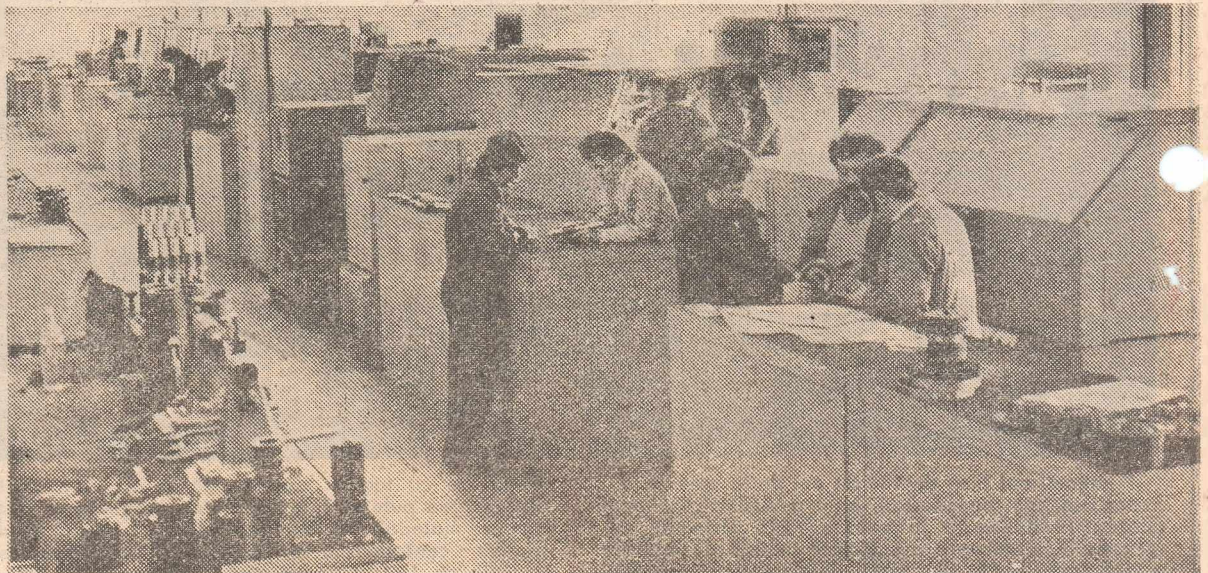
Priviți orașul, cum să nu fim mîndri!

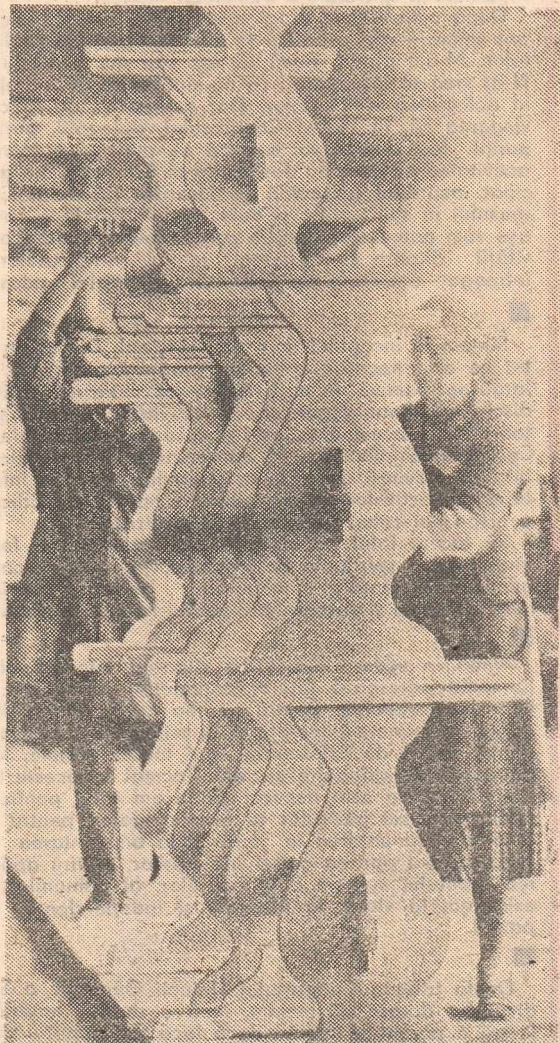
Un oraș străvechi într-o perpetuă tinerețe, cu oameni tineri, cu o arhitectură nouă, modernă, și elegantă

După șase sute de ani de la descălțarea lui Bogdan Vodă pe meleagurile moldovene, noul monument consființește dănuirea noastră viitoare

Cu cincisprezece ani în urmă cele câteva unități meșteșugărești nici nu lăsa să se hănuiască ceea ce se cheamă astăzi industria de vîrf rădăuțeană: întreprinderea de scule, subansamble și accesorii

Exportul, un examen trecut, mereu, cu succes de producătorii mobilei de Rădăuți

Rădăuți este un oraș mic. Un orașel din categoria celor pe care, de la distanță, le-am putea socoti fără veleități. Unul dintre orașele despre care ești tentat să spui că nu pot depăși condiția florilor timid înălțate sub coroanele marilor copaci. Dar, privind lucrurile de aproape, la Rădăuți, ca în atîtea și atîtea orașe mici ale țării — mici neînsemnînd că ar fi și lipsite de personalitate —, timpul, veacul, clipa sînt tratate intens, demn și responsabil. Nu este o însușire gratuită de adverbe, ci un adevăr simplu, de care te pot convinge pe deplin micile orașe ale țării, cărora anii noștri le-au conferit o vitalitate nebănuită altădată, un curaj anume în asumarea unui destin înalt și o sete aparte de a dura.

De ce Rădăuți? Pentru că aici, urmare a dreptei și înțelepte politici a partidului, a pătruns industria de vîrf, pentru că multe dintre produsele întreprinderilor rădăuțene pornesc astăzi către îndepărtate colțuri de lume, pentru că, în fine, orașul acesta mic își poate spune, cu mîndră îndreptățire, **oraș industrial**. Desigur, același lucru se mai poate spune și despre Birlad, despre Videle sau Balș. Atunci...

De ce Rădăuți? Pentru înfățișarea sa de azi, pentru cele 5500 de noi apartamente, dar și pentru casele noi, ridicate după tipicuri ale locului și înconjurare de grădini așa cum numai oamenii care n-au avut șansa cîmpurilor largi știu îngriji, pentru că este, în totul, un oraș modern, harnic. Dar tot astfel se înfățișează privirii și Sighetu Marmatei, și Năsăud, și Tecuci. Atunci...

De ce Rădăuți? Pentru aleasa prețuire cu care știe

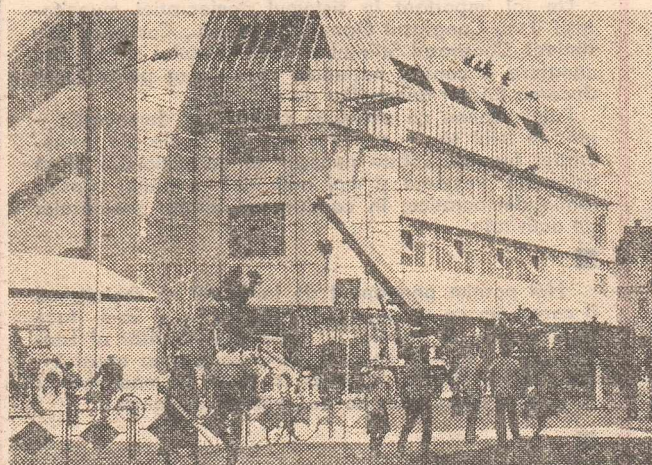
să-și înconjoare istoria, pentru noul parc, avînd în centrul său statuia ecvestră a întemeietorului Bogdan și, pe o latură, aleea marilor domni moldoveni, pentru setea de cultură — care tot iubire de istorie se cheamă, în adîncurile și adevăratele-i sensuri —, ceea ce face din el un oraș respirînd istorie. La fel cum și Blajul și Careiul și Lugojul. Atunci...

De ce Rădăuți? Pentru grija față de om, vizibilă atît în construirea, în urmă cu numai trei ani, a unui spital sau în ridicarea unor mari magazine (între care cel numit chiar „Rădăuți” și care va fi inaugurat în vara aceasta, urmînd a fi unul dintre cele mai arătoase din țară, ținînd cont și numai de faptul că aici, la Rădăuți, se construiește mobilierul comercial necesar întregii țări), totul spunînd și e vorba de un oraș **clădit de oameni, pentru oameni**. Ceea ce este perfect valabil și atunci cînd ne gîndim la Oltenița, Urziceni sau Cîmpia Turzii. Atunci...

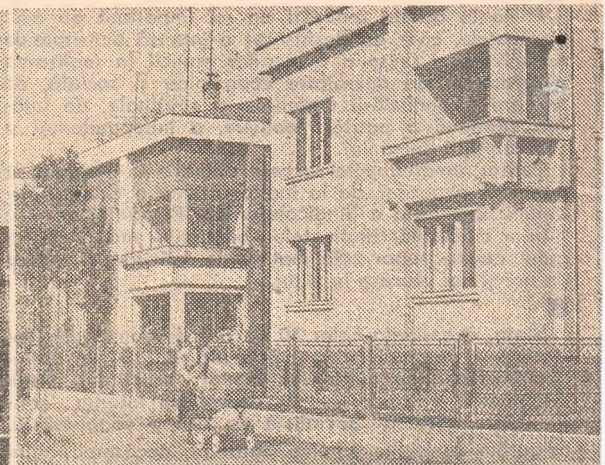
De ce Rădăuți? Pentru că este un oraș frumos, aerisit, plin de verdeață (fiecărui locuitor revenindu-i, la o utopic-eventuală împărțire a spațiului verde existent, mulți zeci de metri pătrați), un oraș care se străduiește, prin întregul efort al oamenilor săi, să fie și să arate ca UN ORAȘ. Ca, de altfel, și...

Atunci, de ce tocmai Rădăuți? Pentru că e primăvară și, în aprilie mai cu seamă, florile tuturor pomilor din jur vor parcă să-ți poarte gîndul spre Bucovina, spațiu în care un oraș adevărat, Rădăuți, trăiește intens timpul, veacul, clipa.

DAN MUCENIC ■

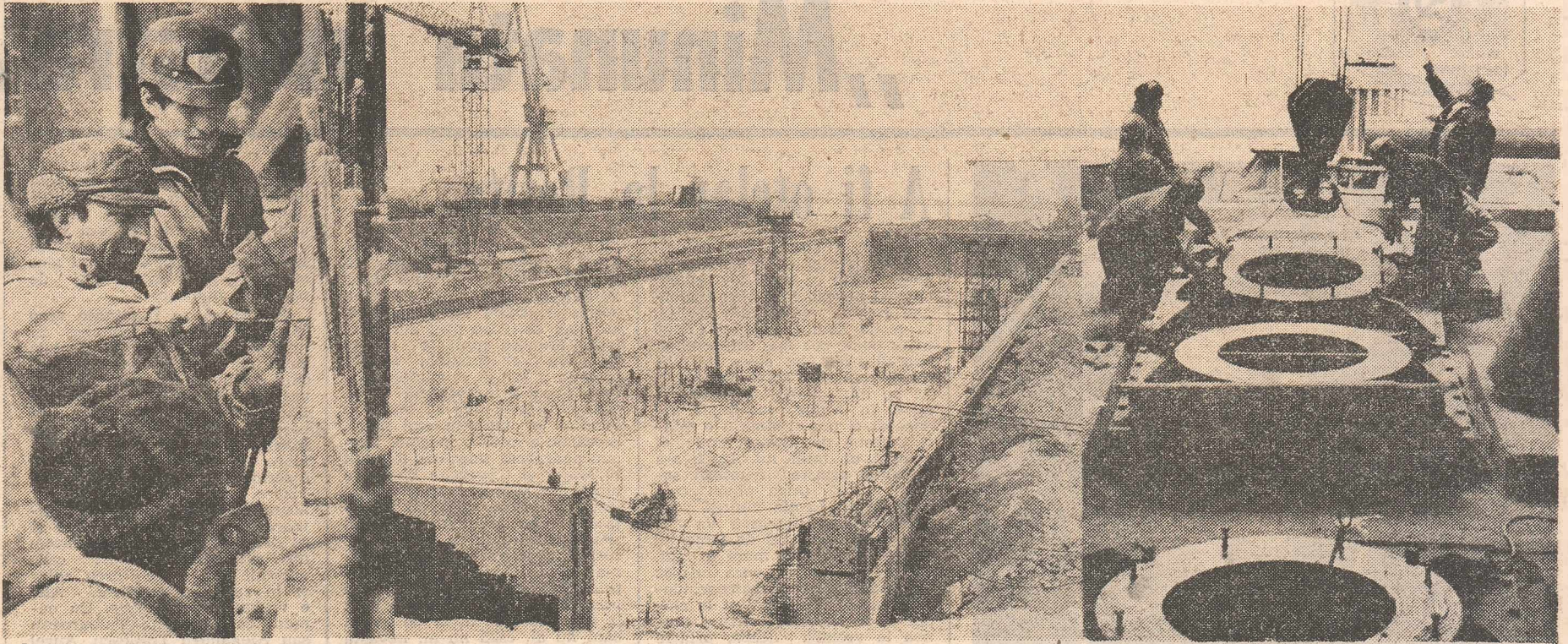
Arhitectura — o șansă folosită cu discernămint: magazine ultramoderne și locuințe confortabile

Fotografii de ELENA GHERA ■

Și-n cele ce miine vor rîde la soare

În ansamblul marilor realizări ale litoralului românesc, la Mangalia ia ființă încă un doc uscat pentru repararea navelor de mare tonaj — 150 000 tdw —, lucrare ce se va finaliza într-un timp record, astfel încît primele nave vor intra la reparat încă din acest an.

Temeiul deplinei egalități

O victorie de seamă a orinduirii noastre socialiste o constituie lichidarea oricărei forme de inegalitate, discriminare și asuprire națională și socială, asigurarea deplinei egalități și întărirea unității și frăției tuturor celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate. Referindu-se la această mare realizare istorică, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia la cel de-al XIII-lea Congres al partidului: „În țara noastră am rezolvat pentru totdeauna problema națională, pe baza concepției marxist-leniniste, a principiilor socialismului științific, asigurând deplina egalitate în drepturi a tuturor fiilor patriei”.

Încă de la crearea sa, Partidul Comunist Român s-a pronunțat cu fermitate pentru deplina egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Alături de alte forțe democratice, progresiste, partidul comunist a desfășurat o activitate susținută împotriva discriminărilor și inegalităților, a politicii de învrăjbiere și dezbinare a oamenilor muncii de diferite naționalități, politică promovată de cercurile retrograde, reacționare. El a luptat cu consecvență împotriva exploatării și asupririi sociale și naționale, pentru salvarea intereselor vitale ale maselor largi populare, pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a României, a acționat neabătut pentru deplina egalitate în drepturi între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate. Aceste obiective statornice și programatice ale partidului nostru comunist au devenit viabile odată cu victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, constituind esența procesului revoluționar inaugurat la 23 August 1944. În anii construcției socialiste, politica Partidului Comunist Român de înlăturare a deplinei egalități între toți oamenii muncii s-a soldat cu împliniri și rezultate de importanță primordială, fără precedent în istoria patriei noastre — care sînt, totodată, trinitice și edificatoare argumente ale superiorității socialismului ca orinduire social-istorică. Între acestea, este vorba în primul rînd de asigurarea dreptului la muncă și a unei retribuții egale la muncă egală. Am realizat, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „ceea ce încă în multe țări ale lumii, inclusiv în cele mai dezvoltate state capitaliste, nu este asigurat — dreptul la muncă, ce constituie unul din drepturile fundamentale ale omului”. Apoi sînt asigurate dreptul la învățură și gratuitatea învățămîntului, inclusiv în limba naționalităților. În al treilea rînd sînt asigurate condițiile materiale necesare des-

fășurării de către toți cetățenii români de diferite naționalități a activității cultural-artistice și științifice și în limbile lor materne. Totodată, dezvoltarea largă a democrației muncitorești, revoluționare, făurirea unui cadru organizatoric democratic, unic în felul său, asigură deopotrivă oamenilor muncii români și de diferite naționalități participarea largă și de înaltă responsabilitate la organizarea și conducerea întregii activități economico-sociale. Înlăturarea egalității depline — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — pornește de la aceea că „noi avem o înțelegere nouă a egalității și libertății — aceea a faptului că toți cetățenii patriei au aceleași drepturi în toate domeniile, aceleași libertăți, dar aceleași îndatoriri față de patrie, față de popor, față de cauza făuririi societății noi, fără clase”.

Baza trinitică a egalității tuturor fiilor țării o constituie proprietatea socialistă, care asigură tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, o poziție egală față de mijloacele de producție. Din calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari ai avuției naționale izvorăște conștiința răspunderii comune ce revine, deopotrivă, oamenilor muncii români, maghiari, germani și de altă naționalitate în accelerarea progresului economic și social al patriei comune.

Pe plan economic, consolidarea bazei materiale a egalității în drepturi a tuturor cetățenilor se realizează prin politica partidului de dezvoltare armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, prin asigurarea unui ritm mai accentuat de industrializare a zonelor altădată menținute în inapoiere economică, printre care și a celor în care, alături de români, locuiesc și oameni ai muncii de altă naționalitate. Cu deosebire în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului, s-a produs un adevărat salt în dinamica creșterii volumului de investiții în aceste județe și localități, care a depășit substanțial media pe țară. „O egalitate în sărăcie nu este egalitate! — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu. Egalitatea este atunci cînd oamenii pot să trăiască din plin, să se bucure în mod egal de bunurile materiale și spirituale create prin munca lor unită...” Procesul de dezvoltare economică, politica de industrializare, creșterea numerică a clasei muncitoare, acumularea de noi cunoștințe profesionale sub incidența cerințelor industriei moderne au contribuit din plin la ridicarea tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, la un nivel superior de civilizație, determinînd mutații substanțiale în modul lor de viață, în statutul lor social.

Pe plan politic, deplina ega-

litate în drepturi a tuturor cetățenilor României socialiste își găsește o elocventă ilustrare alături în contextul larg, dominant, al democrației directe și în cel al reprezentării lor corespunzătoare în toate organele centrale și locale ale partidului, statului și organizațiilor obștești, de la birourile organizațiilor de bază ale P.C.R., sindicate sau consilii populare pînă la Comitetul Central al partidului, Consiliul Național al F.D.U.S., Marea Adunare Națională, Consiliul de Stat, Consiliul Național al Oamenilor Muncii și guvern.

Pe plan juridic, Constituția țării consfințește egalitatea deplină în drepturi a tuturor cetățenilor, fără nici un fel de discriminare, iar legile țării consacră dreptul lor egal la muncă și odihnă, la asistență socială etc. Garanțiile constituționale sînt dezvoltate și completate cu garanțiile legale cuprinse într-o seamă de importante acte legislative din toate domeniile de activitate-economică, politică, socială, culturală s.a.

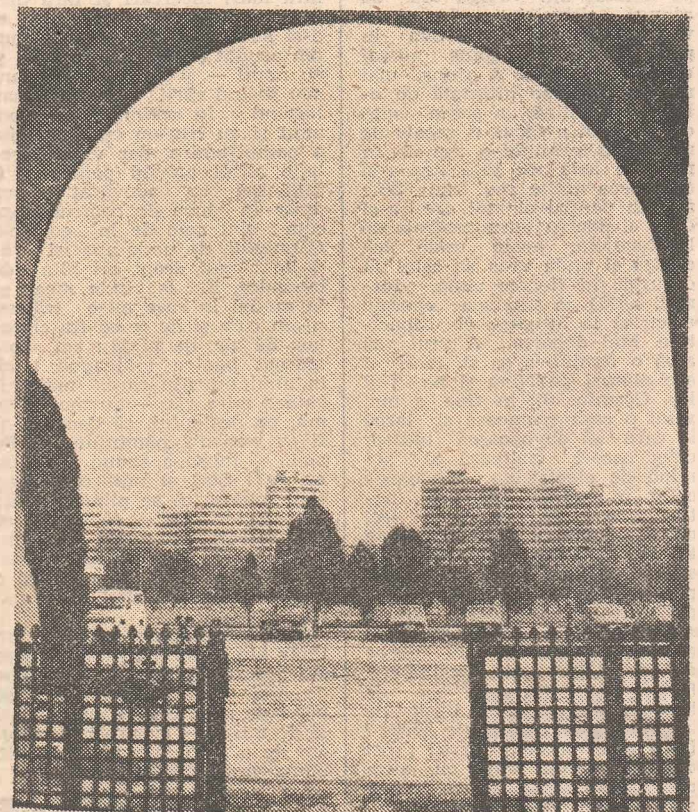
Pe lângă temeiurile sale economice, politice și juridice, egalitatea cetățenilor României socialiste este fundamentată și din punct de vedere cultural. Statul nostru socialist asigură fiecărui cetățean dreptul la învățură și gratuitatea ei, precum și dreptul și posibilitatea reală de a învăța în limba proprie. Numai socialismul a reușit să lichideze, într-o perioadă scurtă, inapoierea din domeniul învățămîntului și culturii, să asigure lichidarea analfabetismului, generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani și condiții egale de învățămînt pentru toți tinerii, pentru toți cetățenii patriei.

Aceste coordonate ale realizării efective a unei depline egalități între toți cetățenii țării au antrenat modificări în structura socială și de clasă a societății noastre, au imprimat noi trăsături condiției de om al muncii, constructor conștient al socialismului și comunismului, întărind unitatea politică și ideologică și lărgind suportul puterii politice, care cuprinde, practic, întregul nostru popor. Experiența țării noastre demonstrează cu forța faptelor că egalitate înseamnă drepturi, libertăți, condiții pentru afirmarea liberă, nestingherită în toate domeniile, dar și responsabilitate, înalte îndatoriri, dintre care cea mai de seamă este aceea a devoțiunii pentru dezvoltarea continuă a patriei, pentru a îmbunătăți, înnoii și înălța viața comună, pentru a rămîne mereu uniți în interese, năzuințe și idealuri, pentru a face din unitatea și frăția tuturor celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, o forță de nebiruit a socialismului.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Alba Iulia, un oraș al iubirii tuturor românilor, astăzi, cînd ceasul istoriei bate pe tot cuprinsul țării ora celor mai mari împliniri.

„Minunata noastră

Muncitor, sculptură de JUSTIN NASTASE

Din Turnul de control al propriei vieți

Dacă-l întrebi: a fost greu?, el schițează un soi de zîmbet și zice apoi rar, ca și cum ar face o mărturisire de mare însemnătate pentru viața planetei (și, din punctul său de vedere, chiar așa este) — nu, pentru mine nu. Apoi tace multă vreme, peste ochii săi albaștri alunecă valurile de ceață ale atîtor amintiri, pare stingherit, așa înalt cum este, pare c-ar vrea să fie lăsat în pace, dar își dă repede seama că nu are pentru ce se teme de cuvinte, asta a fost, de cînd era elev prin clasele mici a rămas fără tată și greul l-a tras mamă-sa. Acum, Viorel Pircălăbescu are 28 de ani și a obținut de la viață tot ce i-a cerut. Și mai întâi de toate i-a cerut să-l lase să învețe carte și meserie — o meserie anume, aceea de electrician — iar viața n-a avut nimic împotriva, l-a lăsat pe băiatul din Tirgu Jiu să ajungă electrician, dar el a vrut să fie și foarte bun în profesie (asta a depins numai de el) și a ajuns. A ajuns, mai repede decît se întimplă de obicei, să obțină „a șasea specială”, apoi a făcut și școala de maștri, a terminat-o, așa că în privința asta nu mai are a-și dori prea multe sau, mai bine zis, nu pentru el mai are a-și dori, ci pentru termostatala de la Rogojelu, acolo unde lucrează și unde vrea ca totul să decurgă, în fiecare clipă, normal, adică să producă energie electrică la întreaga ei capacitate. Mai departe... A vrut să aibă o familie a sa și, iată, îi are alături pe Nina și pe fiul lor, Cosmin. Și, în fine, a mai visat o casă frumoasă și largă în care să dovedească tuturor celor care-l vizitează că are mină de electrician. Locuiește chiar în centrul orașului natal, într-un apartament cu trei camere, unde a mesterit cam tot ce se putea în materie de sonerii, lumini și sunet. Totul pare cum nu se poate mai simplu, intrat pe un făgaș anume ales pentru a-i face lui Viorel toate voile, inclusiv aceea de a călători în străinătate. Poate fi ceva chiar așa de limpede, chiar așa de lipsit de încercări sau șicane ale sortii? Dacă ar fi astfel, parcă nici n-ar mai trebui trăită cu atîta poftă viața, ar fi ca o traversare a unui ocean de miere, a-

ducîndu-te în starea de a nu mai suporta așa multă dulceață. Cînd l-am întrebat, chiar de la început, ce-au însemnat pentru el ultimii douăzeci de ani, a răspuns cu seninătate: totul. Asta însemnînd anii de școală și cei de muncă. Ani în care s-a simțit mereu sigur de el, s-a simțit mereu lăsat să facă tot ce i s-a părut lui important de făcut. Asta înseamnă realizare — spun. E de acord, dar parcă mai bine am numi-o viață, viață obișnuită, viață de om în țara lui și în timpul ce i-a fost dat să-l trăiască, un timp în care el și cei de-alături, clasa muncitoare românească și-au asumat cele mai înalte răspunderi întru clădirea și înălțarea patriei. Nu știu de ce te-ar interesa o existență ca a mea, senină, fără mari încercări și fără piedici importante? — prinde el a-și sublinia modestia. Sigur, am asudat și eu, am pierdut și eu nopți — și nu la restaurant sau jucînd cărți, ci învățînd sau lucrînd în schimburi —, am avut și eu cîte-un eșec sau cîte o nemulțumire, dar viața trebuie altfel privită pentru a fi înțeleasă cu adevărat — ca dintr-un turn de control, așa cum sînt cele de la ecluzele Canalului, de unde apa își vădește cursul drept ori plin de meandre. Eu, la vîrsta mea și la modul în care mi-o trăiesc, n-am cum și de ce să fiu circotaș. Să zic, de pildă: am fost marcat pentru todeauna cînd, în anul nu știu care, maestrul cutare mi-a zis — pu mai face, mă, pe desteptul, că doar n-oi fi tu buricu' pămîntului! De aici, să încep a spune mai știu eu ce?! Sînt și unii care s-au cam învățat să se plîngă, ba de una, ba de alta — că lor li se dau lucrări mai grele și altora mai ușoare, că șefii stau numai cu ochii pe ei, că li se refuză o învoire tocmai cînd au mai mare nevoie... Viorel este, cum se zice, un tinăr blind. Iar această blindețe s-a născut dintr-un fel anume de a-și privi viața. De-a se privi pe sine, cel de ieri, de azi și de mine — cu precizia unui om de a cărui atenție depinde bunul mers al luminii.

D. M. ALEXANDRU ■

A fi oțelar la Reșița

El așa a crezut, așa crede: munca este și ea o lecție pe care e bine ca omul s-o învețe cit mai devreme. Pentru Gheorghe Bagiu, oțelar din Reșița, la lecția asta simplă și dintre toate poate cea mai importantă, dascăli i-au fost chiar părinții lui, țărani din satul Pogănești de pe lângă Lugoj. Și n-ar încăpea la mijloc vreo laudă zadarnică ci pur și simplu o mîndrie lesne de înțeles cînd el adaugă că tatăl lui, Iosif, s-a numărat printre fruntașii satului și că ținea pînă într-o sută de oi. Lecția muncii din gospodăria părintească va fi fost deprinsă la fel de temeinic și de-o soră mai mare a lui, Livia, care prin vara lui '52 era muncitoare la Întreprinderea textilă din Lugoj și la rîndul ei se număra, cum se spunea la vremea aceea, printre ștahanoviști. În toamna aceluiași an a făcut și el primul pas către industrie. Ca să fie primit la Școala profesională din Nădrag, unde urma să învețe meșteșugul turnătoriei de fontă, o condiție era și-aceea ca el să fie voinic și sănătos. Inșă, bineînțeles, nu pe seama acestor însușiri a ajuns să fie șef de clasă. Elevii purtau uniformă cu epoleți și petițe, li se dăduseră centuri și chipie, dar în ciuda acestei înfățișări care-i făcea să semene unii cu alții notele din catalog aduceau, cu precizie, necesarele clarificări despre a căror importanță ar fi de-ajuns să spunem doar atît, că Uzina „Ciocanul” a angajat doar absolvenții care se situaseră pe primele zece locuri în fiecare clasă. Mai tirziu, după ce făcuse și liceul, la seral, a fost propus pentru o școală de maștri oțelari la Reșița și timp de doi ani a învățat iarăși, pregătindu-se să plece după absolvire la Galați, la noul combinat

siderurgic ce se construia acolo. Pînă la urmă s-a întimplat că n-a mai plecat, a rămas chiar la Reșița, mai întâi ca prim muncitor, adică șef de echipă, iar apoi chiar pe post de maestru. Muncea mult și câștiga bine. Nu prea cheltuia, fiindcă ambiția lui de adolescență, de-a avea o motocicletă Jawa, pierise numai ca să lase în locul ei o ambiție mai mare, aceea de-a avea o mașină. Tocmai apăruseră mașinile Renault 10 Major și Gheorghe Bagiu se lupta din răsputeri să-și atingă visul. Ajunsesse să-i mai trebuia încă doar zece mii și cînd și-a luat inima în dinți să-i ceară cu împrumut tatălui lui s-a întimplat că bătrînul, nepricepînd la început pentru ce i-ar trebui acei bani, l-a luat la trei păzește: ai 27 de ani și bani nu ai, casă nu ai, nevastă nu ai; cine a mai ajuns din neamul nostru așa? Inșă cînd a înțeles că n-ar fi nevoie decît să completeze suma pe care băiatul lui o strînsese cu atîta străduință, bătrînul s-a îmbunat, chiar l-a sărutat pe frunte, ca să nu fie nevoie să-și ceară astfel iertare, și se înțelege că i-a dat și banii. Curînd după aceea nici n-a mai fost nevoie ca Gheorghe Bagiu să-și cumpere visul pe patru roți. Mașina i-a venit la scară, cum s-ar zice, de pe urma unuia dintre cezurile cu cîștiguri în autoturism. Apoi, la nuntă unui prieten și-a cunoscut și nevasta. Dorina e profesoară de fizică și-a fost de acord de la început cu condiția de-a avea trei copii. Condiția s-a împlinit în parte, dar nu începe supărare, iar Gheorghe Bagiu pare un om de-a dreptul fericit atunci cînd aduce vorba despre cei doi copii ai lui, Dorin și Anca, pe care ține să-i crească în cultul aceleiași învățături a muncii pe care el a deprins-o de la tatăl lui. Și

poate că-i este îngăduit să spună că învățătura acestuia moștenite el i-a adăugat virtuți noi. Dar a fost și este, la Reșița, unul dintre cei mai buni oțelari. La începutul anului 1985 Gheorghe Bagiu a fost ales secretar al comitetului de partid pe oțelărie. Pentru că se împlinesc vreo 25 de ani de cînd trudește în această vatră de foc nestins cuvintele lui pot să închege oricînd o istorie a acestui răsîmp, așa cum s-a văzut el de-aici, de lângă flacăra cuptoarelor în care fierbe oțelul. Înainte, la Reșița se lucra cu șapte cupatoare de cite 60 de tone. După o serioasă operațiune de modernizare, zice Gheorghe Bagiu, acum se lucrează cu trei cupatoare de cite 250 de tone și cu două de cite 125. „Noi facem aici, adaugă el, oțeluri care aproape că se fac greu chiar și în cupatoare electrice. Aici e vorba de măiestrie. Cu oameni ca Gheorghe Tulbureanu sau Alexandru Trăilescu, Aurel Pop sau Ion Mărgăoan, Ilie Ghimbir sau Vasile Iușan, oțelul de Reșița nu numai că și-a păstrat faima dar și-a sporit-o de-a lungul acestor ani. Am fost crescuți în ideea că oțelul nostru e bun, curat. Așa a fost și așa este. Reșița fiind nu numai locul unde se face oțel bun dar și școala a muncii de unde au plecat mulți dintre oțelarii chemați să lucreze în noile, combinate siderurgice de la Galați sau Tirgoviște sau Călărași. Prin construirea acestor combinate, desigur că a scăzut ponderea Reșiței în producția națională de oțel, dacă o comparăm cu ea inșăși vedem inșă că în anii construcției socialiste, mai cu seamă în anii epocii pe care cu îndreptățită mîndrie o numim Epoca Nicolae Ceaușescu, producția de oțel a Reșiței a crescut de mai bine de 20 de ori față de anul 1938, anul de vîrf al economiei noastre de dinainte de război”.

DUMITRU ELIADE ■

Și el este Leul

Cînd a umblat după aprobarea de a prinde și duce cu el două lebede a stîrnit o mulțime de zîmbete. Și-a făcut datoria și a cerut-o și, dacă n-ar fi primit-o, cu siguranță că le-ar fi furat, dar i-au dat-o, atîta doar că l-au întrebat, la ce-ți trebuie două lebede? și el a răspuns, să le duc pe fundul Mării Panonice! Trosc, pentru că multă lume nu mai știa nimic de marea aceea, amintită mai mult prin tratatele de geologie. Nu erau departe de a-l porecli Lebedă, dar respectul cu care era tratat i-a împiedicat. Ar fi putut să-i spună Leul, asta pentru că s-a bătut ca Leul să redevină semnul lor de identitate. Dar tot din motive de respect au continuat să-i zică Herișanu. Iar Aurel Herișanu, cu aprobarea în buzunar, a purces în deltă și, împreună cu soferul, s-a întors la Jimbolia cu două lebede. Le-a eliberat abia în fața bălților cu stuf, deasupra cărora se ridicau armate de păsări, acuate în preajma celor 30 de hectare de luciu de apă, infriparate pe secetosul pămînt din preajma Jimboliei. Erau fostele gropi de cărămidă, umplute cu apă și populate cu pește, în jurul cărora, de primăvara pînă toamna, se agită rate, pescăruși, nagii, giște sălbătice și, de curînd, și două lebede. Printre lacuri serpuiesc sinele de cale ferată îngustă. Unele sînt vechi, ruginite, înainte de a fi desfăcute, altele au încă luciul argintiu al liniilor vii. Pe acolo se aduce argila, pămîntul pentru cărămizi și țigla și liniile seamănă cu niște picioare metalice ale unui păianjen care înghite în viscerele sale fierbinți mii de tone de pămînt. Aurel Herișanu a venit la Jimbolia mai mult dintr-o în-

timplare. S-a născut în Argeș, în celebra comună Leresti și, în 1949, cînd a poposit la Jimbolia, Întreprinderea de produse ceramice mai avea desenat pe zidul de la intrare un leu enorm făcut de pe vremea bătrînului Bohn, cel care înființase rețeaua cu fabrici de cărămidă, la Kikidia, Sveti Hubert, Charleville și Lugoj. Prin 1949, Aurel Herișanu era contabil și tot în acei ani au venit la Jimbolia Anton Vajda, Ion Koh, Mihai Barna, azi printre ultimii moșticani, oamenii de bază ai „Leului”, adică maștri, șefi de ateliere, șefi de secții sau de cariere de pămînt. În anii aceia de după război Leul era mai mult o paragină, și plecarea lui Michael Bohn din fruntea fabricii de cărămidă nu deschidea perspective prea roze pentru marca „Leul”. Cel puțin așa credeau unii. Numai că vremea i-a contrazis. Prin 1966, Aurel Herișanu a preluat conducerea Leului. El și cu cei din vechea gardă, veniți la cărămidă în anii imediat de după război, au încercat să refacă prestigiul sifonat al regelui animalelor. Și cu automatizarea liniilor de țigla, cu utilizarea energiei solare la uscarea produselor, cu folosirea apei geotermale în aceleași operațiuni și prin introducerea în circuit a unor cupatoare moderne, Leul a început să circule iar ca marcă de finută. Din 1977, la Jimbolia funcționează o instalație pe bază de energie solară, fiind prima din țară utilizată în regim industrial. La fel și ideea folosirii apelor geotermale (care izvorăsc aici la 81°C) e o premieră, proiectată de specialiști și realizată de oamenii leului cu propriile lor mijni. În zilele în care am trecut pe la Jimbolia se pregătea introducerea în-

călzirii cu apă geotermală și la alte sectoare precum și la grădinița întreprinderii, la club și la dispensar. Și mai era un fapt care ardea de mai multă vreme. El merită toată atenția. Lumea, obsedată de modernizare, a redescoperit tradiția. Întorcerea la țigla și la cărămidă a multora dintre constructorii lumii a readus Leul în circulația sa pe toate meridianele. Țigla, teracotele, placajele ceramice circulă acum mai rău decît banii. Cele cu marca Leul au ajuns iar pe mai multe continente. Dar oamenii de afaceri și constructorii noștri cer gresie și majolică. Majolică nu se produce la Jimbolia, în ciuda faptului că argila albastră de pe fundul Mării Panonice e, poate, cea mai bună din Europa. Și la Jimbolia se găsește o astfel de argilă în cantități enorme. Din ea se poate realiza una din cele mai fine ceramici pentru casele oamenilor. O cere și pămîntul, zice Aurel Herișanu. Tradiție este, pămînt așijderca. Amplasamentul e liber. Avem gazele de sondă cu care am rezolva toată arderea. Iar economia cere și cer și partenerii străini pentru export. Iar argila albastră nu are nevoie nici măcar de o carieră specială. Se poate exploata în comun cu cea pentru țigla. Și, în vreme ce Lugojul aduce argila de la Medgidia și de la Sunculus, noi stăm pe ea fără să o facem gresie și majolică. Într-un singur an am putea produce un milion de metri pătrați, zice unul dintre lei. În zilele în care am fost la Jimbolia ideea de a produce gresie și majolică era la ordinea zilei. Era de fapt ultima bătălie a unui om care și-a legat viața de reabilitarea capului de leu imprimat pe niște produse simple, obișnuite, banale chiar, dar care s-au născut din puterea unor oameni simbolizată de o emblemă pe măsură.

CORNEL NISTORESCU ■

clasă muncitoare

Ar mai avea doar doi ani până să implinească suta și o sănătate de fier, a minții mai înții, l-a împiedicat să uite ceva din tot ceea ce i s-a părut important în acest veac trăit de el, poate și de teama că dacă omul începe să uite asta înseamnă că lumea și timpul încep să se îndepărteze de el și în singurătatea în care ajunge lui nu-i mai rămâne decât să se predea, într-o bună zi. Or, Gheorghe N. Stănescu nu a avut și nu are chef să se predea iar anii pe care i-a adunat până acum nu s-au înșirat prin dreptul lui doar ca el să facă degeaba umbră pământului ci au trecut ca niște cai tineri și de coama cărora el s-a prins cu amindouă miinile și cu o poftă de viață al cărei semn exterior doar acesta ar fi putut să fie, dar n-a fost, un chiot rostogolindu-se din capătul unui deal și spărgându-se în ecouri care să facă să răsună valea toată. În trecut fie zis, în timp ce vorbeam cu el, în casa lui de la marginea Bicazului, tot cînta un cocoș, în prag, ziua în amiază mare, și faptul se petrecea aproape de noi ca să nu spunem, tot în trecut, că exact așa n-a făcut Gheorghe N. Stănescu și că firea-l de bărbat vrednic și cuminte a avut grijă să nu răzbată niciodată prea departe de auzul lui tropotul anilor de care el s-a prins ca de coama unor cai tineri, mercu tineri. Insa este, fără indoială, un om cunoscut prin partea locului.

Odată, în toamna trecută, l-a intrat pe poartă un reporter. Bătrînul tocmai culegea porumbul din curtea casei și nu s-a învoit să stea de vorbă decît cu o condiție din două: ori îl ajută, acela, să culegă mai repede porumbul, ori îl așteaptă pînă ce termină el munca de unul singur. Apoi l-a povestit despre vremea cînd mînea era o noutate în comună, despre învățătorul lui, Gavril Neculau, despre care e dreptul lui să creadă și-acum că „nu sînt azi învățători ca el”, sau despre felul cum în armată, după șase luni, a fost făcut căprar, apoi sergent și s-a lăsat la vatră ca plutonier. După primul război mondial, cînd a avut parte să lupte la Mărășești, s-a așternut pe muncă, și-a ridicat o casă, a crescut doi copii. Iar după ce s-a stîns și flacăra războiului al doilea, prin anii '50 Bicazul și-a pierdut deodată liniștea.

Bicazul devenise emblema unui timp înnoit prin idealul nobil și regăsit pe de-a-nregul al vocației noastre constructive.

Despre marele șantier al hidrocentralei de la Bicaz se scria aproape zilnic și reporterii plecau de aici doar ca să vină în locul lor alții ori pentru a se reîntoarce, apoi, de zeci de ori în același loc de pe valea Bistriței.

Fără rîndurile lor, cum spunea chiar unul dintre acei reporteri, romantismul acestui șantier, unde munca omului a dominat de multe ori mașina și s-a realizat ceea ce aiurca oamenii nu și-au putut imagina că s-ar putea face fără o tehnică înaltă, ar fi rămas necunoscut.

Gheorghe N. Stănescu l-a privit pe toți cu simpatie. Într-un anume fel s-a considerat a face parte el însuși, intructivă, din aceeași breaslă, căci toată viața a fost cărăuș iar un om cu asemenea meserie este, cum s-ar zice, un ziar vorbit, în pas cu noutățile și mersul lumii. Era nevoie, pe șantier, și de cărăuși iar el nu s-a dat niciodată în lături să ajute pe cît s-a putut.

Apoi a venit vremea ca din turbinele de la Stejaru să se ivească primele fire de lumină și Bicazul a început să fie mai puțin căutat.

Lumea și-a îndreptat privirile spre Argeș, spre Lotru, spre Porțile de Fier, iar aparatele nichelate ale fotoreporterilor au început a culege tot mai rar în lentilele lor mînușchiri de raze de soare, felii albastre de cer și de mare montană.

Dar asupra felului cum avea să se scrie mai departe istoria la Bicaz lumea putea să-și dea seama chiar din faptul că atunci cînd constructorii se pregăteau să-și stringă uneltele comuna Bicaz a fost declarată oraș. Orașul acesta are astăzi,

cum ne spune primarul Toader Vasilache, vreo 10 000 de locuitori. Cei mai mulți lucrează, bineînțeles, la Combinatul de lîanți și azbociment ce-a fost ridicat prin '52 în primul rînd pentru nevoile șantierului. Inginerul chimist Constantin Simion, directorul combinatului, era pe-atunci brigadier pe șantierul hidrocentralei. Un alt brigadier, Ioan Soccanu, se pregătește acum să iasă la pensie după 36 de ani de muncă. El a fost șeful formației în a cărei grijă stă întreținerea barajului. Și cît timp a trecut de cînd el a rămas de veghe la starea acestei construcții monumentale ce a făcut, la vremea ei, fama Bicazului, orașul a crescut, în apropiere, și s-a tot înnoit, cu

muncit pînă să o ajungă. Pe seama aceleiași ambiții ar putea fi pusă și hotărîrea unora dintre locuitorii Bicazului de-a avea gospodării model și de a-și deschide casa amatorilor de turism montan, tuturor celor doritori a-și petrece concediul în vecinătatea Ceahlăului și a-vind totodată la îndemină înlesnirile de trai ale unei case bogate. Dacă se va implini și această hotărîre, n-ar fi prima oară cînd cei din Bicaz arată că ei își duc de obicei hotărîrile pînă la capăt. La capătul unei munci de la care nu s-a dat în lături, cum spune primarul Toader Vasilache, nici unul dintre cetățenii sănătoși ai orașului, de curînd a fost deschisă o spațioasă policlinică.

Gheorghe N. Stănescu, cel care ar mai avea doar doi ani pînă să implinească veacul, își amintește că a făcut atunci cîteva memorii. Ținea creionul în mîna, deasupra hîrtiei, așa cum ținușe deasupra inamicului carabina Manlicher la Mărășești, în vara lui '17. Apoi a venit și timpul ca oamenii să vrea cu toții ca monumentul acesta să fie înălțat iarăși, ceea ce s-a și întimplat, în bună parte pentru că timpul însuși devenise mai îngăduitor cu oamenii și deschisese o cale ca voința lor să învingă. Această cale a fost deschisă în vara anului 1965, prin Congresul al IX-lea al partidului. Și este, fără indoială, cît se poate de adevărat că readucerea pe socul vechi a aceluia monument a însemnat un fel de a se scrie istoria tot la fel de important, în felul lui, pe cît fusese în felul ei ridicarea barajului de la Bicaz.

Barajul a fost închis la 1 iulie 1960, la ora 9.

Cu o zi înainte, la ora 12, trecuseră ultimii plutași de pe Bistrița, Visarion Cimbru, Gheorghe Naclad și Gavril Bicăjanu.

Douăzeci și cinci de ani mai tîrziu, în vara anului trecut, muzeograful Dan Mihăilescu organiza o întîlnire a celor ce fuseseră plutași pe Bistrița și Dorna iar de pe urma acestei fapte se poate spune astăzi că Muzeul orașenesc Bicaz are o colecție completă de unelte de plutarit precum și cîteva benzi de magnetofon în care despre știința plutaritului vorbesc chiar aceia ce se aflaseră sus în ierarhia plutașilor.

Dan Mihăilescu are 39 de ani și este, bineînțeles, absolvent de istorie. Tatăl lui a fost profesor de matematică și directorul liceului din Bicaz iar mama lui profesoară de română. În casa părinților lui și-au găsit adăpost mulți dintre reporterii veniți să scrie despre șantierul hidrocentralei de la Bicaz. Acum, o secțiune importantă a muzeului orașenesc este dedicată chiar vieții acestui șantier. Alte două secțiuni, de istorie și etnografie, sînt dedicate vieții dintotdeauna a oamenilor de pe aceste locuri. Dan Mihăilescu este ajutat de ceea ce el numește activul obșteșc al muzeului, alcătuit din 15 pensionari. Aceștia sînt oameni care cunosc Bicazul pe degete și-i cunosc și pe cei din satele din jur, ei umblă mult și pot să afle dacă prin vreo casă sau gospodărie se află ceva ce-ar putea interesa muzeul. Și tot ei sînt în stare să creeze omului cea stare specială de a se simți generos. Astfel, prin donații, muzeul și-a îmbogățit colecțiile cu multe sute de piese în ultimii ani.

Există însă și oameni care n-au altceva să dea decît cuvinte. În acest caz, prețul cuvintelor depinde de cel care le spune. Unul dintre băieții lui Gheorghe N. Stănescu, Traian, stabilit în București, a avut să spună bunăoară că el este șoferul care a primit ordin să-l ducă de la Bicaz pînă la Craiova pe președintele Poloniei, Ignat Moscicki, care împreună cu guvernul și comandamentul armatei se refugiase în România la 17 septembrie 1939. La rîndu-i, un fost militar, un general mi se pare, ardelean de baștină, de pe lângă Sighișoara, și stabilit de la o vreme în Bicaz, a sfîrșit prin a răspunde insistențelor muzeografului stabilind el însuși o regulă pe care la cei 93 de ani ai lui a respectat-o cu precizie de ceas de lux: timp de un an, de două ori pe săptămînă venca la muzeu și de fiecare dată îi vorbea muzeografului exact două ore. Spre a nu mai încăpea nici o îndoială că oamenii, nu-i așa?, sînt cărți vii de istorie.

„Da, rememorarea istoriei și limpezirea faptelor și înțelesurilor ei este o cale și la Bicaz, ca pretutindeni, de a se scrie istoria. Dar ea, și la Bicaz, ca pretutindeni, nu poate fi singura.

În mod necesar, această cale se alătură celei pe care se făurește istoria nouă a orașului de către lumea lui vie și vrednică și încrezătoare, înainte de toate, în ea însăși.

DUMITRU ELIADE

O echipă de frați

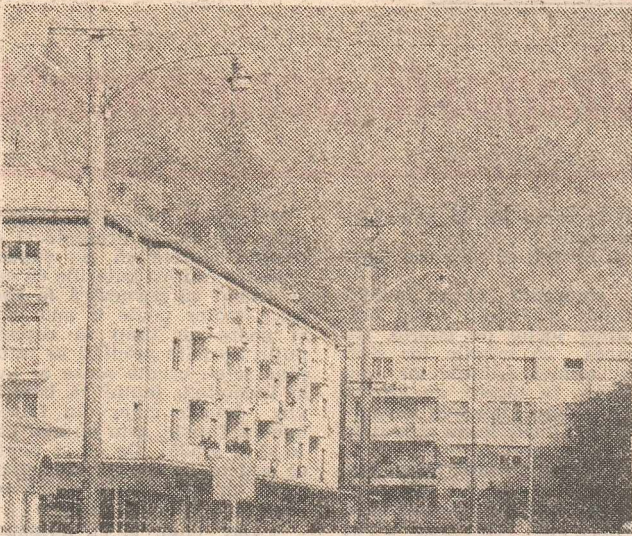
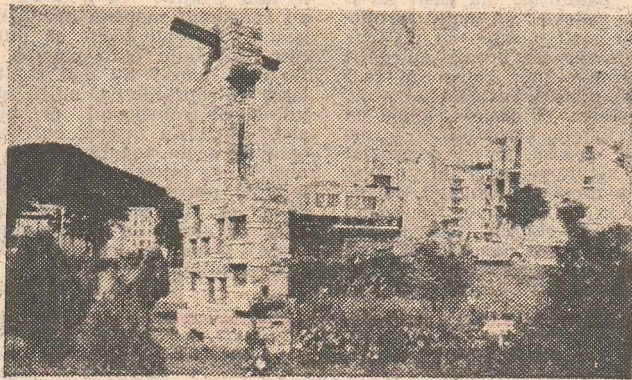
În spatele ficcării mașini se află un om, în spatele fiecărui gram de minereu din cele cîteva mii de tone care vîd zilnic pentru prima dată lumina soarelui a soarelui se află clipa de viață și de muncă a unui miner. S-ar putea măsura viața acestui om nu în ani trăiți ci în tone de minereu extras așa cum viața unui agricultor s-ar putea cîntări în greutatea tuturor recoltelor sale. Și poate că numai în aparență metalele sînt reci. Înăuntrul lor e multa căldură umană a celor care le-au scormonit din miezul pămîntului. Există în limba română o expresie care dă întreaga măsură a responsabilității omului pentru pămîntul fărăi sale: „pămîntul trebuie gîndit”. Și dacă agricultorul gîndește pămîntul prin sămînța care aparține în egală măsură brazdei și destinului său, minerul gîndește cu atît mai mult pămîntul cu cît o face chiar dinăuntru său, din „creierii muntelui” — cum iarăși atît de frumos se spune.

Uneori realitatea e mai complexă decît închipuirea. Iar realitatea de la exploatarea minieră Baia Bôrșa e una extrem de complexă. Aproape jumătate din acești mineri vin din comunele de pe Valea Vișeuului și Valea Izei, de la Poieni, Petrova, Vișeu de Jos, Rozavlea, Ieud, Bogdan Vodă, Dragomirești, Săliște, Săcel, Moisei etc. Mii de oameni sînt cu o jumătate a destinului lor muncitori la suprafață, făcîndu-și datoria față de agricultura țării ca și crescătorii de animale, iar cu cealaltă jumătate a destinului sînt muncitori în subteran făcîndu-și datoria față de prezentul industrial al țării ca mineri. Multe sate ale Maramureșului au așadar o prelungire firească în miezul pămîntului. Între firul de porumb din lan și metalul neferos din adînc, între laptele dulce al brunei de Maramureș și zăcămintul cuprifera din subteran există o împletitură de destine umane care unifică adîncul cu lumina într-un viitor previzibil. Există aici la I.M. Baia Bôrșa un „caz” care ar putea da seama de marea realitate a mineritului nostru. Bursuc Anton, deși e de prin părțile Iașului, e șef de echipă la mina Burloaia. Pînă aici, nimic spectaculos; și alții sînt, veniți din toate colțurile țării, unii chiar din cele mai îndepărtate. Numai că el e șef peste o brigadă alcătuită chiar din frații săi mai mici. Bursuc Anton are în jur de 38 de ani și e cel mai în vîrstă, ceilalți coboară pînă la 23, 26 de ani. Aproape toți sînt căsătorii, au familii, copii. Lună de lună își realizează sarcinile de plan cu 105-110%. Au o ritmicitate constantă din care nu-și ies și nici nu-i scoate nimeni. Au un ritm propriu pe care îl țin cu dinții lor de frați veniți din Moldova în minele din Maramureș. Dar unde sfîrșește relația de singe și unde începe relația de inrudire prin muncă în subteran? Unde sfîrșește rolul de frate mai mare al lui Anton și unde începe rolul său de șef peste echipa fraților mai mici? Pentru că exemplul lui a fost cu siguranță urmat și într-o parte și într-alta dovremne ce toți frații i s-au adunat în jur într-o echipă care își depășește cu toată consecvența, lună de lună, planul.

Meseria de miner cuprinde ceva din tot ce are mai spectaculos și mai greu fiecare dintre toate celelalte meserii ale omului. Nici o meserie nu este mai bogată în toate calitățile și responsabilitățile tuturor celorlalte decît mineritul! De aceea poate cînd l-am rugat pe Cașvan Nicolae de la I.M. Baia Bôrșa să-mi dea cîteva exemple de eroism din munca de fiecare zi a minerilor, mi-a răspuns cu o simplitate dezarmantă și cuceritoare în același timp: datoria e ceva normal.

ION ZUBAȘCU

Cum se mai scrie istoria la Bicaz

fiecare an, înainte de toate prin oamenii chemați a-i spori bogăția cu munca lor. La Bicaz au fost construite un atelier ce ține de o întreprindere de tricotație din Piatra Neamț, un atelier de confecții metalice aparținător de o întreprindere din Roman și un atelier de paste făinoase ce se află în subordinea întreprinderii județene de morărit și panificație. O cooperativă meșteșugărească puternică și a cărei producție urmează a se dubla în următorii doi ani, cum spune președintele ei, Nicolae Macovei, contribuie la sporierea veniturilor pe care le aduc orașului unitățile de industrie mică și își aduce de asemenea o parte însemnată la volumul și diversitatea prestațiilor de servicii pentru locuitorii orașului. Statistica ia în vedere, în acest caz, serviciile ce-au revenit fiecărui locuitor în decurs de un an și cînd primarul Toader Vasilache spune că de cîva timp începe valoarea prestațiilor de servicii a fost la Bicaz de 40 000 de lei pe an și pentru fiecare locuitor el are de ce să fie mulțumit. Cifra aceasta fiind una pe care alții mai au încă mult de

Primarul spune că policlinica asta e o adevărată bijuterie. Toader Vasilache este și președintele Consiliului orașenesc al F.D.U.S. și are de ce să fie mulțumit cînd spune că a fost, aceasta, o acțiune izbutită dar și un exemplu ca atunci cînd oamenii ajung să vrea cu toții același lucru este imposibil ca lucrul acela să nu fie făcut în cele din urmă.

Așa au stat lucrurile, intructivă, și cu dorința oamenilor de-a fi repus pe socul lui monumentul închinat eroilor războiului de independență. Încă nu se încheiasse șantierul hidrocentralei cînd începuseră a fi construite blocurile în care stau acum aproape 2 000 dintre cele 3 000 de familii ale orașului și cum pe locul unde fusese înălțat monumentul trebuia să se facă loc unei străzi noi el a fost luat și dus într-o curte. S-ar fi zis că fusese uitat acolo de-a binelea dar unii dintre cei ce vedeau placa avînd înscrise pe ea numele eroilor n-aveau cum să uite, chiar dacă treceau mai departe, că pe placa aceea de marmură se aflau și numele bunicilor și străbunicilor lor.

An bun pentru piinea țării

Va fi un an bun, spun țărani și ceilalți lucrători ai ogoarelor. Ca niciodată vremea a fost de partea pământului, a semințelor. Doar cele câteva zile de vreme răcoroasă au stat în calea bunului mers al lucrurilor și-au fost de natură să producă o umbră pe fața celor care, acum, spun cu sufletul împăcat: va fi un an bun. Toate lucrările campaniei de primăvară au fost încheiate cu zile, chiar săptămâni înainte de termenul prevăzut. Mobilizați de organele de partid și indemnati de soare, lucrătorii ogoarelor ne asigură de pretutindeni că anul 1986 va fi un an al producțiilor record, anul revoluției agrare ridicată la rangul de producții intensive. În fiecare zi presa publică și stiri despre încheierea cu succes a lucrărilor de primăvară. Îndeplinind o sarcină a conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, aceea de a-și face datoria la timp și de a face fiecare palmă de pământ să contribuie la belșugul țării, lucrătorii ogoarelor, în telegramele adresate secretarului general al partidului își dedică marile lor succese glorioșului jubileu al partidului și zilei de 1 Mai. Încheierea lucrărilor din legumicultură, fertilizarea suplimentară a terenurilor și întreținerea culturilor sunt deja angajamente pe care oamenii satelor și le asumă în continuare cu toată răspunderea, cu toată dăruirea, în vederea îndeplinirii prevederilor noii revoluții agrare — realizarea recitelor record de pe toate suprafețele agricole. Oamenii muncii de pe ogoare se angajează ca recoltele acestui an să reprezinte nivelul maxim al posibilităților, să facă dovada productivității muncii în agricultură, să treacă la aplicarea fermă a măsurilor privind îmbunătățirea radicală a activității în zootehnie.

Vestile bune sosit în aceste zile de la lucrătorii pământului din județele țării reprezintă o certitudine pentru piinea țării, semn că urmează o vară fierbinte, cu o confirmare a tuturor acestor semne de bun augur, un an bun pentru piinea țării.

E tulburător Bărăganul cînd sămînța incolțește și împinge cîmpia în sus, să scoată capul. Atunci cîmpia e ca o mare în plin flux: se ridică spre cer, atrasă parcă de Lună, și rămîne așa pînă spre toamnă, cînd se culeg roadele ei. Atunci, tot fără să observăm, întîlnind nu-mai, începe refluxul: pămîntul se rează din nou în tăcerea lui, coboară puțin să se odihnească parcă și ciclul se va re-lua din nou. E ca o pendulare, un fel de perpetuum mobile, o răsufare permanentă care ne întretine și pe noi. Cum să nu veghez la această respirație? Mai ales cînd, se știe ori nu se știe de ce, cîmpia pe alocuri începe să se deprecieze: pămîntul se sărătură, nu mai poate să împingă la suprafață sămînța, fiindcă sămînța nu mai găsește în sol hrana-i necesară. Pămîntul acesta cosmic e pătat pe alocuri, e ars, nu mai funcționează, nu mai are vitalitate. Sînt mari suprafețele sărăturate în Bărăganul Brăilei și faptul, realitatea aceasta neliniștește omul cîmpiei. O stațiune de cercetare, situată în plin Bărăgan, studiază, prin oamenii ei, de ani buni, ce se întîmplă cu pămîntul: de ce se îmbolnăvește cîmpia? Răspunsuri la această întrebare au aflat și au mai aflat, tot căutînd, și cum să revitalizeze pămîntul, să-l spele de sărătură, să-l facă să rodească din nou, să-l însănătoșească.

Cum? îl întreb pe inginerul „Giorgian Mateescu, șeful unui mare șantier din incinta indignității Latinu — Vădeni, zonă în care se află mari suprafețe sărăturate.

— Prin amenajare de orezării, zice; avem, la nivel de județ, un important program de valorificare superioară a acestor terenuri sărăturate. Anul trecut au fost cultivate cu orez, pe suprafețele special amenajate, 10 860 de hectare. Acum, zona cea mai fierbinte e aici, în partea Latinu — Vădeni, unde amenajăm o nouă orezării, în suprafață de 1 360 hectare. Anul asta trebuie să dea producție și nu o producție oricum, ci o producție de peste patru mii cinci sute kilograme orez la hectar.

— În acest scop sînt concentrate aici mari forțe mecanice și umane: se lucrează de dimineață pînă noaptea tîrziu, la construcțiile hidrotehnice de pe rețeaua de alimentare, la stațiile de pompare de la priza de apă, la finisarea terasamentelor de pe canalele de alimentare cu apă. Volumul lucrărilor e mare și trebuie realizat într-un termen destul de scurt, pentru că pămîntul desfundat nu a permis multă vreme să se lucreze. Pămîntul e în prefacere acum, geme sub greutatea buldozerele, sub mușcătura screperelor și autoscreperelor: sînt aproape două sute de screpere și autoscrepere de diferite mărimi, 45 de buldozere, peste 400 de oameni. Într-o zi, mașinile astea toate trebuie, e musai să dîsloce o sută de mii de metri cubi de pămînt! Un deal, un munte? Nu, o mare de pămînt, așa cum ne apare cîmpia acum, sub senilele mașinilor, sub cizmele de cauciuc ale oamenilor. Pămîntul este tulburat din formele lui de totdeauna și așezat în formele cerute de lucrare, în formele din planurile de pe hirtie. Oamenii

din Brigada nr. 1 Baldovinești, a I.E.E.L.I.F. Brăila, sînt specializați de acum în amenajările de orezării, lucrează, cum am spus noi, la reconstrucția pămîntului. Și, după ce îi cunoști, constai că oamenii aceștia sînt în marea lor majoritate tineri sau foarte tineri. Marian Gingăruș e atîl de tînăr încît nici nu-mi vine să-i spun vîrsta. A terminat 10 clase, ne zice, și a venit pe șantier, să se califice la locul de muncă. Și s-a calificat destul de repede — mecanic utilaj greu terasier. Abia de se zărește din cabina tractorului.

— Ce faci cu tractorul ăsta toată ziua? îl zgîndări eu cu întrebarea.

— Muncim, zice el la plural.
— La ce „muncim“?
— La digulețe, la platforme și terasamente, la nivelări de parcele.
— Și cît ciștiți tu minuind acest tractor?

rinții și frații lor mai mari s-au jertfit să aperse pămîntul pe care-l înzdrăvenesc ei acum. În linia asta stau risipite multe cazemate, unele astupate, altele care se mai vîd și acum. Cîte mai multe au fost scoase, demolate cum se poate spune, altele prea bine și prea adinc infipte în pămîntul patriei, sînt acoperite, iar deasupra lor va crește și da în spic orezul. Tot scormonind pămîntul, au găsit fel și fel de relicve: pe malul Siretului au găsit o sabie cu un frumos oseminte de bronz, au găsit osemintele unor ostași cu caschetele alături, cartușe cu suicie, cartușiere și paftale, stiele cu vinul în ele, transformat într-o pastă groasă, și au dezproptat eh iar și un proiectil de vreo 40 de kilograme, neexplodat, cu focosul în el. O noapte l-au păzit acolo, în cîmpia Bărăganului, pînă au venit genștii și l-au dezamorsat, apoi ei și-au con-

dacă se defecta un element sau doi, îi schimbam și foloseam o baterie doi ani. Acum, astea noi, care în mod logic și firesc ar trebui să fie mult mai bune, că doar cu lucru făcut bine, putem noi să revitalizezăm pămînturile astea, din de multe ori defecte chiar din fabrică. Chiar ne și anunță, cei care le fabrică, să fim atenți că „au defecte“. Păi dacă nu funcționează de ce nu le mai trimiți? Nu e destul că au consumat materia primă degeaba, că s-au făcut că muncesc? Trebuie oare paguba să fie mai mare? Să mai cheltuiască întreținerea, adică statul, și cu transportul ei pînă aici? Asta nu înțeleg eu. Oare oamenii aceia, tovarășii aceia ai noștri, așa înțeleg ei să ne ajute? Să pornim motoarele buldozerele, ale screperelor trăgînd cu altele de ele prin noroaie? Greu, pentru mine, pînă și de inchipuit!

să o transmită și tinerilor cu care lucrează, vrea să-i facă loc în sufletul fiecărui, flăcău dintre aceștia care treieră pămîntul cu buldozerele, cu screperele, cu tractoarele, cu basculele grele, cu toată forța asta mecanică și cu toată tinerețea lor. Nu e numai o lucrare a pămîntului în tot ce se face acum în cea mai mare orezării din țară, am mai spus: în lucru, ci e și o lucrare a omului, o lucrare a sa interioară, un fel de templu care se zidește deodată cu modelarea cîmpiei, cu turnarea sa în tiparele planurilor pe care șeful șantierului, inginerul „Giorgian Mateescu, le poartă acum sub braț și le simte arsura.

— Unde veți mai amenaja orezării? îl întreb pe „Giorgian Mateescu.

— În viitor, vom moderniza orezării de la Siliștea, vom mai amenaja și alte orezării în Bărăgan, în zona aceasta Latinu — Vădeni, amenajăm în prezent o orezării în județul Tulcea. Raza noastră de acțiune e mare, se întinde pe aria a mai multor județe, pentru că sîntem unitate specializată în amenajarea de orezării.

— Cum se „repară“ pămîntul, cum se vindecă el de sărăturare prin aceste amenajări?

— Asta e o treabă a agronomilor, dar în mare vă pot spune și eu: pe un hectar de orezării se vehiculează, să zic așa, o mare cantitate de apă. Și cu timpul, apa asta spală sarea de pe aceste terenuri și, așa, ele pot intra în circuitul agricol și pentru alte culturi.

— E avantajoasă o astfel de lucrare?

— Este: investițiile, la un hectar, ajung la 60—70 mii lei, cu toate lucrările aferente. Iar producția de orez la un hectar e de 4 500 kg. La orezării de la Tichilești s-a obținut încă din primul an, după darea ei în funcțiune, 4 010 kilograme de orez la hectar, în medie. Au fost însă unele ferme care au obținut pînă la 5 355 kilograme la hectar, pe suprafețe destul de mari: așa cum au fost fermele conduse de D. Moiescu, Mogoș Crețu și Teodor Corleancă. Lucrarea asta este, deci, destul de rentabilă, dacă o faci bine, ca la carte!

Pămîntul, pămîntul ăsta care acum e arid, e plin de sare, în care iarba, grîul, porumbul și alte plante nu mai pot crește, peste care fluturii nu mai zboară, nici păsările, pentru că nu mai au interes, pămîntul ăsta sterp va rodi în curînd, va produce pînă și peste 5 000 de kilograme de orez la hectar, iar mai apoi, după însănătoșire, spalare, se vor putea cultiva pe el și alte plante.

Oricîtă dezolare ar fi în jur, gîndul acesta, promisiunea aceasta certă mă bucură, mă face să devin optimist.

Suim în mașină și Radu Bordea, șofer pe un ARO cu două diferențiale, taie cîmpia în două. String pufoaica, imprumutată de la șantier, în jurul trupului. E frig și e umed. Infinitul cîmpiei se adună parcă în jurul meu, mă comprimă și mă simt ca o gîză învîlțită de o picătură de chiblimbar. Bărăganul, gîndesc, rămîne un pămînt al promisiunilor, o dragoste permanentă.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

RECONSTRUCTIA PAMINTULUI

Bărăganul, o dragoste permanentă

— Eu nu conduc numai tractorul, ci și screperul, și buldozerul. De ciștiți, ciștiți după cum merge tractorul, sau screperul, sau buldozerul.

— Și cum merg mașinile astea conduse de tine?

— Păi dacă am ciștiți 5 000 și 6 000 de lei pe lună, puteți deduce că merg bine.

— Cît atîția bani poți chiar să te însori, zic eu.

Ride.

Nu a făcut nici armata, n-a pus, cum se zice, briciul pe față. Stă la sora lui, își adună banii la C.F.C., le dă și părinților și se gîndește la tinerețea și la devenirea lui. Deduc din convorbirea mea cu Marian, că munca, oriunde a-i desfășura-o, rămîne cel mai bun pedagog, educator, modelator de oameni. Chiar dacă uneori ea este grea, aspră, rămîne singura bucurie durabilă. Marian Gingăruș, Ștefan Melinte, Gheorghe Dăniță și mulți alți tineri de pe șantierul celei mai mari orezării, în lucru, din țară, știu bine asta și nu au ales altă bucurie decît munca asta aspră. Dorm la baracă, la amiază merg să servească masa la cantină, cînd mincarea nu li se aduce chiar pe șantier, citesc în orele lor de odihnă, ascultă radio și, peste astea toate, lucrează la reconstrucția pămîntului din cîmpia Bărăganului. Mai toți acești mecanici de utilaje sînt moldoveni: de pe la Tecuci, Piatra Neamț, Tîrgu Neamț, Botoșani, iar Constantin Gogu este chiar din Humulești, de pe strada care-i poartă numele marelui nostru povestitor Ion Creangă. Lucrînd la însănătoșirea pămîntului, ei, tinerii acestui șantier, mai învață un lucru: învață istoria pe viu!

Cum?
Ei lucrează în linia fostului front Nămolosa — Măxineni din primul război a celui re-

tinuat lucrarea lor la amenajarea orezării.

Or fi învățat ei ceva din toate astea?

Cu siguranță că au învățat mai mult decît din orice oră, din orice lecție de istorie. Cu siguranță că inimile lor s-au strîns atunci, frunțile lor s-au încruntat în tăcere, au apucat mai cu putere manetele mașinilor lor, gîndurile le-au zburat la unchiul, la tată, la cei care n-au mai venit acasă. Și cu atît mai mult li s-a părut prea urît și prea absurd jocul acesta de-a războiul, din care nici chiar contemporanii n-au învățat cît se poate și cît trebuie învățat. Dar toate aceste gînduri și imagini n-au fost comentate, ele au apărut și s-au derulat pe un ecran interior, pe ecranul conștiinței lor de tineri reconstructori ai pămîntului.

— Spune, nea Dumitre, de cînd scormonești Bărăganul?

— Nu numai în Bărăgan am scormonit eu. Am lucrat în Insula Mare a Brăilei, la digulețe și defrișare, am lucrat la Borcea, am nivelat dunele de nisipuri de la Dăbuleni, am făcut digul de apărare de pe malul Prutului, de la Iași, la inundările din 1971, apoi am mers în străinătate și am nivelat terenurile din zona Eufuratului, din Siria. Noi sîntem cinci frați și toți lucrăm în agricultură, la innobilarea pămîntului.

— Pari puțin încruntat: de ce temi?

— Nu mă tem de nimic, sînt numa' puțin necăjit.

— Pe cineva anume?

— Pe o anume stare de lucruri: e mai mare chinul și paguba cu bateriile astea capsulate. Dacă se defectează un element, n-o mai poți repara, trebuie să arunci toată bateria, destulă materie care a fost prelucrată, care a înglobat în ea atîta muncă și timp. Înainte, la bateriile vechi,

Maistrul deșanator Dumitru Stroie are multă dreptate și are destule motive să fie supărat. Cei care fabrică bateriile cu care ar trebui să pornească la cheie orice motor poate fi aud păsul și poate au timp să roșească puțin: oricîte greutăți ar întîmpina și ei, oricîte scuze ar avea la îndemînă, faptul că bateriile vin defecte chiar din fabrică, uneori; firește, asta nu mai poate fi o scuza. De ce și pentru ce să-i mai expediezi beneficiarului un rebut? Ce cauză servește un astfel de gest?

— Dar chiar și cu necazurile astea, e de părere maistrul Dumitru Stroie, noi, anul ăsta, în mai, tot vom semăna orezul aici. Anul trecut am semănat orez chiar la sfîrșitul lui mai și tot s-a făcut.

— Aud că mai ai puțin pînă la pensie: ce-ai să mai născocesci, nea Dumitre? Că de stai locului, mărturisești, nu poți sta?

— Cred că o să vin să-i ajut mai departe pe tinerii ăștia. Altfel voi fi ca o pasăre în colivie. Eu, ca să trăiesc, am nevoie de zăre!

Zărea, pe care și-a dorit-o totdeauna Dumitru Stroie, a fost aceea a cîmpilor românești: Bărăganul, Dăbuleni, Lunca Prutului, cîmpii și iar cîmpii, în infinitul cărora el, Dumitru Stroie, s-a simțit în largul firii lui, nu s-a simțit niciodată strîvit de nemărginire, nu s-a simțit deloc străin de loc și de pămînt, a iubit pămîntul, l-a pipăit și l-a ascultat, a scos din el schije, săbii, căști, paftale, oseminte și obuze, proiectile neexplodate, l-a curățat, l-a vindecat de răni ca pe un trup viu, l-a revitalizezat, a suflat parcă duh peste el și l-a făcut să rodească. Lecția asta, care în miezul ei adună atîta dragoste pentru pămînt, pentru pămîntul patriei, vrea el

Partidului și patriei cîntare

Antologie Flacăra

Steagul omeniei

E important să ai petrol și aur,
Să n-ai omizi, nici cari la tine-n pom.
Dar dintre toate cel mai scump tezaur
E ca să fie-n fruntea țării-un om
Ce-naltă-n zare steagul omeniei:
Acesta e cirmaciul României.

Republica din vîrsta-l e jumate
Dar din a lui jumate și un sfert
De luptă pentru bine și dreptate
Și comunism — aceasta este cert.
El stă muncitorimii noastre-n frunte
Ce către viitor își face punte.

Deschisul drum ce-i pardosit în faptă
Cu trudă, hărnicie și cu artă
În vîgăuni zvrîlind bulgări de noapte,
Cu ochii și cu degetul pe hartă
Și-n dreapta, sus, cu steagul omeniei,
În frunte e cirmaciul României

Mai este pină-n piscuri sus pe creste?
Întreabă unul — altul, dar din mers.
Și-naintașul lui răspunde: Este!
Și-ntrebătorul ochii și i-a șters
Privind zimbînd la steagul omeniei
Ce-l ține sus cirmaciul României.

MIHAI BENIUC ■

Mi-e scumpă luna mai...

...Mi-e scumpă luna mai.
Luna-n care, în a opta zi, proletarii au ales
Calea dezrobirii:
Au creat Partidul Comunist Român
Și-au înălțat roșul pavilion pe care sînt îngemănate
Ciocanul muncitorului și seclera țăranului.
De-atunci decenii au trecut după decenii,
Partidul lumina întunericului,
Flacăra și pumn în avangardă.
Călăuză ieri, călăuză azi, făuritor de planuri,
Arhitect fără vîrstă ca fiecare nouă primăvară.
Ascultă-i cuvîntul cum circulă ca o sevă a vieții!
E peste tot: în școli și uzine,
Pe șantiere și combine.
E oriunde s-a stîns opaițul și s-a aprins becul.
Oriunde crește belșugul și înflorește voia bună.
Partidul e în tot ce-n astă lună-i mugure,
Și miine va fi rod, cunună.
E ochiul treaz al patriei.
S-a născut în luna-miresmată de floarea teilor
Și-n fragede mînunchiuri ale liliacului.
În luna irișilor grațioși și zvelți — în luna mai.
De pe schele și macarale, din preajma furnalelor,
De pe întinsul colectivelor biruitoare,
Din fața cărților, de lingă motoare
Se-aude glasul celor ce clădesc viitorul:
„Trăiască 8 Mai!”

SASA PANĂ ■

Mai presus de orice

Mai presus de orice —
Simpla și caldă lumină
A soarelui,
Mai presus de orice —
Indelung căutat, adevărul.

Mai presus de orice —
Mama, aici și acum,
Iubirea ce mișcă planeteii
Frumosul văzut, nevăzutul.

Mai presus de orice —
Firul ierbii
Și pruncul
Ce-și clatină pașii
Pe steaua aceasta ciudată.

Mai presus de orice
Atîtea și-atîtea și multe,
Mai presus de presus
Totuși — țara...

TIBERIU UTAN ■

Vocație și menire

În toată existența ei, creația literară și artistică s-a dovedit a fi extrem de sensibilă și receptivă la idealurile de perfecționare morală și de progres social ale umanității.

Ideea de **popor și de națiune**, principiile de libertate, dreptate și progres animă și dau conținut activității oamenilor de litere, recomandîndu-i ca deschițători de drumuri și canalizatori de energii, dușmani ai tiraniei și ai obscurantismului.

De-a lungul timpului, literatura română a fost o continuă umanizare, omul fiind abordat sub semnul unor pasiuni devorante declanșate de raporturile sale cu mediul sau de trăirea incandescentă a marilor idei. Chiar încercările de evadare în vis sau spre tărîmuri exotice își au explicația în determinări reale, concret-istorice, în toate cazurile scriitorul manifestîndu-se ca un exponent al diversității de gîndire și de acțiune a timpului său, a problemelor cu care se confruntă poporul căruia aparține. Contestat pentru unele atitudini paseiste și evazioniste, pentru atitudinile sale grandilocvente și excesele utopice-vizionare, dar remarcat pentru grija față de prezent și de existența maselor populare, a oamenilor de jos, romantismul românesc a înrîurit profund dezvoltarea ulterioară a artei noastre literare, în gîndirea și expresia ei.

Mișcările artistice care-i suc-

ced îl vor evoca, raliîndu-se acțiunilor pe care le-a inițiat sau îl vor respinge, nu înainte însă de a beneficia din plin de experiența lui. Realismul însuși prin pasiunea sa pentru observație, experiment și sinteză reprezentativă a concretului evolutiv al vieții, îi va continua latura lui militantă, activă, reținînd interesul pentru victimele societății, acutul simț al istoriei și al acțiunii ei determinante

asupra soartei indivizilor. În același timp însă, sub presiunea complicării și încordării relațiilor dintre clasele sociale, odată cu realismul se accentuează fenomenul de întrepătrundere dintre idealurile mișcărilor sociale și politice și cele literar-artistice, în cele mai multe cazuri, mai ales după afirmarea ideologiei socialiste, cele două

domenii imprumutîndu-și reciproc experiența, mijloacele, obiectivele de referință.

Preocuparea comună pentru toate etapele importante ale literaturii noastre o reprezintă cultul omului, respingerea orînduilor sociale care întîrzie sau împiedică deplina lui eliberare, îmbrățișarea deschisă a căilor revoluționare de curmare a răului. Fenomenul este vizibil mai ales în literatura majoră a ultimei jumătăți de secol.

Capătă extensie, devine acum obiect predilect de investigație și analiză, omul social, activ. OMUL COMUNIST, purtător de idealuri înalte, demn, altruist, neînfriecat în fața greutăților vieții, care transformă gîndirea, talentul și munca în supreme titluri de noblete, contribuția lui la perfecționarea existenței devenind rațiunea sa supremă de a fi. Acest om al adîncilor transformări de conștiință și de atitudine civice, creator al tuturor valorilor materiale și spirituale, stăpînit de elanuri optimiste și îndrumat de o ideologie înaintată, revoluționară, dușman al inerției și al atitudinilor echivoce, care își face cu simplitate datoria, străduindu-se ca prin truda brațelor și inteligența minții să e să asigure un loc demn României socialiste printre țările civilizate ale lumii, acestui om literatura noastră îi aduce și trebuie să-i aducă un binemeritat și permanent omagiu. Prin aceasta, scrisul românesc continuă o veche și strălucită tradiție, își respectă vocația și menirea.

AL. HANȚA ■

Artistul — o conștiința a vremii sale

— Cui se datorează totuși împlinirea dumneavoastră ca scriitor?

— Climatul favorabil creației, aidoma ca-n alte orașe ale țării, și-a spus și aici cuvîntul. Toate cărțile noastre importante (fără excepție) au fost scrise în ceea ce numim, cu justificată mindrie, epoca Nicolae Ceaușescu. Noi sîntem urmașii firești ai celor care au făcut Unirea, și ai celor care, cultivînd tradițiile de luptă ale înaintașilor, au creat Partidul Comunist Român. Zilele sale de sărbătoare sînt sărbătorile noastre. De aceea, apropiata aniversare a partidului e întîmpinată în toată țara în mod deosebit, și de scriitorii arădeni, născuți și maturizați rapid (proces pe care l-am putea caracteriza ca fiind unul revoluționar) sub glorioasele lui insemne.

Florin Bănescu

„Zilele de sărbătoare ale partidului sînt sărbătorile noastre”

strădania lor să fie privită cu respectul cuvenit. Să nu fiu

Florin Bănescu s-a născut la 30 martie 1939. Cărți publicate: S-arunci cu pietre în soare (1974), Anotimp al ninsorilor albastre (1975), Semînte de dimineață (1976), Ierni peste tei (1976), Ca'en dar pe o sută de ani (1982), Moara de apă (1984).

întrebat, acum, cînd se și odihnesc acești oameni. Asta îi privește pe ei. În schimb cărțile lor...

— Au ajuns la peste 150 (în 20 de ani). Una din ele, intitulată „Orele orașului Arad”, vor-

bește și despre aceste ore de noapte ale scriitorilor de aici. Cine sînt ei?

— Ar trebui ca măcar o parte din ei să fie la fel de cunoscuți precum e cunoscut numele rîului. Și unii chiar se bucură de această cunoaștere. Cărțile lor acoperă o largă arde tematică, folosind o mare diversitate de stiluri. În ele apar, deopotrivă, politicul, socialul, istoricul (cultura, nu-i așa?, ca pretutindeni!). Să luăm ca pildă cărțile lui Gheorghe Schwartz (premiul C.C. al U.T.C. și premiul Asociației Scriitorilor din Timișoara), mai cu seamă ciclul său românesc, de construcție labil-

EMIL ȘIMÂNDAN ■

(Continuare în pag. 14)

Argument

Mesageri ai artei românești

Un etalon al armoniei

Corul „Madrigal” al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, valoare recunoscută, mesageră peste hotare a frumosului românesc, este o formație care-și doapănă istoria tocmai în ultimii 21 de ani, căci activitatea sa internațională și-a început-o în 1965, filele jurnalului său — care cuprinde 200 de turnee efectuate pe continentele Europei, Americii și Asiei — parcurgând, zi cu zi, strălucita epocă a ultimelor două decenii de construcție, de afirmare și de succese ale României socialiste.

Sigur, despre „Madrigal” și despre conducătorul său Marin Constantin s-au scris multe și elogioase cronici, pe diferite meridiane.

Ce s-ar mai putea spune, în plus, despre „Madrigal”? Să arătăm că însăși titulatura formației provine dintr-o formă muzicală având același nume, „Madrigal”, ce a fost creată în timpul perioadei Renașterii, ea fiind folosită la maximum în muzica laică până la apariția operelor serioase, în anul 1600. Doar că, în acea vreme, vocile de femei erau foarte rar întrebuințate în coruri, partea lor fiind susținută de copii, în special băieți, sopranino, soprano, mezzosoprano și alto. „Madrigalul” nostru a fost conceput pe acest tip, al corului renașcentist, dar cu mijloacele de expresie moderne, care au condus la stringerea celor 5 voci în numai 4, copiii fiind înlocuiți de femei. La început, mobilul colectivului l-a constituit popularizarea comorilor perioadei Renașterii — destul de puțin cunoscute, din păcate și astăzi de către publicul nostru — abordarea muzicii vechi, corale, românești, ca și a stilului și a legăturilor directe dintre creația bizantină și cea născută pe plaiurile Mioritei. Apoi, peste toate, „Madrigalul” și madrigaliștii săi s-au strâns într-un mănunchi permanent și foarte fructuos laborator de creație, creatorii români contemporani apropiindu-se, din ce în ce, de minunatul colectiv, care a fost pus la dispoziția lor pentru experimentarea unor noi mijloace de expresie, într-un limbaj modern. Patrimoniul nostru cultural s-a îmbogățit astfel cu noi valori, ancorate adânc în spiritualitatea românească, dar și în cea universală, reușitele lui **Anatol Vieru, Tiberiu Olah, Alexandru Pașcanu, Miriam Marbă, Irina Odăgescu, Radu Paladi** și mulți alții, fiind doar câteva exemple.

Dar an asemenea cor profesionist nu se putea forma doar prin muncă și bune intenții. În afara dirijorului, au colaborat și alți specialiști, de înaltă probitate profesională. Astfel, marea noastră artistă **Emilia Petrescu**, a fost prima profesoară de canto clasic a formației; **Ștefan Pruteanu** a deslușit cu coriștii câteva din tainele stilului bizantin și ale folclorului românesc; de pregătirea vocală, în genere, se ocupă **Veronica Stere, Daniela Slușanski și Eremia Stere**, iar corepetiția este asigurată de **Ariana Terszi și Magda Derszi**; un mare număr de specialiști, care împreună cu **Veronica Bojescu, Lucian Bonifaciu și Dan Mihai Goia**, formează ajutoarele directe ale lui Marin Constantin, colectivul ajungând astfel la o muzicalitate exemplară, ce l-a făcut pe celebrul **Leopold Stokovski** să exclame: „puritatea Madrigalului este desăvârșită”. Afirmarea este păstrată în cartea de onoare a ansamblului, deoarecearele mari dirijori americani au fost, în general, destul de zgârcit atunci când era vorba de laude...

Pe de altă parte, muzica românească datorează enorm acestui etalon numit „Madrigal”. Numărul redus de membri constituți într-un cor de cameră, ideea însăși a corului de cameră, a proliferat în țara noastră, ajungându-se la mii de formații similare alcătuite din artiști amatori. Se poate spune, deci, că „Madrigalul” a declanșat o adevărată mișcare corală de cameră, ceea ce a dus și la impulsivizarea creației de gen, pretențios, dar cu atât mai necesar. Cele cinci ediții ale Festivalului național „Cintarea României” au fost martorele afirmării depline ale colectivelor camerale, ale dragostei pentru educația muzicală, căci muzica de cameră, poate fi abordată de oricine, dar nu oricum!

Sigur, s-ar putea scrie tomuri despre activitatea corului „Madrigal”. Să notăm doar, succint, câteva dintre ultimele realizări ale madrigaliștilor și conducătorului lor. Apariția **Tratatului discografic „Arta construcției și interpretării corale”**, lucrare de anvergură care cuprinde 10 LP-uri, ce l-a adus dirijorului Marin Constantin două titluri de doctorat, primul dintre ele fiind conferit de Conservatorul „George Dima” din Cluj-Napoca, cel de-al doilea de către University Arizona (S.U.A.); o primă audiere mondială a Messei celebrului compozitor italian **Luciano Beria**, urmată de o serie de tipărituri în străinătate, aparținând creatorilor din diferite școli: elvețianul **Francesco Hoch**, italianii **Alessandro Sbordani și Virgilio Mortari**, etc. toate dedicate corului „Madrigal” din România; un turneu de 65 de concerte în S.U.A., urmat de colaborarea, pentru prima oară, cu celebra „Societate del Quartetto di Milano”, instituție cel puțin la fel de importantă și pretențioasă ca sora sa citadină, „Scala”; să mai notăm că, până în anul trecut, singurul român care a colaborat cu această societate a fost marele pianist **Dinu Lipatti**, 1985 aducând „Madrigalului”, dar și milanezilor, cinstea și plăcerea de a se cunoaște reciproc și a se pretui după meritele artistice și mai puțin după faima fiecăruia; în sfârșit, pentru a încheia scurta noastră „enumerare”, deschiderea primului curs de dirijat coral pe continentul latino-american, în Columbia, la Conservatorul din Ibagu unde Marin Constantin a fost numit — de președintele Columbiei — profesor și director onorific. Acest curs a prilejuit și decernarea unei diplome speciale acordată artistului nostru, pe care, printre altele, sînt înscrise cuvintele: „Un nou Cristofor Columb!”.

În 12 aprilie 1986, Săptămîna Culturală Studentească, organizată de Centrul Universitar București, se încheia printr-un concert extraordinar susținut de corul „Madrigal”, chiar în sala Conservatorului „Ciprian Porumbescu”; încheia, pentru a nu știu cita oară, un lung periplu național, prin cetatea Unirii și a celor trei martiri ai neamului — an numit Alba Iulia — trecind spre oamenii muncii care, trudează în bazinul carbonifer al Văii Jiului, concertînd, mai departe, în fața spectatorilor din județul Harghita, ajungînd în vechea vatră de cultură a Moldovei, la Festivalul de muzică românească din Iași, plecînd apoi pe un itinerar internațional în Finlanda și Republica Federală Germania, întorcîndu-se din nou acasă, plecînd iar, pași fără număr pe care arta muzicală a României socialiste îi face prin întreaga lume, propagînd crezul nostru într-un frumos, dragoste între oameni, pacea!

CLAUDIU NEGULESCU

Infinitive și gerunzii

Unde este „firul roșu” călăuzitor al prozei lui Mircea Horia Simionescu? „A fost, dar s-a descusut”, răspunde autorul într-o pagină remarcabilă a **Dicționarului onomastic**. Cu alte cuvinte, dacă dorim să îmbrăcați haina, puneți mina pe ac și ată, deși mai înțelept este să faceți toate acestea în imaginație pentru că lucrurile sînt și ceea ce sînt, dar sînt și ceea ce vrem să fie, numai să vrem. De mai multe decenii, literatura (și arta în genere) s-a hotărît să nu ni se mai ofere dezinteresat. Plictisită de relația unidirecțională scriitor-cititor, a schimbat brusc centrul de greutate al compunei, lăsînd-o să balanseze democratic cînd în favoarea unuia, cînd a celuilalt, neîntîmîdată de scriștiiul pîghiiilor bînișor înțepente. Aș se face că adesea scriitorul nu se mai arată interesat să concureze (citește să copieze) realitate, progresele tehnicii fotografice și ale reportajului demobilizîndu-l. Să o reinventeze, i se pare încă prea obositor și riscant și atunci ne invită la spectacolul înfinit mai tentant (și mai de bun-simț, într-un secol atît de lucid ca al nostru) al reacțiilor chimice dintre realitate și conștiința care o reflectă (creatorul).

Proza lui M.H. Simionescu „îmbină evocarea vieții cu studiul artei” spune Nicolae Manolescu. În felul acesta, ingeniosul este în permanență bine temperat. De la observația caracterologică (M.H. Simionescu a fost nu o dată scotit un moralist care se reprimă) de la plăcerea tabloului de atmosferă zugrăvit cu metoda, textul se ridică în zbor pe aripile puternice ale invenției epice, pentru a-și contempla de sus caligrafiile aeriene. Așadar, la sol, cu toată artileria, scriitorul; sus, aviația nemiloasă a (auto)-criticii, unite prin tactica și strategia unui război pașnic, a cărui victorie se numește literatură.

Licitajia (Editura „Cartea Românească”, 1985) e o fantezie de 250 de pagini, începută „Deunăzi către ziuă /cînd/ visasem că murisem” și încheiată „Molto allegro. Finale”. Deci, epica și teoria, orchestrate generos, interpretate „con fuoco” sub bagheta „suveranului a-toate-judecător” „Eu I”. Cartea se dezvoltă dintr-un simbul epic cu aromă de senzațional; personajul narator este victima unui accident de cale ferată, în urma căruia descoperă, treptat, că a devenit invizibil și, în cele din urmă, că, de fapt, e mort. Asistă astfel, într-un din ce în ce mai plăcut incognito, la evaluarea moștenirii sale literare (și nu numai), care, scoasă la licitație, urma să acopere datorii lăsate. Tocmai cînd filozofia perspectivei **celălalte** (din afara vieții) începea să se închege într-un veritabil sistem de... moarte (de viață nemaiputînd fi vorba), naratorul este re-adus cu violență (mai precis printr-o grozavă lovitură în cap aplicată de către un fel de dublu al său) în rîndul celor vii. Spațiul romanului începe prin a fi unul de dimensiuni și configurație normale. Trasee, la fel de precise ca și acelea ale bărbatului din **La țigănel**, leagă Gara de Nord, prin Bu-

zești și Lemnea, de locuința eroului, undeva pe Ana Ipătescu. Parcurgerea acestui drum ține loc — dacă gîndim romanul prin structura formei de allegro de sonată — de **tema intii**. La un moment dat, personajul este aruncat, subit, din nou în Piața Buzești, reparcînd traseul, cu mici modificări de decor: iată **tema a doua**. Comparația ar putea continua, dar, deși cheia muzicală nu este străină de intențiile prozatorului, nu trebuie pusat. Dezvoltarea romanului face însă să explodeze spațiul bucureștean de la început în cîteva zeci de pagini de proză aproape fantastică. O **Serată bulgakovi-ană** adună zeci de personaje (din nou foamea epică și onomastică a prozatorului) prelungind exagerat excursia imaginărilor pe meleaguri similitaliene. În această porțiune, textul e prolix, rezolvat însă cu simplitate și farmec într-un splendid final.

Compozițional, romanul abundă în simetrii (o mai veche slăbiciune a lui M.H. Simionescu). Uneori, ele sînt arătate de-a dreptul cu degetul ca în pasajul despre **chiasm** — figura de stil constînd în reluarea în oglindă a unui fragment de text. Chiasmul este, de altfel, tropul tutelar, strecurat pretutîndeni, cu inventivitate, într-un complex și rafinat joc de oglinzi, cu care literatura acestui prozator ne-a obișnuit. De altfel **Licitajia** își ocupă firesc locul în macromolecula literaturii autorului țirgoviștean, în care fiecare valență aparține simultan mai multor atomi, într-un sistem apt de permanență expansivă ordonată.

Licitajia este, dincolo de toate cele spuse pînă aici, o pledoarie pentru dreptul omului la autocunoaștere, la libertatea de spirit. Regăsindu-se, personajul acestei scrieri „întrutul adevărate” se topește în realitatea inconștientă, fuzionînd cu prezentul înfinit care dilată infinitivul și gerunziul verbului a trăi.

TANIA RADU

Identificări

Un scepticism superior întemeiat pe modestie și bun simț (pe un fond moral adică) aflăm în fiecare carte a lui Mircea Martin. Un comentator malitios ar putea numi această moderație lipsă de personalitate, dacă n-ar observa că prudenta, temperanța, echilibrul sint, de fapt, forme ale adevăratei la obiect, identificare în act cu opera comentată și, nu în ultimul rînd, respect pentru literatură. Truflia, originalitatea ostentativă ce frizează mistificarea, orgoliul critic sînt refuzate cu tenacitate și cu un soi de îndărătnicie benedictină. Iubirea și înțelegerea merg mîna în mîna în scrisul lui Mircea Martin și, pentru a putea pretui opera în cît mai mare măsură, strădania sa e de a o înțelege în întregime. Criticul nu e speculativ, spre a fi exact și este exact, spre a fi comprehensiv. Personalitatea sa se clădește, prin urmare, tocmai pe această fidelitate care e o formă de generozitate și de onestitate intelectuală.

Mai multe articole teoretice și comentarii aplicate despre critica de azi, sîrșine în ultima carte, **Singura critică** („Cartea Românească”, 1986), lămuresc o dată în plus această metodă

care combină spiritul disociativ (cu predilecție pentru teoretic) cu eleganța atitudinii (de extracție morală), elanul constructiv cu admirația decentă. Impresia cea mai izbitoare e de soliditate a argumentației, de siguranță și consistență. Cititorul simte că se poate crede în argumentele lui Mircea Martin, întotdeauna convingătoare, verosimile. Subiectivitatea nu e la el, o formă de infidelitate, ci de participare intensă la spiritul operei, de fervoare, cum îi place lui însuși să spună. Convingerile sale sînt formulate în termenii cei mai limpezi: „Singura critică valabilă este cea adecvată la obiect (dar nu există o singură critică adecvată la obiect), căci adecvarea presupune coerența discursului și validitatea demersului, adică saturarea obiectului, drept premise” (**Singura critică**). Din teama de a nu absolutiza, și această teamă la cel mai adesea dimensiunile repulsiilor, criticul nuantează degrabă, împingînd propriile convingeri într-un relativism ironic. Afirmările apodictice se lasă repede inundate de reticente pudibonde: „Impotriva unor asemenea ambții absolutiste aș afirma că singura critică acceptabilă e cea care nu se consideră pe sine singura, vreau să zic, singura care conținează. Din fericiire, dreptul la disociere ține de fibra cea mai intimă a criticii, dovadă că nu există nici judecări și nici măcar interpretări definitive. Ar trebui să mai adăugăm că adevărata critică se cuvine să înceapă și să sfîrșească printr-o autocritică”. Modestia lui Mircea Martin, atît de evidentă în tot ce scrie, nu e doar o chestiune de morală (deși de aici se trage), ci și una de metodă: ea îl ajută să rămînă mereu într-un raport de egalitate cu opera, dînd măsura adevăratei și fidelității. Lucid, penetrant, subtil sub raportul hermeneuticii ideilor, criticul își înfrînge mereu tentația pentru spectaculos în favoarea nuanțelor interioare. Asumarea unui asemenea statut ce vizează profunzimea lăuntrică ascunde și o bună doză de redempțiune.

Nevoia de precizie și înțelegere a operelor analizate se vede mai cu seamă în comentariile dedicate criticilor. La Adrian Marino prețuiește demnitatea intelectuală și titanismul întreprinderilor sale, fără a trece cu vederea peste pitorescul personalității (mania persecuției, suspiciunea, egotismul), din teama de a nu idolatriza; la Edgar Papu îl incită erudiția, spiritul disociativ și canoarea ipotetelor, corectînd adesea, protocolar și reverentios, unele din afirmațiile excesiv de speculative; pe Lucian Raicu îl admiră pentru profunzimea, mergînd cu generozitatea pînă la justificarea integrală a metodei criticului; pe Nicolae Manolescu îl privește din toate unghiurile posibile, într-un straniu amestec de fascinație și reproș, mărturisînd fără ocaz admirația și prețuirea. Scris e o secretă iritare (personal, bănuiesc aici o umoare), profilul acesta e cel mai strălucitor capitol al cărții, semn că tensiunea comentariului poate lua o turnură și mai incitantă cînd e sporită de acizi; la Gheorghe Grigurcu, autorul admiră talentul critic, prilejuindu-i lui însuși un superb portret („Pe urmele preadăruitului său predecesor, frazele lui Grigurcu au, succesiv, reflexe de lamă încovoaită, simptoizitate de brocart și spumegații de coleretă hispanică”), la Liviu Petrescu, onestitatea și decența intelectuală, la Al. Călinescu, substratul teoretic al analizei. În toate aceste capitole, Mircea Martin lasă să străbată din cînd în cînd

CAP LIMPEDE

● Istoria unei reviste. S-au împlinit, la 1 martie 1986, optzeci de ani de la apariția primului număr al revistei **Viața Românească**, fapt consacrat într-un **Act de asociativitate** (despre care vorbește, documentat, Constantin Clopraga în **Cronica**, nr. 10/1986), din care aflăm și lista promotorilor pe care, de altfel, istoria literară i-a făcut cunoscuți mai de multă vreme: C. Stere, G. Ibrăileanu, dr. N. Quinezu, Constantin Botez, I. Botez, Gh. Kernbach și M. Carp. Intenția pe care aceștia o mărturisiseră de la început a fost aceea de a promova

solidaritatea spirituală a oamenilor de cultură, raportul cultură națională-cultură universală (cu relevanța „nuanței specifice românești”), de a aduce adică în atenția cititorilor personalitatea literaturii române în acel început de secol. Apariția revistei, salutată cu interes și în Transilvania, se dovedește mai mult decît oportună, iar dovada cea mai cloventă o găsim în adeziunile celor mai de seamă scriitori. Privită retrospectiv, însemnătatea revistei ne apare cu totul deosebită, fie și numai dacă ne gîndim că în paginile publicației ieșene au debu-

tat Topîrceanu, Mateiu I. Caragiale (ca poet), Hortensia Papadat-Bengescu, Otilia Cazimir, Ionel Teodoreanu, Al. Philippide, Al. O. Teodoreanu ori au colaborat mari personalități ale culturii noastre, precum Blaga, Ion Barbu, Viianu, Zarifopol, Adrian Maniu, Gib. I. Mihăescu, Anton Holban sau Henriette Yvonne Stahl. Cea de-a doua serie ieșeană (1920 — 1933) și-a propus, în prelungirea programului inițial, intensificarea contribuțiilor românești la cultura universală, intenții ce veneau, de altfel, în întîmpinarea deschiderii spirituale inter-

belice. Cînd membrii cei mai devotați ai grupării se mutară în București, redacția își schimbă și ea sediul în Capitală, moment care coincide cu cea de-a treia serie (începînd cu 1 ianuarie 1933), interzisă în septembrie 1940. Acum, ideologul și mentorul revistei, G. Ibrăileanu, se pregătește să întînerească redacția, a dînuind în jurul ei o generație nouă, probabil și din pricina acuzelor de îmbătrînire pe care **România literară și Viața literară** le aduseseră în modul cel mai direct. Reluata după război și continuată astăzi în forma ei cea mai nouă.

strălucirile stilului de început pe care l-a epurat între timp, în favoarea pregnanței, a preciziei, a dicțiunii ideilor. **Singura critică** e volumul unui critic de incontestabilă competență, al cărui program teoretic amestecă, din motive etice, demnitatea intelectuală cu sobrietatea.

RADU G. ȚEPOSU ■

Secvențe din realitate

Un nou film de actualitate, în regia lui Șerban Creangă, scris de Tudor Popescu: **Clipa de răgaz**. Un film în care meditația asupra valorii adevărului, deliberarea în favoarea adevărului dau profunzime și verosimilitate tribulațiilor personajelor. În rolul unui director de centrală industrială, Ștefan Iordache compune, din câteva linii, un caracter. Singuratic, sever, cu sine și cu ceilalți, drept, fără a fi devenit total impermeabil la persuasiunea micilor compromisuri, Andrei se confruntă pe parcursul filmului cu două elucidări esențiale pentru viața sa: întilnind-o pe Oana Grecescu (Ecaterina Nazare), și ea o singuratică refuzând ofertele la jumătate de măsură ale vieții, directorul ajunge să se privească în ea ca într-o oglindă, înțelegând că ieșirea din sine prin dragoste este în cele din urmă o chestiune de respect pentru celălalt și chiar pentru el însuși; pe de altă parte, proiectul său de realizare a „diacrilului” (specie nouă, superioară, de oțel, dacă am înțeles bine din destul de evazivele formule „tehnice”) intră în impas, iar renunțarea la orgoliu în favoarea soluției celei mai valoroase (și care nu aparține directorului!) îl ridică deasupra propriilor slăbiciuni, într-un chip pe cât de omenesc, pe atât de pilduitor. Firul central al acțiunii antrenează fisele și altele, de mai mică anvergură, totul fără înclăștări tensionale, într-o calmă nevoie de elucidare.

Filmul lui Șerban Creangă are misiunea de a da culoare, viață unui scenariu corect, dar fără resurse propriu-zis dramatice. Rezultatul este, inevitabil, tot un film corect, realizat cu evident profesionalism. Începând cu felul cum este condusă interpretarea celor doi protagoniști, Ștefan Iordache și Ecaterina Nazare — astfel încât nici o notă de fals să nu ne arunce brutal în afara ficțiunii atent construite, și sfârșind cu atenția acordată detaliilor (de pildă, cu puțin înainte de momentul deciziei interioare, directorul își contemplă citeva lipe chipul dublat de ecranele a două monitoare), regia gândită de Șerban Creangă este consecventă în a căuta soluții inteligente, plauzibile, permanente în acord cu ideea unitară a filmului. Ștefan Iordache și Ecaterina Nazare nu fac deloc economie de talent și efectul la public este remarcabil. Discreția și interiorizarea constituie nota comună a interpretării lor. Populind lumea fatalmente restrânsă, decupată, a filmului, roluri de mai mică întindere sînt creionate la fel de îngrijit de Manuela Ciucur, Ștefan Sileanu, Florin Călinescu, Adrian Păduraru, Constantin

Diplan, Octavian Cotescu (aparitie episodica, dar tulburătoare prin gravitatea aparte, nu doar a rolului, ci mai ales a glasului încărcat de dureroasă oboseală a marelui actor dispărut la puțin timp după acest rol), Sebastian Papaiani ș.a.

Ambianța plăcută, elegantă (epitetul e valabil chiar și pentru interioarele de uzină), datorată pe de o parte decorurilor lui Cristian Niculescu, pe de alta, costumelor Vioricăi Petrovici, este excelent pusă în valoare de imaginea filmului, pe care o semnează operatorul Adrian Drăgușin și discret subliniată de muzica lui Răzvan Cernat.

Clipa de răgaz este o secvență de realitate, aleasă însă cu scrupulul estetic indispensabil oricărui act artistic autentic.

TANIA RADU ■

Suave explozii de lumină

Consecventă sieși, culorii în stare să poetizeze, să traducă în fapt plastic o lume de vis și de adincă trăire, **Rodica Pande** le oferă la **Galeria „Simeza”** o expoziție în care cele câteva elegiace portrete, interpretând nu realul, ci un posibil fundal psihologic al personajelor, o anume stare de suflet a lor, par a se oglindi în numeroasele pasteluri, un fel de peisaje imaginare compuse din elemente simbolice (nu numai cromatice ci chiar și ca dinamică a tușei) apte a ilustra, de exemplu, explozia cromatică a primăverii, vârtejul vînturilor galbene de toamnă, neclintita răceală a florilor de gheață, sau moliiciunea formelor parcă topite în căldura verii. Dacă portretele evocă o apăsată stare de spirit, dominată de un lirism poate, pe-alocuri, prea suav, pastelurile sau peisajele alcătuiesc o rafinată lume a gândului întors spre sine, un soi de ikkebana în care culoarea prefigurează dansul curat și proaspăt al florilor, al parfumurilor răspindite în aer, al unor bănuite și subtile acorduri muzicale. Elementul primordial al acestor haiku-uri cromatice este lumina în mijlocul căreia, ca în inima unei lacrimi de rouă, ard și palpită citeva delicate tușe sugerînd un peisaj rustic, un mînunchi de flori, o aripă de pasăre, un arbore subțire abia tinindu-și fragila făptură în bătaia vîntului. Lumina: vapoasă, caldă, rece, mîngietoare, aspră, diafană, puternică, orbitoare. Aceași lumină pe care o întilnim și-n compunerea portretelor, ceea ce ne duce cu gîndul la ideea că **Rodica Pande** a construit, cu bună știință, desigur, o expoziție în spațiul căreia a instaurat între lucrări un dialog intern, nu numai afectiv, ca ipostază a trăirii, ci și ca rezolvare plastică, strict tehnică. Este vorba, cu alte cuvinte, de o expoziție ce ilustrează o etapă semnificativă în evoluția artistei, o revenire programatică la zona realului, fără însă a abandona cîștigurile unui nonfigurativ în care a excelat și pe care în bună parte îl continuă, subordonîndu-l, însă, compozițiilor

sale de factură expresionistă. Mai noile sale lucrări fac pe deplin dovada că în interiorul picturii se poate lucra și, în același timp, gîndi cu folos, întru continua devenire de sine. Fără să-și reprime structura eminentamente lirică, **Rodica Pande** își analizează cu severă minuție rostirea plastică, reușind un mult rîvnit echilibru interior, el însuși născător de aleasă emoție.

VICTOR NIȚA ■

„Iubirea se cere păzită”

Doă noi trofee „Floarea din grădină” au atestat activitatea artistică a unor tineri învățători care au urcat pe scena concursului purtînd cu mindrie, ca pe un nobil blazon, curate costume din zonele în care s-au născut și au crescut, au deprins doina și balada, cîntecul și jocul. Glasul Eleni Mimi Ștrancă a vibrat pur ca izvoarele Cernei și colorat ca pădurea de liliac de la Ponoare, iar cel al lui Nicolae Furdui lăncu, puternic și impetuos precum Țara de piatră și oamenii ei. Cu siguranță că acești luminători de minți și suflete vor ști să păstreze neatins de artificii și influențe filonul prețios al artei populare românești, căci, ca orice iubire, și iubirea pentru folclorul autentic trebuie păzită. Și va veni poate o vreme cînd un băiat și o fată vor mărturisii că au învățat prima doină și prima baladă de la învățătorul sau învățătoarea lor. Acela va fi un și mai prețios trofeu. Pe lângă talentul laureaților, de subliniat meritul Simonei Patraulea, experimentata realizatoare a acestei emisiuni-concurs provenită dintr-un spectacol-concurs. Mai puțin inspirată mi s-a părut ideea de a apela la un prezentator el însuși îndrăgit interpret de muzică populară, un profesionist, cum se spune. Obișnuit să fie cap de afiș, lui Gheorghe Turda i-a fost greu să renunțe la atitudinea-i obișnuită într-o asemenea situație. Sint convinși că s-a pregătit sirguincios, dar cînd declară cu zîmbet sigur „îmi vin în minte niște versuri” nu te apuci să le citești, ci chiar le spui din minte și din suflet. Nu pot să nu amintesc de contribuția lui Mihai Florea, Tudor Gheorghe sau, mai ales, a Marioarei Murărescu la împlinirea unor ediții anterioare. ● **Reluările din această săptămînă la Teatrul radiofonic** au satisfăcut, cred, pe toți radio-ascultătorii. Dacă era și o comedie, cit de mică, totul ar fi fost perfect. Dar am ascultat cu aceeași adincă înfiorare **O sîrbătoare princiară** de Teodor Mazilu (adaptarea radiofonică Victor Parhon, regia artistică Cristian Munteanu, cu Gina Patrichi, George Constantin și Mariana Buruiană) și cu aceeași plăcere **Viața e ca oglinda** de Angela Bocancea, partitură parcă scrisă anume pentru Violeta Andrei (și nu mă refer numai la muzica lui Nicu Alifanțis).

REGHINA VĂRVICI ■

CAP LIMPEDU

Viața Românească a reprezentat nu doar o tradiție publicistică, ci și o direcție în literatura română, la a cărei prestanță și durabilitate G. Ibrăileanu a contribuit desăvîrșit, alături de confrății și colaboratorii săi. După optzeci de ani de la înființare, **spiritul Vieții Românești** continuă să rodească în formele lui cele mai înalte.

● **Delimitări.** După ce termenul de **protocronism** a cunoscut în presa noastră cele mai ciudate accepții, Edgar Papu revine cu citeva precizări de bun simț, într-un dialog realizat de Liana Cojocaru în **Convor-**

biri literare (nr. 3/1986), serios și substanțial. Pentru a evita orice răstălmăcire de acum încolo, distinsul eseist afirmă răspicat: „Vedeți, eu de aceea am folosit termenul de **protocronism** și nu de **avangardă**, pentru că nu întotdeauna i-am influențat pe alții”. Nu altceva a susținut Edgar Papu și în volumul său **Din clasicii noștri**, însă fiecare a tras spîza pe turta lui.

● **Prin gaura cheii.** În **Breviarul** din penultimul număr al revistei **Luceafărul** (nr. 15/1986), semnatarul rubricii vorbește despre cartea lui Nicolae

Manolescu, **Prin ușa abia întredeschisă**. Dacă ar fi avut curiozitatea să deschidă nițel cartea, autorul notei ar fi aflat că ea se numește **O ușa abia întredeschisă**. Prin gaura cheii însă, și titlurile se văd altfel!

● **Ghicitoare.** Învîtam pe cei mai competenți specialiști în literatură să ne dea o mină de ajutor pentru a descifra „ghicitoarea” pe care ne-o propune Doina Jela în comentariul său la ultima carte a lui Mircea Iorgulescu, în **Tomis** (nr. 3/1986), încercînd să disocieze între două feluri de critică: „Așa cum s-a mai

observat în repetate rînduri — critica literară”, continuînd să-și exercite, accentuîndu-și chiar în momentul actual cele două funcții ale sale, de „conștiință a literaturii” și de „ghid” al masei de cititori către înțelesurile acesteia — tînde să devină, dintr-un «metalimbaj» un «limbaj-obiect», să-și dobîndească, deci, un statut similar celui al literaturii propriuzise”. Ce vrea să zică „limbaj-obiect”? O critică sulemenită care stă toată ziua în fața oglinzii și se fardază?

RADU G. ȚEPOSU ■

Constelația lirei

Gheorghe Tomozei

Ivire

N. S.

Asta era el,
o piatră curgătoare,
o floare schingiuită,
un vas umplut cu milă.

Din propriile-i dezastre ridica
palate etalînd colecții
de regi și bufoni;
cu propriile miini, de parcă

punea ruină peste ruină
spre a dura ziduri și turle;
cu singele lui, cu viața lui puțină,
cu noi, ai lui, puțini.

Se mai abate pe la noi, cînd și cînd
într-o lectică
trasă de fluturi inhămați,
el, piatră ce curge, el, vas cu milă...

Fragment

Contragere în fragment:
sînt numai un craniu
visător
cum portocala e numai genunchi,
cum crînul e numai os dezgropat,
toamna, numai frunză,
dragostea, numai sărut.

Dar mina
vestejită de cerneală?

Zodia taurului

Nu, nu sînt prea generos
cu singele taurilor
zîdindu-se în arenele
latinătății.

Om și taur împlinind o slujbă(umilă),
plătîtă cu aur și zbateri de evantalii erotice
de nu de-a dreptul cu fin.

Poate aș accepta această crimă colorată
dacă ea s-ar produce
într-o lume fără de griji.

Cimitirele toreadorilor zac sub flori de naramză,
înmiresmate (cimitire, totuși); cimitirele
taurilor trași din zodia mea —
în burțile publicului plătitor.

Dar oricît m-aș bucura pentru burțile
flămînde de tauri, pun o lacrimă de dispreț,
dilatată de sare
în arena cu cercuri surpate.

(Eu pot să iert,
iartă-mă și tu,
Federico!).

Cum mai arăt

Mă-ntrebi cum mai arăt, cum mă arăt?
Îndeobște măreț
(soarele îmi dă ocol anevoie,
ca unei cîreșe)
cuvîntelor mele le crește barbă de lemn,
dizolv în liniște silabe de zahăr,
sînt același caligraf pe frunze de tutun
ce-l știi,
cultivator de brume
și crainic la nunți umile
(auditoriul meu:
iarba)
numai că,
numai că mai există în zilele mele cite-o secundă
în care îmi trag peste chip
o mască atridă
și pot zidi peste fiecare piatră ce mă atinge
o mănăstire...
asemeni strămoșului meu

Casa

Mai tînăr fiind mi-am zidit casa
cu două ferestre și o singură ușă.

Mai puțin tînăr am tăiat în zid două uși
mulțumindu-mă cu numai un geam.

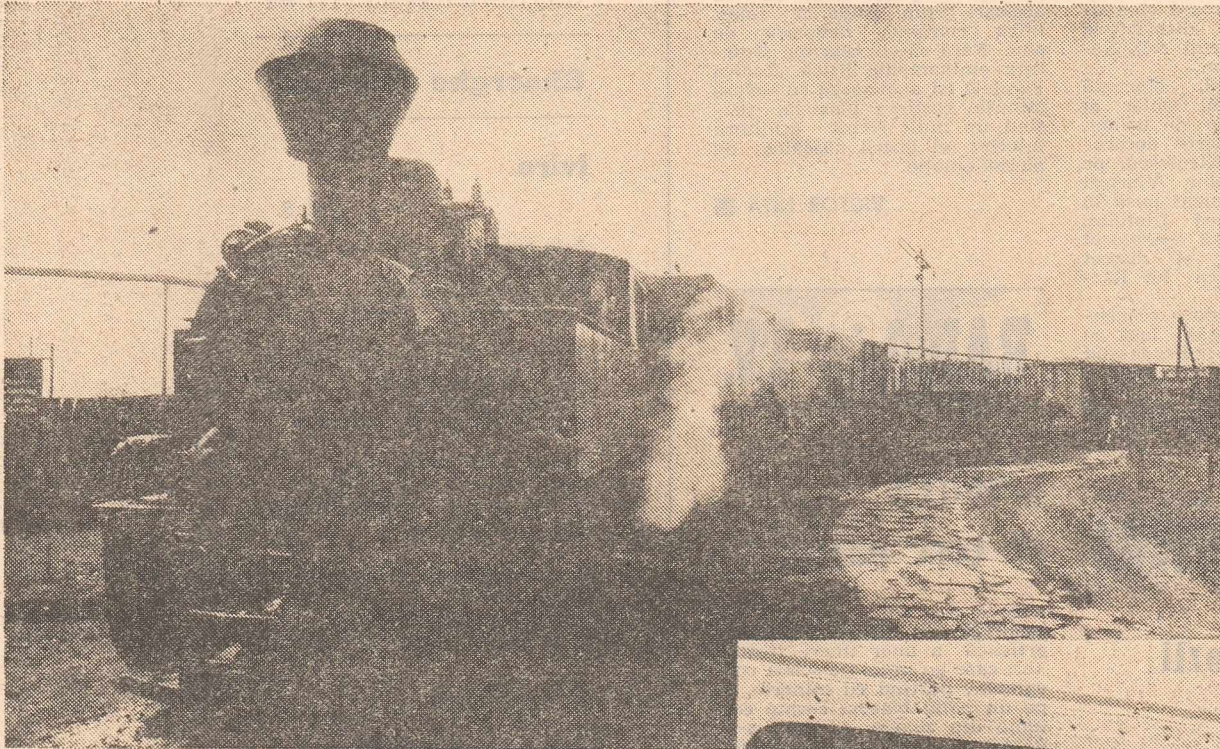
Începutul bătrîneții a suprimat fereastra
adăugînd o ușă, a treia.

Dar cum niciodată nu se poate fugi prin trei uși
le-am zidit și pe ele
urmînd a intra în casă numai prin horn,
nu înainte de a trece prin foc.

N-ar fi fost mai bine să-mi fac odaia
cu, numai o fereastră
și cu uși, niciuna
și fără pereți și acoperiș, fără podea,

doar cu fereastra?

noua le
fiindă î
ferată
șile Bo
în folo

Adio

Privesc în urmă-ți cu nostalgia călătorului care s-a lăsat descoperi purtat, în mersul tău domol, prin nordul de țară, înspre țărmul ce se cere mereu privit al Țării Oașului. Mi-ai dat prilejul unor îndlungate pribegii ale ochiului către orizonturile satelor care păreau a înmuguri cu fiecare nou anotimp. Ești veche și, apăsându-te, vremea te-a înțeleptit. Ai prins în chiar felul de-a umbla, ceva din firca oșanului, cel pe care prea des l-ai pornit spre lumea largă, dar nici n-ai pregetat, atunci când dorul de casă i-a dat ghes, să-l întorni printre ai săi. Ai parcurs, răbdătoare, valuri de timp împietrit, când se părea că nimeni și nimic nu vor putea schimba ceva din ceea ce deprinsesesi că ar însemna Oașul: case mici, adunind în tencuială ceva din albastrimea întiului cer primăvara, cameni aplecați asupra ogorului, asudind nebatuți de gândul odihnei de la ivirea zorilor și pînă la ceasurile când ochiul lunii se-ncercănează, fără să aște vreedată, ani și ani la rind, bucuria belsugului adevărat. S-a perindat prin dreptul tău o lume, o lume chinuită, dar neclintită în speranță, o lume careia, de două decenii încoace, i-ai spus adio, doamnă Mocăniță.

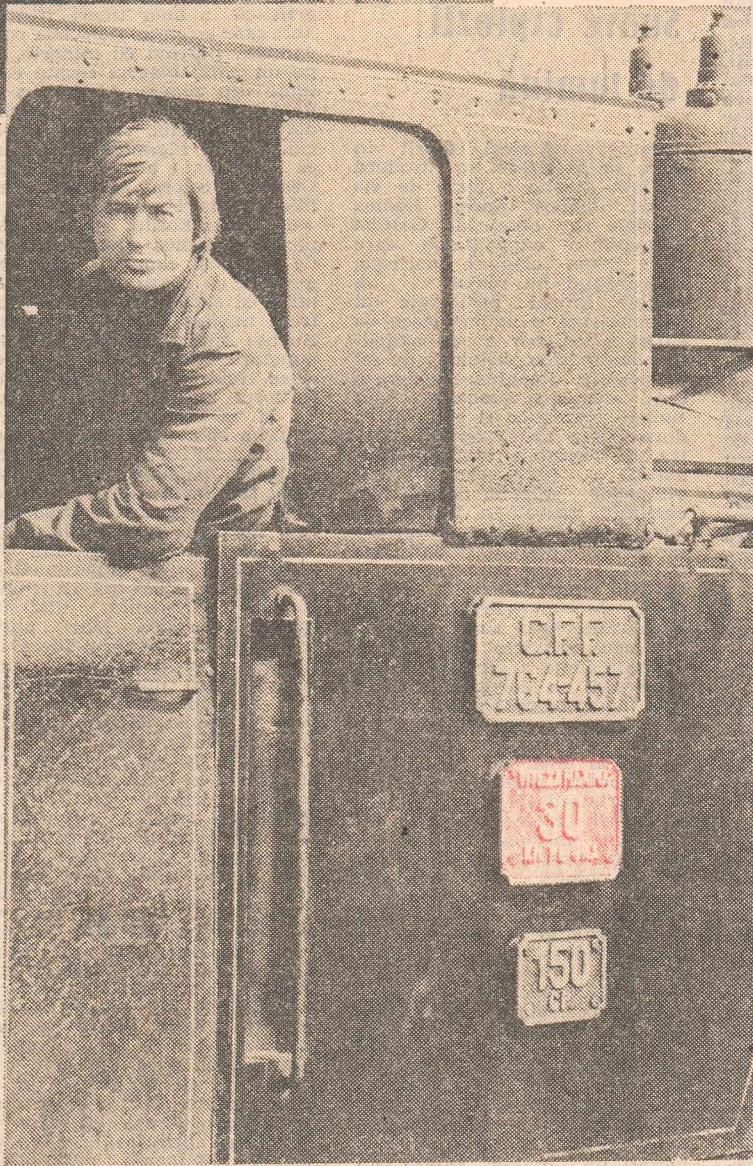
Primele schimbări te-au uimit, așa cum copilul își tulbură părinții odată cu rostirea corectă a celor dintii cuvinte. Se întâmpla ceva și, curioasă din fire — în ciuda aparenței tale indiferente, sugerate de mersu-ți greoi și implacabil — ai prins a-ți pleca urechea la spusa celor de pe bănciile tari ale ingustelor tale compartimente. Vorbeau, în graiul pe care-l cunoști de când ai apărut prin locurile astea, despre niște proiectate fabrici și uzine, despre dorința de a-și zidi altfel de case, despre un timp ale cărui începuturi abia erau parcurse, timpul când oșanul va rămîne pe totdeauna alături de femeia și de pruncii săi, avînd chiar aici, în propria-și ogradă, teneziurile binelui, ale traiului așezat, omenesc, împlinit. Curînd după aceasta, una dintre gările în care poposeai fără a o deosebi de celelalte a devenit gara orașului Negrești Oaș, prilej, doamnă, Mocăniță să spui satului care-a fost: adio.

S-au ivit, fără întîrziere, întreprinderile de care ai auzit pomenindu-se și astfel ai ajuns să transporteți muncitori, primii muncitori veritabili, calificați, ai Oașului. Apoi, tot, mai adesea, tineri plecați în țară, nu pentru a munci pe unde era mai greu lucru, ci spre a se școli. La vremea vacanțelor, erai un adevărat tren studentesc, plin de glasurile optimiste ale celor ce-și făgăduiau să se întoarcă, după împrăștierea studiilor, înapoi în Țara Oașului. Și s-au ținut de vorbă. Revenind și stabilindu-se în noile unități ale zonei ca ingineri, medici sau profesori, renunțînd, asemenea părinților, la traiul mult prea umblat, și-au spus credincioși așezărilor unde-au văzut lumina zilei: adio, doamnă Mocăniță.

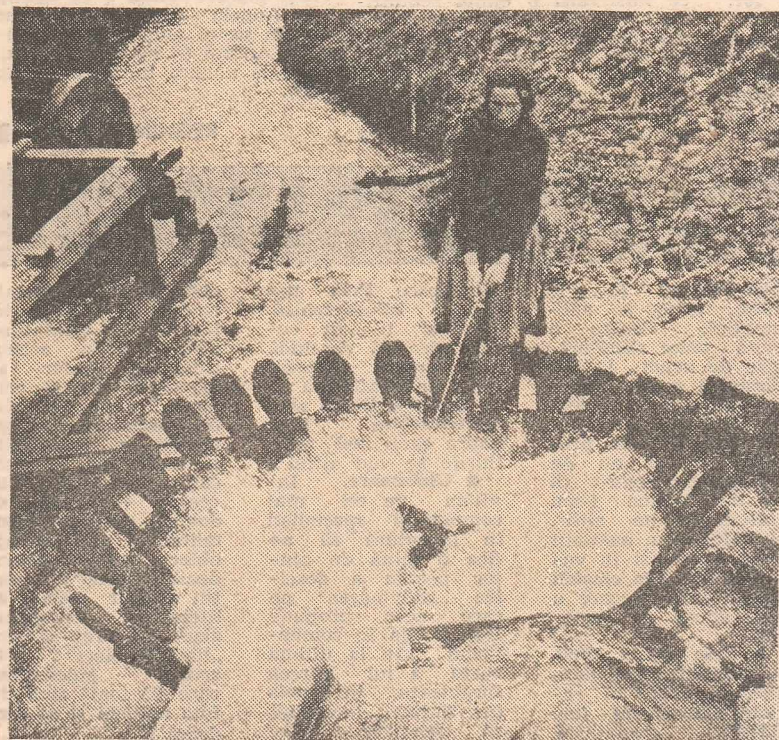
Dacă omul, adesea capricios sau alteori greu de urnit dintr-ale sale, se învață, pînă la urmă, cu noul, tu, bătrînă și afumată mașinărie, statornică aceluiași drum și aceluiași ore la care-ți revezi călătorii, tu de ce ai face altfel? În ferestrele tale mici au prins a se oglindi clădirile mindre ale Negreștiului, noul sediu al olarilor din Vama, spitalul din Bixad. Aici, la capăt de linie, ai remarcat dispariția țapinelor, mișcările mai iuți ale forestierilor, scăpați de osteoneala brațelor, de continua încordare a mușchilor, de lupta cu lemnul. Se întâmpla într-adevăr ceva ce-ți scăpa înțelgerii, dar nu simțirii, ceva ca febrilul urcuș al sevei în copaici. Viața era mai viață în juru-ți și spunea cu tot mai multă părere de rău, gărilor, adio doamnă Mocăniță.

Ai aflat, tot din cuvintele schimbate în tihnă pe coridoarele tale, vești de prin toată Țara Oașului, nu doar din locurile pe unde te purtau șinele. Auzai de casele din Cereteze, cele zidite din cărămidă de vis, așezată în cele mai neașteptate și plăcute vederi alcătuirii; de harnicii mineri de la Turț (cum?, s-a deschis o mină?, da, și ce mină...), de cultivatorii de căpșuni și crescătorii de animale de-acolo; de popasurile turistice (pe cel de la Valea Măriei parcă-l zăriseși, dar despre cel din malul lacului Călinești n-aveai știre); de faptul că din Negrești a pornit, către o țară îndepărtată, de pe alt continent, un prim transport de utilaj minier... Pînă cînd, într-o zi, un cferist și-a zis așa, ca într-o glumă: adio, doamnă Mocăniță!

Nu te mira, fii tare și caută să pricepi: chiar tu, aceea ce-ai cărat poveri, ai devenit o povară. Nu-i vorba de-un capriciu al cuiva, e pur și simplu — nevoie să dispari, să lași locul unor trenuri adevărate, în stare să ducă și să aducă tot ce se produce acum în Oaș și tot ce e necesar pentru ca aceste produse să se nască. Ritmul veacului e necrutător, dar drept. Pentru cei excesiv de sentimentali există albume de fotografii. E suficient să ne uităm prin miile și miile de poze ale lui Ioniță G. Andron pentru a ne aminti de tine, pentru a te dărui și cunoașterii copiilor noștri. Construcția noii căi ferate a început deja, în imediata ta apropiere, paralel cu linia pe care te-ai mișcat tu. În mai, trenul cel nou va ajunge pînă la Livada, apropiindu-se de Țara Oașului. Grație lui va înflori industria Negreștiului și se va mări producția Bixadului. Munca oșenilor, întipărită în produsele realizate de ei, va porni spre zări îndepărtate. Adio, doamnă Mocăniță! Ne vei fi încă mai dragă în amintire. Cînd ne vom revedea, poate doar în vreun muzeu, am să-ți aduc vești din Oașul de care te-ai despărțit anevoie. Iubirea cea dreaptă nu-i excesivă-n alint. Din înaltul de colină al unui timp ce te privește de-acum ca pe o amintire, adio, doamnă Mocăniță! Dinspre partea Oașului numai bine

O antiteză: vechea mocăniță și noua linie ferată, simbol al schimbărilor de

A treia antiteză: viltos (ărănească, o mașină de lat sui generis, și tehnica vîrf cu care sînt dotate în prinderi precum Fabrica utilaj minier și tehnol sau integrată de in și cîn imagini edificatoare ale mului parcurs și de Țara șului în această glori epocă.

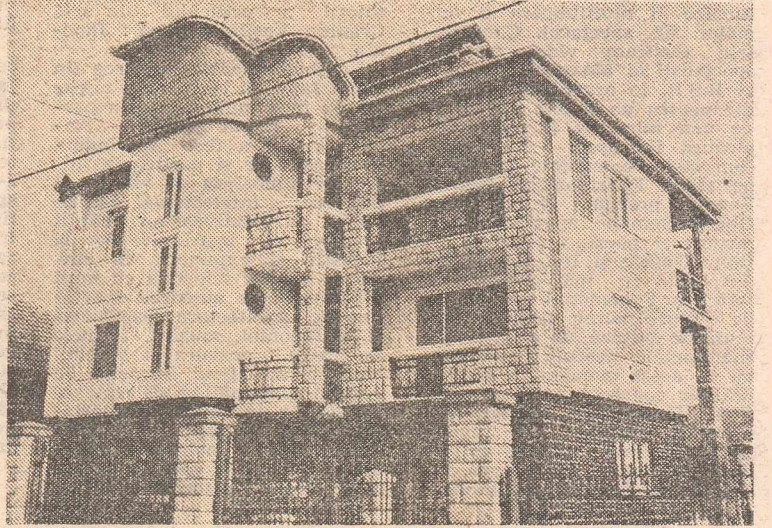
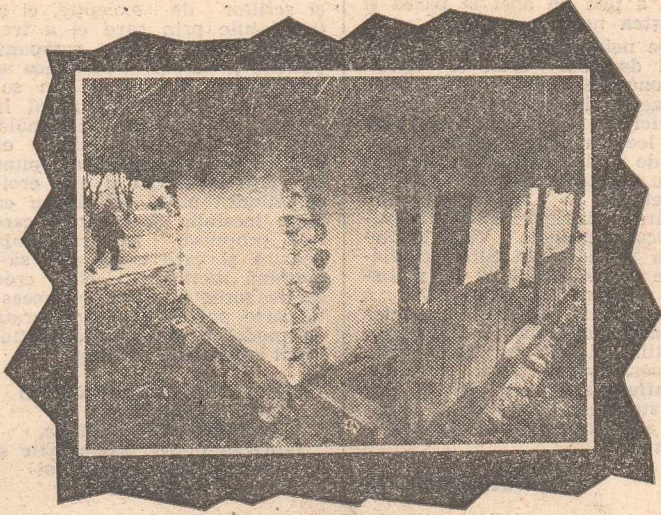
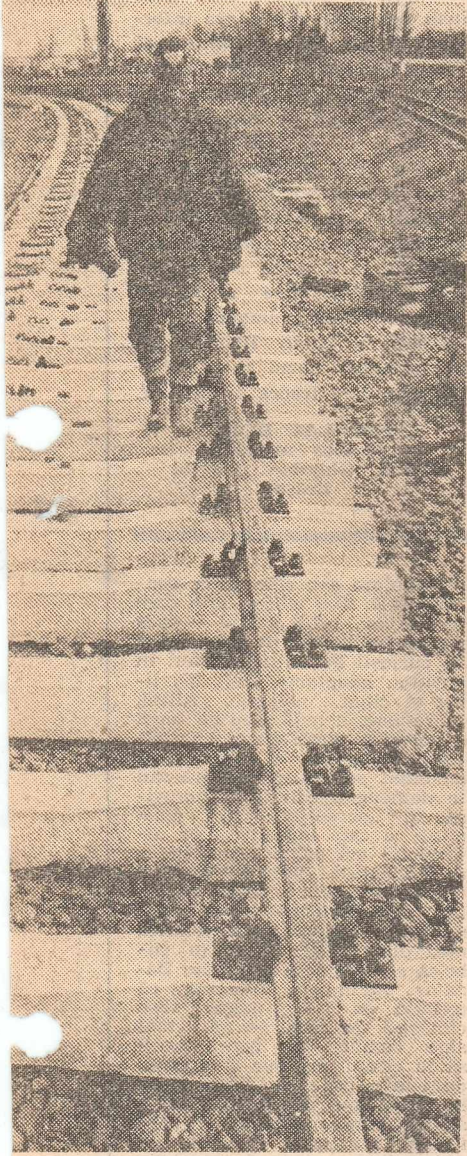
Fotoreportaj de
Dan Mucenic (te
Paul Agarici
(fotografii)

nt în plină desfășurare lucrările de construcție la
ră feroviară (o cale ferată normală, cea actuală
tă) care va lega Tara Oașului de Satu Mare. Noua cale
vea o lungime de 47 de kilometri, stații în localită-
Livada, Orașu Nou, Negrești, Bicsad și va fi dată
ă în toamna acestui an.

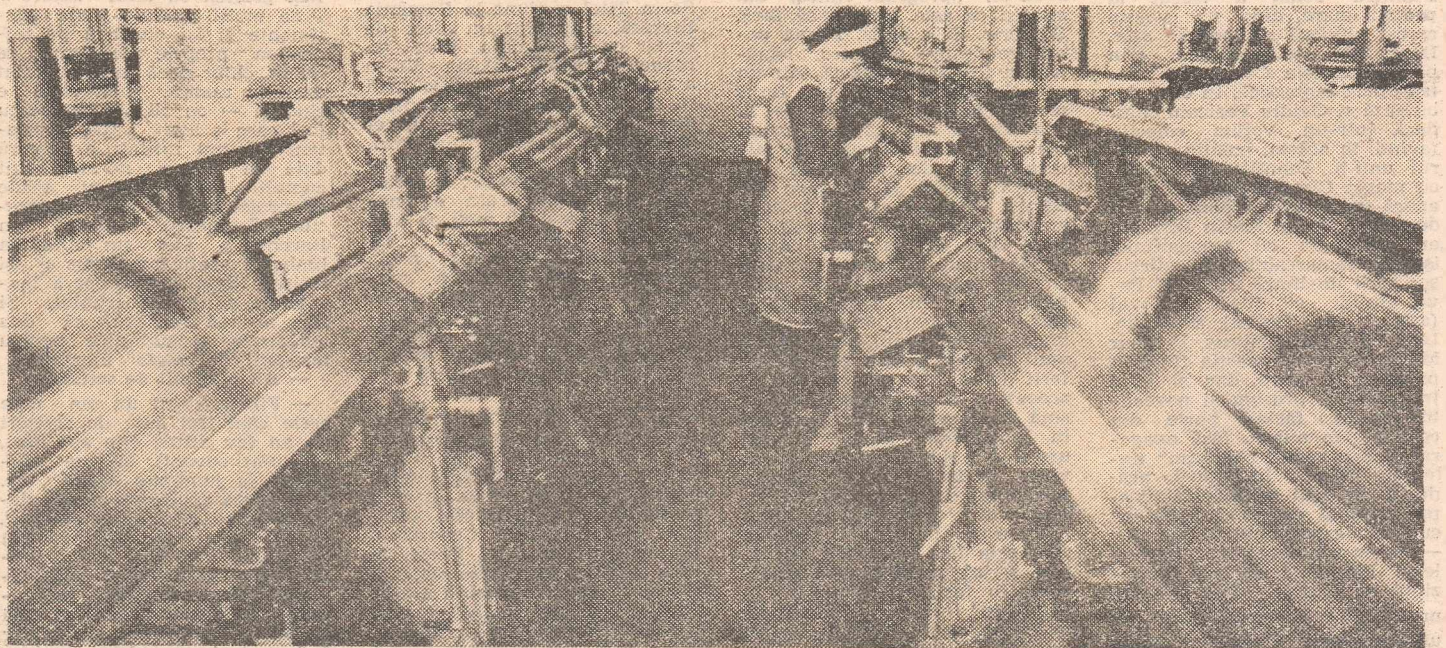
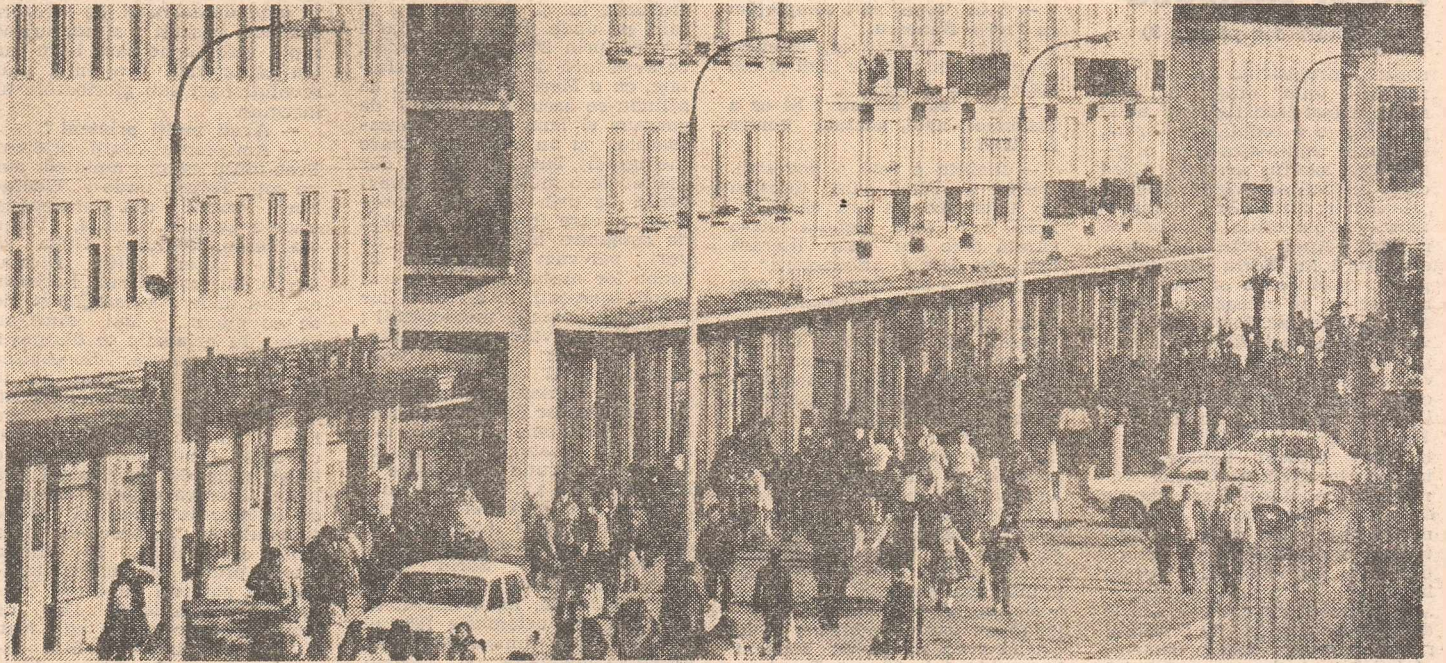

doamnă Mocăniță!

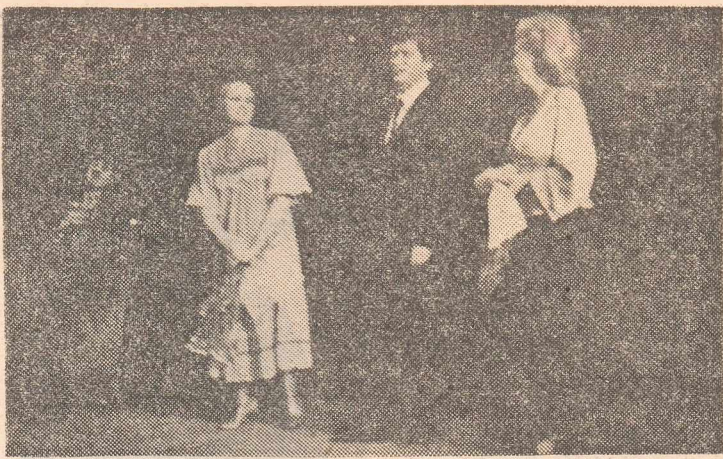

A doua antiteză: coliba oșencască fără ferestre alături de casele noi de la Certeze și centrul, de veritabilă urbe, din Negrești Oaş

viața Oașului de azi.

Poezie și ikebana pe scena Ateneului Român, cu Silvia Popovici, Eusebiu Ștefănescu și Cristina Vasiliu

Fotografie de B. OCTAVIAN

Caligrafii nipone

Bucureștiul cultural cunoaște, de mai mulți ani, o reală înnoire și multiplicare a formelor de spectacol. Conferințele ilustrate video, pe care specialiștii ai Muzeului de artă al R.S.R. le organizează periodic pentru un public din ce în ce mai numeros și mai fidel, alcătuind indeosebi din tineri, concertele comentate susținute pe scena Filarmonicii „George Enescu” precum și în incinta Operei Române, spectacolele de muzică și poezie - realizate de Dan Grigore și Ion Caramitru, din ce în ce mai prezente în țară etc. Fenomenul reflectă pe de o parte mereu nestinsa atenție de cultură, de artă, a marelui public, precum și existența, în acest moment, a posibilităților concrete de a o valorifica. **Confluența artelor**, manifestare despre care revista noastră a mai amintit și altă dată, se bucură de o largă audiență. Nu demult în sala Ate-

neului Român s-a desfășurat cea de-a 45-a întâlnire cu spectatorii a criticului de artă Cristina Vasiliu. Tema: Japonia.

Un public foarte numeros (în ciuda faptului că la acea oră se derula încă mult așteptată partidă de fotbal Steaua - Anderlecht!) a fost nu numai spectator, dar și participant direct la atmosfera de vibrație și delectare intelectuală. Ca de obicei, diaporitivele au alcătuit fundalul și instructiv, dar și sugestiv al expunerii, în ambianța sonoră selectată cu mult rafinament de autoarea spectacolului. Arhitectura tradițională a Japoniei, muzica, formele de teatru, gravura și desenul japonez, specificul formelor de viață nipone, alături de reflexul literar în limba îndepărtatului arhipelag sau chiar în conștiința unor meleaguri apropiate nouă (s-a citit - în interpretarea actorilor Silvia

Popovici și Eusebiu Ștefănescu - nu numai din literatura japoneză, ci din poemele intr-un vers ale lui Ion Pillat, versuri de Baudelaire și Eugen Jebeleanu etc.), au fost reperatele celor două ore de la Atenu.

Confluența artelor și-a dobândit, în timp, un subtil sistem de persuasiune culturală, la care colaborează din plin un public de excelență calitate. Înlocuind pilula informativă, dizertația teoretică prin această subtilă strategie a surprinderii esenței unui fenomen artistic și cultural major la intersecția artelor, spectacolele Cristinei Vasiliu au meritul de a forma din punct de vedere artistic și cultural publicul, stimulând în rindul lui nevoia de informație. Așadar, catalizatoare, „confluentele” de la Atenu cheamă tot mai mulți amatori către ideile generoase ale umanismului artistic.

Ca întotdeauna, spectacolul Cristinei Vasiliu s-a ridicat, în final, de la subiectul strict al expunerii, la pledoaria pentru apărarea, prin toate mijloacele, a valorilor artistice ale omeniirii. Secvența dedicată tragediei de la Hiroshima și Nagasaki (animată de tulburătoarele versuri ale marelui poem **Surusul Hiroshimei** de Eugen Jebeleanu) a fost un apel la pacea și liniștea necesare creației.

De neimaginat reușita acestei seri dedicate artei și culturii japoneze fără aportul artiștilor prezenți în scenă: Silvia Popovici și Eusebiu Ștefănescu (în lectura cărora pagini literare de extraordinară frumusețe s-au constituit într-un veritabil spectacol în spectacol), apoi tinăra pianistă Iliana Dumitrescu, sopranele Victoria Bazzetti și Georgeta Stoleriu, fiecare aducând, alături de valoarea artistică individuală, o emoționantă dorință de a intra în atmosferă, de a potența sugestiile ei. De un binemeritat succes, spectacolele intitulate **Confluența artelor** își onorează statutul de veritabile tribune ale educării prin cultură și artă.

TANIA RADU

Rubrica dumneavoastră

Cum vă place?

Un destin eroic

Principala operă autobiografică a lui N. Iorga, **O viață de om așa cum a fost**, reeditată nu de mult la Editura Minerva sub îngrijirea Sandei Răpeanu și a lui Valeriu Răpeanu, mi-a dezvăluit personalitatea eminentului istoric român la adevăratele ei dimensiuni, sporind și întregind imaginea pe care o aveam deja despre el. Rămas în conștiința majorității cititorilor ca un erudit de excepție, cu o memorie și o putere de muncă fabuloase, Iorga ni se dezvăluie prin această carte și ca un luptător fervent, consecvent în opiniile și atitudinea sa, implicat în permanență în destinul istoriei și culturii noastre. Cartea dă însă la iveală nu numai titanismul acestui istoric și scriitor de excepție, ci și tribulațiile prin care el a trecut în lungile sale campanii politice și de presă, imaginea sa de luptător, patriot și om social angajat cu tot sufletul în acțiuni de rezonanță națională. Așa cum se prefigurează ea din lectura volumului, așa spune că viața lui Iorga e una eroică, fiindcă arată un destin cu toate luminile și umbrele care l-au propulsat în conștiința noastră și care continuă să-l mențină mereu viu. Nu cred că exagerez afirmând că această carte poate fi considerată un model pentru existența fiecărui intelectual autentic.

DUMTRU CĂRBUNESCU
economist
Institutul de geodezie,
fotogrammetrie, cartografie și
organizarea teritoriului
București

Scene din viața literară

Al doilea volum din romanul autobiografic **Aventuri aproximative** de Vlad Mușatescu („Cartea Românească”, 1986) continuă în același stil incitant, viu, cu care ne obișnuise în romanele sale de aventuri și cred că nu întâmplător autorul vorbește despre întâmplările existenței sale ca despre ale unui personaj, punând accent pe aspectul dinamic, imprevizibil, pitoresc și, nu în ultimă instanță, umoristic. De fapt, diferența între acest roman (care e, în fond, o suită de memorii) și celelalte nu stă în felul de a trata faptele, ci în adevărul lor. Nu cred că aş putea indica cu precizie cit de autentice sînt întâmplările relatate de autor, însă, cel puțin din cîteva informații și detalii, se simte că Vlad Mușatescu este interesat aici să rememoreze o parte din viața culturală pe care a trăit-o, să dea o galerie de portrete și o suită de scene din trecutul de care noi luăm act prin evocările sale. **Aventuri aproximative** e, în acest sens, și o reconstituire, o carte cu valoare documentară, care aduce în mintea cititorilor imaginea de altădată a lumii literare, cu tot farmecul, hazul și dificultățile prin care trecea un scriitor.

NICOLAE DUDU
lăcăș mecanic
I.C.A. Ghimbav, județul
Brașov

Florin Bănescu

(Urmare din pagina 9)

ritică, înregistrând istoria spirituală a unui oraș, în care realul a fost transfigurată, unde parabola e o redutabilă armă, iar tonul ironic sporește originalitatea acestui scriitor. Cred că și ultimul său volum apărut, „Maximele, minimele”, e important - ecoul critic n-a fost pe măsură. Apoi, constanta preocupare a lui Horia Ungureanu pentru prefacerile satului românesc (el re-crează, în fond, satul ardelenesc, într-o manieră viguroasă și veridică, asta neînsemnând că este neaparat slavician, după cum cred unii critici numai fiindcă el vine din Podgoria Aradului). Iosif Maria Băta scrie, la Arad, despre blindele dealuri bănățene și bărbații lor frumoși. Cornel Marandiu, împătimit după cimpie ca și după zbor, aduce, acum, o notă aparte cu o carte excelentă, încă necomentată de critică dar de un răsătorit succes la public - o carte integrată în „literatura-document”, o „carte de război” dar (și în primul rînd) un roman despre oamenii războiului și despre războiul oamenilor. După ce s-a exercitat în literatura pentru copii, Dumitru Toma a trecut la proza... mare, dînd un volum care-l alinază promoției sale. Dorel Sibii, de asemenea, și-a părăsit lenele Cosinzene pentru proza fantastică. În care debutează și Ovidiu Pecican, chiar dacă într-un volum colectiv (avînd, în acesta, poziția numărului unu!). Dumitru Sînteanu, cu magia Cimpii de Vest, își apără cu îndrjire poziția mai demult cucerite, Florin Birnețiu are un roman cu reconstituiri istorice remarcabile. În sfîrșit, scriitorii de limbă slovacă, Pavel Bujtar și Stefan Doval (alături de Ondrej Štefanko, Ivan Miroslov Ambrus, Dagmar Maria Anoca, aceștia fiind în primul rînd poeți, dar și buni traducători, precum și povestitori cu har) făcînd parte din ceea ce am numit, fără exagerare, „fenomenul nădlăcan” (integrat, firesc, literaturii arădene). Se mai vorbește și despre „grupul de proză arădean” cum și despre unul al poezilor - nu eu am născocit... „formulele”. Dar cred că ele reprezintă un adevăr. În privința prozatorilor, firește, fiecare are un „program” al său, dar există numeroase puncte de atingere

și asta conferă „grupului” o anumită personalitate.

— S-ar cuveni să-l completăm cu Florin Bănescu.

— Sint, bineînțeles, integrat grupului amintit. De cînd m-am stabilit în Arad...

— Ce a fost înainte? Și ce a însemnat, apoi, această venire la Arad?

— Înainte a fost o poveste... Despre un băiat care termina un liceu (ce nu era chiar un liceu) și care debuta într-o gazetă care era una literară dar... de perete. „Redactorii” ei de atunci s-au risipit în cele patru vînturi. Îl amintesc, aici, doar pe Timotei Ursu, rezgizorul. Un entuziast. Ca și băiatul cu pricina. În elanul lor (se cînta, doar, „Infruntînd furtuni, spargem munții-n pumni”), credeau că pot publica orice. „Debutul” era o notă critică despre o poezie a poetului de la Sebiș, pe atunci președinte al Uniunii Scriitorilor. Urmarea a fost dezastruoasă - gazeta a dispărut lăsînd pe peretele clasei doar o pată abia ghicită. Băiatul venea din Banatul de munte, era gugulan adică (din aceea, vorba cîntecului: „Gugulan cu car cu mere...”) și în curînd avea să devină student în medicină la 16 ani. Dar înainte de toate își propusese să ajungă scriitor. Nu știa cum, nu avea un „program” (încă) dar simțea că asta trebuie să facă. Să scrie. Și a scris. Prima povestire despre un lotru bănățean a fost bine primită într-un cenacul „mare” (de pe lângă revista **Serisul bănățean**) - la o analiză a activității acestuia s-a remarcat, însă, că e de mirare cum de un tinăr își aruncă... undița (?) în apele trecutului! Povestirea era dactilografiată prin strădania aceluiasi Timi Ursu. Lucru mare! Băiatul de atunci a ajuns în posesia rivnitei mașini după 18 ani; mai exact, în luna ianuarie 1973, la Sinaia, cumpărînd-o imediat după Anul Nou grație unui premiu pentru proză conferit de revista „Atenu”; în aceeași zi a scris direct la mașină o povestire care a apărut în **Luceafărul** (după 13 ani urma să publice, în aceeași revistă, un fragment de roman; făcînd un calcul simplu, să însemne asta că va publica, din nou, proză, în revista aceasta, abia prin 1987?). O altă povestire, scrisă imediat după admiterea în facultate a intrat în „vederile” redacției revistei timisorene și un redactor a dat verdictul: „tiner, ori o lungești, ori o scurtezi, altfel...”

Altfel, nu s-a întîmplat nimic. Băiatul a crescut, și-a văzut de treburile lui și viața l-a dus te miri pe unde. Una nu foarte ușoară, prin Dobrogea de pildă, ce avea încă drumurile neasfaltate, cu o Mare ghicită doar, ea aflîndu-se ascunsă vederii de gorgane și lanurile de floarea-soarelui, cu un dispensar mare (neîngrădit, bătut de vînturi dar asaltat de o mulțime de bolnavi veniți de prin comunele apropiate și care transformau sala de așteptare într-un soi de port; pămîc?, vorbeau în limba lor macedonienii, tătarii, turcii, lipovenii, în dialectul lor ardelenii, oltenii, moldovenii); pentru rezolvarea greutăților, cuvîntul de ordine era:

„descurcați-vă cu posibilitățile locale!” Scriam, nu mai are rost să vorbesc despre un „personaj” de vreme ce el s-a schimbat, maturizarea făcîndu-se cam brutal (dar poate a fost mai bine ș.a.). Scriam deci, atîta cit îmi îngăduia meseria și citeam enorm (cam tot ce apărea), făcea și așa parte din lecția vieții. Sorin Titel mi-a cerut, la un moment dat, o proză scurtă. Ea a apărut în numărul din octombrie 1968 al **Orizontului** timisorean. Mă aflam la Medgidia, și făceam naveta la Constanța (debutul, cel adevărat, l-am sărbătorit cu echipajul unui mineralier). Cînd Sorin Titel a ajuns la **România literară**, a umplut un sfert de sertar cu proză de-a mea (la redacția vecină, Nicolae Velea a umplut un sfert de București cu manuscrisele mele; le pierdea dar nu m-am supărat pe el niciodată); puteam fi mîndru, sertarul acela era singurul în care domnea ordinea; în celelalte, învîlmășeala era de nedescus; „dosarul” meu se afla sub cel al lui Buzura; tin minte că erau „prezenți” acolo Uricaru, Schwartz și alți „publicabili”. De apărut în revistă, apăreau însă, mai des, cele puse-cuite de prin celelalte sertare.

— Cui se datorează, totuși, împlinirea dumneavoastră ca scriitor?

— Climatul favorabil creației, aidoma ca-n alte orașe ale țării, și-a spus și-aici cuvîntul. Toate cărțile noastre importante (fără excepție) au fost scrise în ceea ce numim, cu justificată mîndrie, epoca Nicolae Ceaușescu. Noi simțem urmașii firești ai celor care au făcut Unirea, și ai celor care, cultivînd tradițiile de luptă ale înaintașilor au creat Partidul Comunist Român. Zilele sale de sărbătoare sînt sărbătorile noastre. De aceea,

apropiata aniversare a partidului e întîmpinată în toată țara în mod deosebit, și de scriitorii arădeni, născuți și maturizați rapid (proces pe care l-am putea caracteriza ca fiind unul revoluționar) sub glorioasele lui însemne.

— Aveți mulți prieteni?

— Am pierdut mulți prieteni. Prea mulți ca să-i amintesc aici pe toți. Totuși, unde-i George Suru, poetul din Caransebeș, unde-s Daniel Turcea, Virgil Mazilescu, Romulus Guga și, mulți alții alții, Nicolae Barbu din Iași, Marius Robescu, nu știu unde s-au ascuns și de ce au plecat... Mai mult nu spun. În prietenie te dăruiești, ca și în literatură. Deosebirea stă în faptul că ultima nu te poate trăda. Alții n-au plecat, îi simt prin preajmă dar... Am fost și sint în minunate relații cu mulți confrăți. Stimez o bună parte din ei. Numai că lumea literară e prea bîntuită de felurite interese și unele prietenii se numesc de prea multe ori relații. În ultima vreme prefer să păstrez legătura cu oamenii pe care-i prețuiesc, prin scrisori. Dar de scris despre cei care au fost, nu mă prea îndemn. Sint lucruri ce nu se fac publice oriunde și oricînd. Nici nu-ți sporești faima amintînd că ai fost prieten cu unul „mare”... Prea mulți vind la piață sentimente și își etalează pe teigheaua proprie te miri ce nume, chiar dacă nu s-au aflat decît în umbră. Apoi, viața e ciudată - cu Nichita Stănescu (cel care a avut atîția „prieteni”) m-am întîlnit o singură dată și atunci ne-am certat cumplit. Asta nu-mi scade admirația pentru cel care (precum Eminescu, precum Ion Barbu) a fost un cititor în limbajul poetic românesc și își scrisese deja marea operă înainte de a ne fi înfruntat. Și nici nu mă va face să dau amănunte senzaționale pentru amatori de „bîrfă” literară...

— Ați pomenit de scrisori.

— Firesc, sint un om care scrie cam trei sute de scrisori pe an (nu ațitea cite aș dori, cite s-ar cuveni). Mi se răspunde la jumătate dintre ele. Unii caută explicații pentru devitalizarea „genului epistolar”. Comoditatea (care nu-i o scuză) ar fi una. Alții sint pur și simplu incapabili să se măturînescă într-o scrisoare (adevărată). Nu pledez pentru te miri ce fel de confesiuni intime, ar fi jenant și s-ar cădea în penibil. Nu mă interesează cele

protocolare sau cele prea sentimentale. Mai sint și unii care se tem de... ochii străini - dacă nu de indiscreții de azi, atunci de curioșii de mine. Prefer, în scrisori, adoptarea unui ton liber și chiar... polemic. Altfel, în reviste, e mai greu să porți o polemică dacă nu ai un spațiu tipografic al tău. Ești amendat pe ton de catedră sau te pomenești sub tirul încrucișat al „profesioniștilor” (cam mulți și cam mîrunți); cu ultimii nu mă prind - oricîți ar fi, îi socotesc... prea puțini pentru o discuție serioasă. Altfel, timp ai pentru toate. Nu-mi fac un titlu de glorie din activitatea mea dar: citec mult (o rubrică săptămînală la „Noua Banater Zeitung” înseamnă că trebuie să citec măcar vreo cincizeci de cărți pe an, mai sint cărțile pe care vreau să le citec, ori pur și simplu, dacă-mi cade o carte nouă în mînă nu mă pot abține...), scriu zilnic (proză, despre teatru, plastică), întretin corespondența, merg la serviciu, la sedințe, la plimbare, la mare, în străinătate, la un pahar de vin și așa mai departe. Citec, uimit, declarațiile unor scriitori despre programul lor. Au ore anume pentru citit. Cumva mistice. Alte pentru scris. Benefice. Preocupările „banale” sint înalturate. Cu eleganță. Îi stimez, îi admir, dar nu-i invidiez. Poate că sint și unii care trebuie să facă de toate fără să alege. Mărturisesc, aici, că sint bolnav de... literatură, că-n oamenii din jurul meu văd „personaje”, că mă surprînd parcînd strada mea în alt timp, ascultînd foșnetul teilor care nu mai sint demult, nu pot să merg spre serviciul meu decît prin „trecătoare”, așa sint numite în Arad curțile interioare deschise spre două străzi, și aceea nu e alta decît curtea fostei redacții a „Românului” în care, la 1918, flăcăii din Mindruloc, veniți să depună jurămint de credință, au încins o horă cum nu s-a mai văzut și mă tot mir, eu (și acum) că lumea trece pe acolo nepăsătoare - cu riscul de a deveni, în ochii unora, drept... bolnav de-adevăratelea, aș obliga toți trecătorii să-și descopere capetele cînd parcurg curtea interioară a „Românului”. Să mai amintesc că toți cei care locuiesc în această clădire nu știu că acolo a stat Goldiș și a fost redacția? Noaptea, de multe ori, ies să ascult castanul (curtea mea e vecină cu fosta redacție).

atelier literar

de G. Dumitrescu

V. Iristea : E o joacă interesantă, cu implicații lirice și simbolice, care ar trebui, la un moment dat, să atingă mai deplin pragul comunicării. „Fără titlu” (Omule), „Descintec”, „Fără flori”, „Fără stare”, „Te”, „A scrie cuvântul” — ni s-au părut lucrurile cele mai promițătoare.

Rodica Ștefănescu : Lucru fără rost, poate chiar lipsit de cuviință față de amintirea și opera celui în cauză.

V. Naclu : Asadar, „fiecare în din opera de artă ceea ce e în stare să primească”. Dar, dincolo de acru superior și plin de milă (care se simte în glasul dv.) pentru niste prezumții „nevoiași”, trebuie să știți că această adevărată regulă a recepției și valabilității pentru dv., și pentru noi, pentru toată lumea. Pricpem, ne place, însum, alii „cît ne duce mîntea” pe fiecare (întrind aici și insușirile native, sensibilitate, inteligență, etc., și cele dobîndite prin informație și cultură, prin experiență de viață, etc.). Rezultă, deci, o înfinitate de trepte de înțelegere, de preferințe, de gusturi (asupra cărora... „non

disputandum” — ziceau cu mare înțelepciune strămoșii noștri dinspre Traian...). Din fericire, se pot găsi în publicațiile noastre, inclusiv **Flacăra**, versuri pentru toate aceste niveluri, preferințe și gusturi, și nu e nici un motiv ca această varietate să fie restrînsă sau nimicită de către intoleranța sau îngustimea cuiva care tinde să impună altora — cum încercați dv. — monopolul propriului său gust și limita propriului său nivel de înțelegere. „Vrem să fim scutiți — mai ziceți dv. — de a depune un efort prea mare pentru a pătrunde sensul unei poezioare”. Este evident însă, din fericire, că acest deziderat de lenovie spirituală nu-l reprezintă pe adevăratul cititor din zilele noastre, mereu dorind de hrana și incintalecturii și pentru care nici un efort întru iluminarea minții și sufletului nu e prea mare!..

E. Vernescu : Scădere de tonus, lipsă de inspirație. Doar în „Dor”, o urmă lirică. În celălalt plic, „Impuls”.

N. P. : Sint de găsit, aproape în toate paginile (și mai ales în „Despre

noi”, „Despre bunica”, „Mătre”, „Despre mine”, etc.) tot felul de semne de grație, de la lirism și pînă la umor, care înseamnă tot atîtea perspective și speranțe.

Victor A. : Sperăm ca relele vesti să fi devenit inactuale și vă dorim sănătate. Din paginile trimise, am ales : „Rază”, „Nedumerire”, „Eroare”.

I. Koska : Noua semnătură — comună, ștearsă, neinspirată. Dintre versuri, ceva mai bine în „Casa”, „Poem cu riu”, „Mama”.

D. Dor : Se aude cite un vag zvon de poezie, dar condeiul e încă neșgur, stingaci, fără experiență și fără un orizont de cultură. Să vedem, în continuare.

A. Valoni : Pagini rafinate, în scădere de substanță și de respirație, amenințate de manierism. Ceva, în „Negustor”, „Acest timp”.

C. Vinea : Confirmări și perspective, în „Lavă”, „Nereușită”. Dar trebuie să dactilografiate (și însoțite de o semnătură personală, nu de „imprumut...”).

GEO DUMITRESCU ✍

N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

REALITATEA

Nu între noi ei în noi se află realitatea. Scoasă afară din trup se oxidează ca un măr eurătat de coajă...

MARIN IFRIM

DE LA O VREME

Dar, de la o vreme, n-am mai putut ajunge la crengi. Și atunci, miezul a început să crească la loc, parcă mai dulce, în cașile aruncate... Dar aceste nucii nu le-am mai putut sparge niciodată.

PAUL ȘIRBU

PRAGUL DE SUS

Știu atât de multe incit, din sertarele aglomerate, scapă mereu cite ceva, ceva, indeobște esențial.

Cumplit miopă, rețina nu vede cei doi coți de umbră imediată.

Pentru învățăminte, mulțumesc!..

Regulele meteo zugrăvesc cerul, tulbure.

Pragul de sus își sporește colecția cucușilor — trofee.

Doldora de-nvățăminte, plesnese atîtea secole, care de care servind la mai nimic...

OANA KADAR

SIBIU

Printre ziduri înălțat pînă la poalele munților turind din creste cumuna razelor de taină — oclătuie împodobită în flori de argint ea amnarul scaperi în soare.

MARIUS GLIGOR

TEAMA DE LUCRURI

Uneori poate că Nu era noapte

Uneori acest aer negru Ar fi putut să fie O aripă neagră căzută Sau o piatră Pe care să o privești De foarte aproape, Atît de aproape Încît să rămîni din ea Nimic din contur, nimic din înțeles Ci numai culoarea ei.

Asemenea Mă uit la trupul tău alb Ca un abur dulce, Mi-e teamă să nu fii și tu Un lucru De care mi-am apropiat ochii Prea mult.

OVIDIU CLANCA

Orice poveste de dragoste, de la Paul Féval la Ion Grecea, începe, neabătut, pe o bancă în parc. În textele de muzică ușoară ale lui Aristide Mircea, iubăreții sînt însă atît de abstrasi, că nu mai tin cont de banca proaspăt vopsită și se așază în îmbrățișări languroase :

„Doi se-asează pe o bancă, Par a fi îndrăgostiți... Se ridică și-apoi pleacă Fericiti, proaspăt vopsiți”. (A înflorit bătrînul Cismigiu).

În amintirea îmbrățișării, iubitul prepară o serenadă virilă, spre a-i spori partenerei sentimentul și spre a o atrage în mrejele iubirii fatale :

„Dar, cînd ți-o cînta băiatu’ cum știe el, dar cînd ți-o cînta băiatu’, un cîntecel : orice altă serenadă auzită de pe stradă vei uita, o să-ți ridă ochisorii, o să-ți ardă obrăjorii, cînd băiatu’ ți-o cînta...” (Mircea Block, Cîntecul băiatului).

Fos-mu ! Cîntecul a pătruns inima fetei, iar băiatu’, hotoman cum este, simte că dragostea incolțește în sufletul ei :

„Un zîmbet cald Ce naște-n început, Priviri ce ard Și-o stringere de mînă... Mi-ai spus timid Că te-ai îndrăgostit Și ai dori Să fim tot împreună”.

(Aristide Mircea, Omul meu drag).

Valurile vieții pun însă tot felul de piedici idilei și cei doi, atinși de freamătul erotic, încep căutarea buimacă. Cu sufletul zdrobot de durere, el umblă bezmetic, întrebînd în dreapta și-n stînga, căci o asemenea ființă, pe care o cheamă :

„Umbră sau Lumina, Neîntinarea, poate Vina, Desăvîrșirea sau Pieirea, Sau Clipa sau Nemărgînirea Sau Adierea sau Furtona, Sau Duloșta sau Mincuna, Iubirea sfîntă sau Uitărea Sau, poate Lacrima sau Marea...” această ființă cilibite și drăgălașă deci trebuie găsită degrabă și almintrelea nu e :

„Iertați-mă dar n-ați văzut o fată ? Cu ochi de cer și vorba murmurată, O fată blondă, ce-o purtam în taină, Aici, sub buzunarul de la haină... Răspundeți, nimeni, nimeni n-a văzut-o ? Nu știu cum s-a-ntîmplat dar am pierdut-o...” (Alexandru Mandy, N-ați văzut o fată ?).

O fi avut căptuseala ruptă ! La rîndul ei, fata se zbate în singurătate, chinută de fantasmale nopți, cu gîndul la dulcea pasăre a tineretii :

„Numai mie îmi lasi noapte Timp să număr clipele, Și să strig, să strig zadarnic : „Unde ești tu, dragoste...” (Flavia Buref, Hei, voi nopților !).

Fiindcă ochii care nu se văd se uită la alții, cei doi încep să-și scrie scrisori parfumate și din teancul de depese se încheagă un veritabil roman epistolar pentru care și Werther ar fi invidios :

„Îți aștern de atunci pe hirtie Cuvinte din inima mea. Și strecur, ca să-mi fie solie, Petale de «nu mă uita!»”. (Aristide Mircea, Scrisori).

Posta întîrzie și apar reproșurile. Băiatu’, atît de decis alădată, e acum puțin la simțire și indiferent la suferința ei :

„Eram frunza ce tresare, Doar la simpla ta chemare, Dar n-ai înțeles !.. Eram gîndul ce te poartă, Și-ți bateam cîndva în poartă, Dar n-ai înțeles...” (Mihai Maximilian, N-ai înțeles).

N-ai înțeles nimic ! Izbită de jale, fata se lansează într-un bocet amenințător și vendeta-i gata. În tipătul ei cu sonorități canibale, botărirea răzbunării pare iminentă. Băiatul nu mai are nici o scăpare :

„Hă-u, hă-u hă-u... Te-aș mîncă, băiete Și m-aș sătura, N-am foame de tine... De privirea ta ! Te-aș sorbi, băiete, Că mi-e sete rău,

Cînd muzica ușoară este mult prea ușoară :

„Iubește-mă cu sufletul și fără nici o teorie!”

Nu sete de tine... De sărutul tău !.. (Mihai Maximilian, Hăulita).

Dorința subliminală a tinerei leoaice, rănite în amor, se pierde treptat în memorii nostalgice și imaginea flăcăului plutește ca un duh abstract și liniștitor peste sufletul ei măcinat :

„Amintiri... Din mireșme se-nfiripă Un dor purtat de dor ; Amintiri, amintiri... Chipul drag îl păstrati neîntinat, voi, amintiri”.

(Aristide Mircea, Amintire).

Anesteziată de mireșme, ea începe să refacă în minte povestea, folosindu-se cu sîrg de tehnica madlenei lui Proust. În ochii ei mijește speranța regenerării iar resemnarea e înlocuită cu luciditatea. În fond, n-a fost decît un capriciu :

„Ai plecat, Nu-i nimic, voi zîmbi, Nimeni lacrima nu mi-o va ști, Chiar dacă jurămîntele-ai călcat, Nimic deosebit nu s-a-ntîmplat...” (Flavia Buref, Nimic deosebit nu s-a-ntîmplat).

Brusc, fata devine cinică și, fiindcă este o erudită, întoarce drama pe dos ca pe o mînușă, descoperind incintată voluptatea eșecului, care e una a emancipării și elevării spirituale. Prin dragostea lor a trecut o bibliotecă întreagă :

„Îți mulțumesc, Pentru drumul ușor sau mai greu străbătut de-amîndoi, Pentru cărțile flăcări citite-mpreună de noi Eminescu, Arghezi, Camus sau Prévvert, Pentru aripa-ntînsă lumină spre cer, Pentru tot ce-ai fost tu, Pentru da, pentru nu, Îți mulțumesc”.

(Alexandru Mandy, Îți mulțumesc).

Asta e, cultura cere sacrificii ! Dar suferința se curmă în cele din urmă și drumurile celor doi se întîlnesc din nou. O nouă speranță pe vechile dureri se infiripă acum și dragostea izbucnește mai abtîr, cu vinzoleli săgalnice. În peisajul prerafaelit din pădure, cei doi cad într-o dulce extază, închinînd, înnuri de slavă lui Amor :

„Ai venit, dragoste, Ai venit cum vine cerbul la izvor Către asfințit... // Ai venit, dragoste, Să-nalți în noi din stînci de dor Și flori de vers, Un nou univers !.. (Aristide Mircea, Ai venit dragoste).

Tare ca piatra, iubirea lor e acum de nezdruincinat. Trecutul pare pentru amîndoi o întimplare incredibilă și nici fetei nu-i vine să creadă, desigur suratele ei o cam vizuiască, cum s-a-întîmplat de l-a cucerit definitiv :

„M-am jurat, dar fetele nu m-au crezut

Un vis frumos...”. (Mihai Maximilian, Cine-i femeia... ?).

Piei, drace ! Ei nu cad însă pradă uneltirilor de tot felul și, înlănțuți în amor, cîntă și dansează, bucurîndu-se de iubirea ce le-a fost hărăzită :

„Într-un glas amîndoi să cîntăm ghitară-mea ; hai cîntați toți eu noi ce frumoasă-i dragostea... La la la la la, la la la la la...” (Mircea Block, Să cîntăm ghitară mea).

Furat definitiv de mrejele dragostei, el simte nevoia să facă un gest franciscan și să-i arunce un pumn de stele în păr, într-o pornire demiurgică, pe măsura dragii sale :

„Am risipit un pumn de stele în părul tău, maramă peste umeri și-n apa mării te-ai privit cu ele”.

(Mircea Block, Am risipit un pumn de stele).

Înghițiți de haos, desprînși din cercul nostru strîmt, cei doi îndrăgostiți contemplă efemerul din eternitate, sfîdînd nimicnicia pămînturilor, incapabili de marea sentimentului :

„Pămîntul, E școala primară A omului fiară”.

(Alexandru Mandy, Pămîntul).

Bată-vă norocul, să vă bată !

★

De bună seamă că hazul acestor preținse versuri este imens, căci în ele aflăm o comedie a limbajului demnă de ipochimenii lui Caragiale. Din păcate, ele ne sînt oferite cu cea mai mare seriozitate, iar intenția autorilor nu e de a ne amuza, ci de a ne produce o intensă participare afectivă. Dar cum să vibrez la astfel de subproduse care bagatelizează cele mai firești și mai umane trăiri, decît întorcîndu-le în registru parodie, singurul care ne fereste de indignare. În ritmurile muzicii, textele acestor sună ca o nesfîrșită elucubrație, ele nefiind altceva decît produsul unui delir verbal pe care nonsalanța rapsozilor de ocazie îl ridică inocent la rang de improvizatie solemnă. Întrebînd-o cîndva pe o distinsă interpretă de muzică ușoară ce părere are despre astfel de poeme demne de imaginația timpă a lui Rieă Venturiano, am primit răspunsul, cam ofuscă, că asemenea texte presupun o profesionalitate aparte și o inițiere preatabilă în mecanismele muzicii, așa încît furia mea e inutilă și nejustificată. Vom fi de acord cu toții că aceste trebuințe nu sînt de ignorat, însă de aici pînă la poezia subdezvoltată care sfidează bunul simț e cale lungă și numai un gest de impertinență culturală o poate străbate. Nimeni nu pretinde să se compună muzică doar pe texte blagiene, argeziene ori bacoviene, nimeni nu cere să se cînte neapărat poezii de cea mai elevată speță, însă profesionalitatea tocmai aici ar trebui să se vadă, în minima literaritate, în logica discursului și într-o oarecare verosimilitate a poveștilor versificate. Mașinaria texturilor, neunsă cam de mult, continuă însă să scrie impetent și orice ascultător cu pretentii normale arc dreptul să se plîngă că asemenea însăilări preșcolare gîhila în mod neplăcut ureke. Iară nu asta iașke textul !

RADU G. ȚEPOSU

Moment de răscruce al istoriei contemporane, Congresul al IX-lea al partidului a determinat o deschidere fără precedent a istoriografiei noastre către descifrarea marilor adevăruri și sensuri ale trecerii românilor prin vreme. Foarte multe lucrări tipărite în ultimele două decenii reprezintă contribuții de seamă la tot mai exactă cunoaștere și interpretare a evenimentelor ce au marcat, de-a lungul secolelor, destinul poporului, la evidențierea modului în care forțele progresiste, revoluționare au determinat împlinirea idealurilor dintotdeauna ale națiunii noastre: unitatea, libertatea, independența. În rindul acestor cărți fundamentale

vine să se înscrie și aceea semnată de Mircea Mușat și Ion Ardeleanu — România după Marea Unire (volumul II, partea I), apărută la Editura Științifică și Enciclopedică și pe care v-o prezentăm în rindurile ce urmează, nu fără a sublinia, de la bun început, că ea oferă o imagine fidelă — bogată în mărturii și fapte de viață adecvat și nuanțat interpretate — a perioadei 1918—1933, perioadă în care, în centrul evenimentelor ce s-au vădit a avea o mare însemnătate pentru viața viitoare a țării, se situează crearea Partidului Comunist Român, mărețul moment pe care în aceste zile îl sărbătorește întregul nostru popor.

Istoriografia a fost și continuă să fie în cultura română un domeniu de o foarte susținută vivacitate. Ea incită și pune întrebări existenței noastre spirituale. Istoria, această prelungire a vieții în timp, e o necontenită susținere a clipei și o garanție sigură a dăinuirii. Pentru că un popor nu poate ființa și intra în viitor fără o conștiință istorică ce să-i reprezinte memoria. Chiar și răzgul vieții noastre dobîndește sensul său real prin încadrarea în curgerea timpului istoric. O foarte bună carte de istorie e totdeauna o trăire spirituală și o regăsire națională. Și o astfel de carte avem în aceste zile la îndemînă, datorită lui Mircea Mușat și Ion Ardeleanu, două nume cu recunoscută autoritate în istoriografia română. Este o continuare a lucrării de mare succes *De la statul geto-dac la statul român unitar și la rindu-i premergătoare*, ce va duce analiza fenomenului românesc pînă în pragul epocii socialiste. Cartea de acum este probabil cea mai bună contribuție a celor doi autori la dezvoltarea istoriografiei românești contemporane și, sigur, una dintre cele mai depline reușite ale acestei discipline din ultima vreme. Este o carte asupra anilor interbelici (deocamdată doar 1918—1933), ani bine cunoscuți de cei doi autori (dacă n-ar fi să amintim decît cele două ediții ale lucrării *Viața politică în România 1918—1921*). O carte, deci, asupra unui deceniu și jumătate de viață desfășurată în unul și același stat național. După îndelungi secole de despărțire, de asuprirea străine, de dramatică existență istorică, românii se regăseau într-un stat al lor, al tuturor. Un vis de veacuri se realizase. Un vis mare și pentru români o mare realizare istorică. Împlinirea fusese însă foarte scump plătită. Dreptul de a trăi pentru ei înșiși românii nu și-l dobîndiseră decît jertfindu-se. Toată istoria românilor e o imensă jertfă pentru unitate etnică și teritorială. Bucuria care inunda în 1918 toate sufletele românești din spațiul lor geografic de existență națională era deci mare și firească, dar era o bucurie pe care în acel moment românii o trăiau mai mult sufleteste decît concret material. Tocmai pentru că dezastruoase fuseseră urmăriile războiului, iar procesul de reconstrucție deosebit de dificil. Producția scăzuse masiv în toate domeniile, inflația nu înceta să crească, leul se devaloriza alarmant de repede, nivelul de viață devenise precar, era criză și era instabilitate politică și nenumărate frămîntări sociale agitau țara. Mircea Mușat și Ion Ardeleanu fac un tablou repede sesizant în tot dramatismul lui al acestei întregi situații. În același timp cu evidențierea elementelor înnoirii: o piață internă neincorsetată între hotarele artificiale impuse de fostele imperii vecine, bogății naturale mai mari și diversificate, forța de muncă sporită, o structură socială cu mai multă flexibilitate și, în plus, noi forțe politice cu o viziune nouă, democrație, de a privi realitățile românești. Totodată noi idei sociale și politice, noi tendințe economice, într-o conjunctură europeană și mai cu seamă sud-est europeană schimbată.

Perspectiva deschisă statului român întregit pune problema căilor și direcțiilor dezvoltării sale. Țara trebuia să urmeze drumul său capitalist, deja croit, urmînd îndeaproape capitalismul occidental și dezvoltînd forțele de creație capitalistă proprii (cu inevitabilă sporire a gradului de exploatare a celor care munceau) cum credeau liberalii și teoreticienii neoliberali? Sau să ia calca unui „stat național țărănesc”, un amestec de sector privat în agricultură, sector cooperatist în sfera circulației mărfurilor și banilor, sector capitalist în industrie și sector public în alte domenii, cum promovau reprezentanții țărănismului? Sau să se restructureze com-

plet economia în cadrul unei revoluții a întregii societăți românești, cum considerau exponenții teoriei socialiste? Confruntarea acestor păreri și a altora, pe care autorii o pun în relief, era benefică pentru cunoașterea de sine a identității românești în noul ei stadiu de manifestare. Dezvoltarea concretă a luat însă forma dictată de realitățile acelui moment istoric. Nici economia românească, nici țara în ansamblul ei nu evoluau în sine, în chip autarhic, ci într-un cadru mondial determinat de un anumit sistem de relații și ordine economic internațional.

Procesul acesta de dificultate și înnoire, de căutare, de finiri și redefiniri constituie substanța primului capitol al cărții. Analiza vieții economice și sociale, a structurii de clasă, a deplasărilor și regrupărilor în sistemul partidelor politice, analiza guvernărilor din anii 1918—1923 și a legislației este pusă sub semnul necesității de a consolida statul național unitar.

Mircea Mușat și Ion Ardeleanu relevă accentuata dezvoltare a forțelor de producție, îndeosebi a industriei, maturitatea unei politici economice conștiente de sine și nivelul înalt al politicii din afară nu mai puțin pătrunsă de adevărul și dreptatea cauzei ce o apăra. Pe un fundal de pronunțată dezvoltare a țării, criza generală din 1929—1933 a venit ca o frînă, diminuînd condițiile stimulante național-istorice, fără însă a le anula. Autorii dau astfel o interpretare nuanțată a crizei economice. Ea apare încadrată într-un context mai larg, de însemnate progrese industriale ale țării, cu noi ramuri și subramuri, cu un pronunțat caracter de diversificare, ceea ce influențase structura economică în ansamblul ei și dăduse o altă direcție dezvoltării producției sociale. Desigur, industria era încă unilaterală în cadrul economiei, avea o repartiție teritorială necorespunzătoare, ramuri importante și moderne, cum erau metalurgia, siderurgia, construcțiile de mașini, chi-

de înfățișare și dezbateră a politicii din afară. Concluzia autorilor e conformă adevărului. Sub raportul suprafeței și populației România interbelică era un stat mijlociu. Însă prin potențialul ei economic, structura și forța economică rămînea mai curînd în rîndul statelor mici europene (chiar dacă erau vizibile și îndreptățite speranțele de mai rapidă înaintare). Locul României în comunitatea internațională era, așadar, dependent de această situație dată. Se constată însă că prin acte și fapte de politică externă țara și-a depășit cu mult și adesea acest statut de stat mic. Valoarea oamenilor, îmbrățișarea doar a dreptelor principii de conviețuire internațională și o anume poziție geo-economică și strategică au contribuit la aceasta.

Activitatea guvernelor, a parlamentului, a partidelor și oamenilor politici este privită mereu încadrat de zideratelor momentului și ale acelor mai generale și de perspectivă. Iată, de pildă, o lege, să zicem legea

o dată în plus în această carte unde totul este judecat prin prisma devenirii istorice a societății românești. Și această devenire e privită autoreflexiv, cu înțelegere critică, fără apologii. Amplificarea și continuarea valorilor trecutului cer evitarea sinuozităților și a erorilor și nu se poate ajunge aici fără cunoașterea condițiilor în care ele s-au produs, a determinărilor obiective și subiective care au participat la făurirea lor.

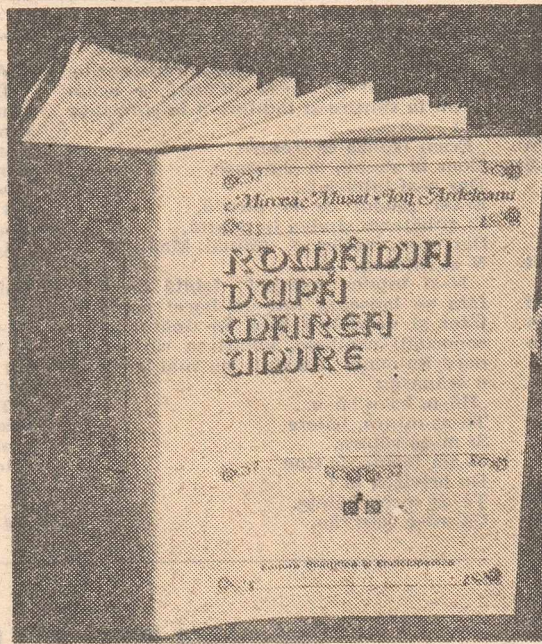
Întîlnim în cartea lui Mircea Mușat și Ion Ardeleanu o mare bogăție de informație. Sint valorificate cuprinzător și adecvat roadele cercetărilor din ultimii ani și care sint redate din nou documente, memorii, mărturii, unele inedite, altele mai puțin puse în valoare. Multe din ele sau fragmente din ele sint întocmai redată în carte, oferindu-se cititorului posibilitatea să vadă singur adevărul istoric. Tot timpul se are în vedere întreg spațiul românesc. În ciuda enormei bogății de informații caracterul unitar al lucrării se relevă ca o realizare de preț, pentru că informația multiplă, diversă și adeseori de detaliu beneficiază de ceea ce constituie meritul principal al cărții: interpretarea evenimentelor și orientarea lor. Evenimentele sint analizate în complexitatea lor, fiecare din ele comprimînd în sine acumulări anterioare și devenind, la rîndul său, premise pentru evoluții ulterioare. Orice fapt istoric are valoare numai prin raportul la interesul național al statului român. Acest interes este dominant peste tot și totul i se subordonează. Căci dincolo de existența frămîntărilor și ambițiilor, a conflictelor de opinii și interese personale sau de clasă e interesul larg al țării, singurul care dă valoare și sens existenței fiecăruia. Mircea Mușat și Ion Ardeleanu dau o largă extindere în cartea lor prezentării și analizei contradicțiilor societății românești interbelice, unele moștenite din perioada antebelică, altele noi. Dar nu se lasă subjugată de ele. Pentru că altfel s-ar pierde din vedere ansamblul dezvoltării țării. Evoluția națională e dincolo de frămîntări și disensiuni. Le cuprinde în mersul ei, dar nu rămîne la ele. Tot așa în viața economică și socială, cartea nu rămîne doar la aspectele constitutive ale dezvoltării țării, ci le exprimă calitatea. Metodologia autorilor vizează întregul și nu fragmentele fenomenului românesc.

Marea diversitate politică, socială, intensă circulație a ideilor, prezența numeroaselor confruntări de tot felul reprezintă cadrul în care parcurgînd o etapă de necesare deslușiri și căutări, țara trăia sub un ideal de viață națională. Regimul de atunci a avut multe, foarte multe neîmpliniri obiective și subiective (de aceea a și fost înlăturat de istorie), dar oamenii acestui pămînt, ca și mai înainte sau după aceea, au fost în stare să proiecteze în lume imaginea unui popor avînd o puternică voință a propriei sale determinări.

România după Marea Unire este o carte ce nu va putea fi depășită decît prin aprofundarea cercetării de domenii și detalii. Atunci cînd vom avea monografiile ale claselor sociale, ale partidelor politice (realizările lui Ioan Scurtu n-au avut deocamdată continuatori și, din păcate, n-avem pînă acum nici măcar un dicționar al acestor partide), ale instituțiilor țării sau ale tuturor curentelor ideologice și culturale, numai atunci această carte va putea fi reluată pe baze mai largi. Pentru multă vreme marea reușită științifică a lui Mircea Mușat și Ion Ardeleanu stă ca o referință fără de care nu se poate, vie dovadă a maturității istoriografiei românești.

ION BULEI ■

România după Marea Unire

Regimul politic din România după Marea Unire era, tranșază limpede autorii, un regim burghez. Potul indeamnă la această concluzie. Și trăsăturile structurii de clasă și ale vieții politice parlamentare și modul de organizare a administrației, justiției, învățămîntului, culturii și funcționarea instituțiilor statului. Diverselor discuții asupra caracterului regimului li se pune astfel capăt. Concluzia autorilor se impune categoric nu prin simplă afirmație, ci prin demonstrație. După cum tot astfel se impune și o altă concluzie: România era un stat modern în sensul european al termenului, legată prin toate firele ei de civilizația Europei la a cărei dezvoltare contribuia și ea cu realizări notabile și cu un specific propriu. În Europa interbelică există pentru statul român un cadru internațional de dezvoltare mai favorabil decît cel de dinainte de Unire. Strînsoarea unor mari imperii vecine dispăre prin destrămarea acestora și într-o lume de state egale sau mai mici decît cel român, viața națională românească sub toate înfățișările sale, economică, culturală, politică... se poate astfel orîndui. Creațiile politice publice sint realități în creștere continuă care nu mai cer nimănui dreptul de a trăi, cu deosebire după 1923—1924 se pune concret în evidență manifestarea plenară a efectelor pozitive determinate de înfățișarea deplină a unității statului român (capitolele II și III ale cărții). Țara se refăce economic și financiar, se reazăză sub opera reformatoare, cunoaște o mai mare stabilitate politică și își realizează propriul drum.

Regimul politic din România după Marea Unire era, tranșază limpede autorii, un regim burghez. Potul indeamnă la această concluzie. Și trăsăturile structurii de clasă și ale vieții politice parlamentare și modul de organizare a administrației, justiției, învățămîntului, culturii și funcționarea instituțiilor statului. Diverselor discuții asupra caracterului regimului li se pune astfel capăt. Concluzia autorilor se impune categoric nu prin simplă afirmație, ci prin demonstrație. După cum tot astfel se impune și o altă concluzie: România era un stat modern în sensul european al termenului, legată prin toate firele ei de civilizația Europei la a cărei dezvoltare contribuia și ea cu realizări notabile și cu un specific propriu. În Europa interbelică există pentru statul român un cadru internațional de dezvoltare mai favorabil decît cel de dinainte de Unire. Strînsoarea unor mari imperii vecine dispăre prin destrămarea acestora și într-o lume de state egale sau mai mici decît cel român, viața națională românească sub toate înfățișările sale, economică, culturală, politică... se poate astfel orîndui. Creațiile politice publice sint realități în creștere continuă care nu mai cer nimănui dreptul de a trăi, cu deosebire după 1923—1924 se pune concret în evidență manifestarea plenară a efectelor pozitive determinate de înfățișarea deplină a unității statului român (capitolele II și III ale cărții). Țara se refăce economic și financiar, se reazăză sub opera reformatoare, cunoaște o mai mare stabilitate politică și își realizează propriul drum.

Regimul politic din România după Marea Unire era, tranșază limpede autorii, un regim burghez. Potul indeamnă la această concluzie. Și trăsăturile structurii de clasă și ale vieții politice parlamentare și modul de organizare a administrației, justiției, învățămîntului, culturii și funcționarea instituțiilor statului. Diverselor discuții asupra caracterului regimului li se pune astfel capăt. Concluzia autorilor se impune categoric nu prin simplă afirmație, ci prin demonstrație. După cum tot astfel se impune și o altă concluzie: România era un stat modern în sensul european al termenului, legată prin toate firele ei de civilizația Europei la a cărei dezvoltare contribuia și ea cu realizări notabile și cu un specific propriu. În Europa interbelică există pentru statul român un cadru internațional de dezvoltare mai favorabil decît cel de dinainte de Unire. Strînsoarea unor mari imperii vecine dispăre prin destrămarea acestora și într-o lume de state egale sau mai mici decît cel român, viața națională românească sub toate înfățișările sale, economică, culturală, politică... se poate astfel orîndui. Creațiile politice publice sint realități în creștere continuă care nu mai cer nimănui dreptul de a trăi, cu deosebire după 1923—1924 se pune concret în evidență manifestarea plenară a efectelor pozitive determinate de înfățișarea deplină a unității statului român (capitolele II și III ale cărții). Țara se refăce economic și financiar, se reazăză sub opera reformatoare, cunoaște o mai mare stabilitate politică și își realizează propriul drum.

Regimul politic din România după Marea Unire era, tranșază limpede autorii, un regim burghez. Potul indeamnă la această concluzie. Și trăsăturile structurii de clasă și ale vieții politice parlamentare și modul de organizare a administrației, justiției, învățămîntului, culturii și funcționarea instituțiilor statului. Diverselor discuții asupra caracterului regimului li se pune astfel capăt. Concluzia autorilor se impune categoric nu prin simplă afirmație, ci prin demonstrație. După cum tot astfel se impune și o altă concluzie: România era un stat modern în sensul european al termenului, legată prin toate firele ei de civilizația Europei la a cărei dezvoltare contribuia și ea cu realizări notabile și cu un specific propriu. În Europa interbelică există pentru statul român un cadru internațional de dezvoltare mai favorabil decît cel de dinainte de Unire. Strînsoarea unor mari imperii vecine dispăre prin destrămarea acestora și într-o lume de state egale sau mai mici decît cel român, viața națională românească sub toate înfățișările sale, economică, culturală, politică... se poate astfel orîndui. Creațiile politice publice sint realități în creștere continuă care nu mai cer nimănui dreptul de a trăi, cu deosebire după 1923—1924 se pune concret în evidență manifestarea plenară a efectelor pozitive determinate de înfățișarea deplină a unității statului român (capitolele II și III ale cărții). Țara se refăce economic și financiar, se reazăză sub opera reformatoare, cunoaște o mai mare stabilitate politică și își realizează propriul drum.

Regimul politic din România după Marea Unire era, tranșază limpede autorii, un regim burghez. Potul indeamnă la această concluzie. Și trăsăturile structurii de clasă și ale vieții politice parlamentare și modul de organizare a administrației, justiției, învățămîntului, culturii și funcționarea instituțiilor statului. Diverselor discuții asupra caracterului regimului li se pune astfel capăt. Concluzia autorilor se impune categoric nu prin simplă afirmație, ci prin demonstrație. După cum tot astfel se impune și o altă concluzie: România era un stat modern în sensul european al termenului, legată prin toate firele ei de civilizația Europei la a cărei dezvoltare contribuia și ea cu realizări notabile și cu un specific propriu. În Europa interbelică există pentru statul român un cadru internațional de dezvoltare mai favorabil decît cel de dinainte de Unire. Strînsoarea unor mari imperii vecine dispăre prin destrămarea acestora și într-o lume de state egale sau mai mici decît cel român, viața națională românească sub toate înfățișările sale, economică, culturală, politică... se poate astfel orîndui. Creațiile politice publice sint realități în creștere continuă care nu mai cer nimănui dreptul de a trăi, cu deosebire după 1923—1924 se pune concret în evidență manifestarea plenară a efectelor pozitive determinate de înfățișarea deplină a unității statului român (capitolele II și III ale cărții). Țara se refăce economic și financiar, se reazăză sub opera reformatoare, cunoaște o mai mare stabilitate politică și își realizează propriul drum.

Ciți dintre noi se mai gîndesc la resturile menajere, după ce sint îndepărtate din gospodărie? Observăm, din cînd în cînd, mașinile mari, pe care sînt scris „Păstrați curățenia orașului”, oprind în fața caselor noastre și ne spunem, dacă nu știm cu gîndul în altă parte, se ridică gunoii. Am mai întîlnit în literatură descrieri pitorești ale unor locuri care erau, odată, gropile de gunoi ale orașului. Dar cine s-a simțit ispitit să împingă curiozitatea mai departe de paginile unei cărți să vadă care-i drumul pe care-l iau toate cele devenite nefolositoare în miile de case ale Bucureștiului?

Morgînd spre unul din locurile unde se adună astăzi resturile menajere ale cartierelor Capitalei, am fost avertizată de inginerul Arpad Szekely, director al Exploatării Mecano-Energetice din cadrul G.I.G.L., că „nu miroase a parfum Dior”. Nu speram așa ceva dar, mărturisesc, nici nu mă așteptam, cum s-a întimplat, să miroasă a primăvară, a iarbă crudă, a curățenie. Nu-mi imaginam aici de parcă bine îngrijite, bordate de gazon proaspăt și brăduți înălțați binisor. Nu-mi trecuse prin minte că, de fapt, voi vedea o uzină. Așa arată „Stația de recuperare și valorificare prin ardere a deșeurilor menajere — Militari”, una dintre cele două date în funcțiune la sfîrșitul anului 1984. În zona unde te așteptai la un maidan cu cîini scormonind prin grămezi de gunoi, dai de un loc unde domină o curățenie de farmacie. Ingerul Gheorghe Ionescu, șeful stației, te conduce direct în camera de comandă. Zecile de butoane și beculețe, schemele prezentînd cuptoare și conducte sofisticate, te pun față-n față cu tehnologii cit se poate de avansate, de concepție românească. Printr-un sistem de greifere, resturile menajere sint încărcate într-un cuptor de ardere prevăzut cu cinci grătore basculante, unde deșeurile sint trecute printr-un proces tehnologic de eliminarea umidității, înainte de arderea propriu-zisă. Gazele rezultate din ardere străbat un sistem de recuperator, sistem care cedează căldură fas-

ciulelor de țevi prin care circulă apă. Apa aceasta preia căldura gazelor de ardere, după care este trimisă la consumator. Sistemul mai este dotat cu un hidroclon — gazele sint trecute printr-o perdea de apă, în scopul depoluării lor. Printr-un

Căldură din resturi menajere!

sistem de ventilație, mirosul rămîne în interior. Aceasta ar fi o descriere cit se poate de sumară. Stațiile au fost amplasate, una în zona periferică a platformei industriale Militari, iar cealaltă, în apropierea întreprinderilor „Neferal” și „Acumulatorul” din Pantelimon. 1985 a fost un an al experimentărilor, în care s-au adus îmbunătățiri continue. S-au făcut, de pildă, modificări la sistemul recuperator de căldură, prin montarea multicicloanelor. Asta înseamnă o mai bună adaptare a bateriilor de țevi, care duc la mărirea numărului total al orclor de funcționare a stației. Printr-un sistem de electromagneți, deșeurile metalice sint colectate separat, baloate prin presare și trimise apoi unităților specializate în recuperare metalică. Nu se pierde nici măcar o capsulă de sticlă de bere.

Cheltuielile făcute cu arderea deșeurilor menajere sint recuperate prin valoarea energiei produse. În anul 1985 au fost livrate 18 000 Gigacalorii. Pentru încălzirea unui apartament — incluzînd și apa menajeră — sint necesare pe par-

cursul unui an, 8—9 Gigacalorii. Se poate, deci, furniza energia necesară pentru trei mii de apartamente, doar prin arderea a ceea ce noi aruncăm la coș. Zilnic sint aduse la cele două stații, aproape 200 tone de gunoi. Instalația din Pantelimon a furnizat în tot anul trecut energia necesară încălzirii halelor și clădirilor administrative ale întreprinderii „Neferal”. Începînd cu 1986, aceeași sursă de energie calorică o are și „Acumulatorul”. Cit privește stația din Militari, își livrează energia produsă direct în rețeaua de termoficare a orașului.

Îmbunătățirea sistemului de ardere la cele două stații continuă, ceea ce duce la creșterea randamentului lor. S-a ajuns acum la obținerea a 20 000 Gigacalorii. În colaborare cu I.C.S.I.T.E.E. se amenajează în prezent în Militari o stație de prelucrare a deșeurilor, în scopul selecționării metalelor, a hirtiei, sticlei. Se va produce, de asemenea, un compost folosit ca îngrășămint natural în agricultură. Sortarea prealabilă a deșeurilor duce la o putere calorică superioară prin mai bună funcționare a instalațiilor. Se încearcă acum o selecționare a materialelor refolosibile de la unitățile comerciale și industriale. Ar fi, însă, de dorit, ca fiecare cetățean să gîndească mai mult la preselecția resturilor rezultate din gospodăria proprie. De ce să n-o recunoaștem, conținutul apărute în cartiere pentru colectarea separată a resturilor, rămîn uneori nefolosite. Soluțiile găsite de specialiști pentru a ne furniza o nouă sursă de energie, dezvoltarea în viitor a acestei acțiuni de recuperare, vor duce la eliminarea gropilor de gunoi, cu toate dezavantajele pe care le prezintă. Arderea gunoaielor este o preocupare de bază în orice țară civilizată. Scopul final al stațiilor este igienizarea și reprezintă un factor social esențial.

Grupa de gunoi va rămîne doar în anințirea noastră și între paginile unor cărți despre vechiul oraș.

M. LIANA ■

Covalitin — 10 ani

Nici nu-ți vine să crezi: se împlineste în aceste zile un deceniu de la apariția medicamentului original românesc Covalitin, folosit cu rezultate remarcabile (o atestă statisticile) în tratamentul litiazelor renale. Aniversarea coincide cu o altă: 16 ani de cînd în urma demersurilor marelui savant care a fost Henri Coandă s-a înființat secția de Liză cationică, incredintată de la bun început unei cercetătoare (pe atunci) foarte tinere, doctorei chimiste Tina Covaliu. Ascensiunea științifică a acesteia, garantată de o temeinică bază materială (laboratoarele secției sint dotate la cel mai înalt nivel) și de un colectiv competent și ambițios (format numai din femei, 28 la număr), ilustrează în mod fidel efervescența creatoare din România socialistă a acestor ani, fiind o dovadă a (incă) unei înflințate științifice pentru promovarea și impunerea noului. Unul din cele 7 brevete de invenție ale Tinei Covaliu, medicamentul amintit (realizat din rășini sintetice schimbătoare de ioni) fragmentează calculii renali, facilitînd expulzia acestora și evitînd astfel intervenția chirurgicală. Totodată, Covalitinul (1, 2 sau 9) asigură profilaxia recidivelor după operații și tratamentul microlitiazelor genera-

toare de calculi. Încă de la brevetarea lui, produsul a suscitat un deosebit interes în aria urologiei internaționale, calitățile lui curative fiind remarcate cu prilejul diverselor reuniuni științifice (peste 20) și al schimburilor de experiență. Drept urmare, șefa secției de Liză cationică din cadrul Centrului de hematologie s-a văzut cooptată în Societatea internațională de urologie (cu ocazia Congresului mondial de la San Francisco, 1982), în Societatea italiană de urologie, în Societatea franceză de biochimie medicală etc. Cavalier al Republicii Italiene, dr. Tina Covaliu e, în același timp, profesor asociat al universităților din Cairo, Padova, Bari și Milano.

Un bilanț, fără indoială, notabil, rod al unei munci asidue și al celor mai favorabile condiții de afirmare. O serie de dificultăți de ordin organizatoric, legate mai ales de faptul că, fiind de Centru de hematologie, Liză cationică e găzduită (pe strada Măndinești 2) de Spitalul P.T.T., au fost sau sint pe cale de a fi soluționate, rămînînd doar ca medicamentul (a cărui fabricație a ajuns să nu poată satisface cererea în creștere) să fie reintrodus în producția de serie. Acum, cînd secția lucrează din plin, toate cele 50 de paturi fiind ocupate, se cuvine să adresăm harnicului colectiv noi izbîzni, pentru sănătatea oamenilor, pentru gloria științei românești, tot mai prețuită, azi, pretutindeni!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Oamenii aceia ar fi putut spune simplu: sistemul singurii producători de carbid din țară, ocupăm un loc important în Europa și ca nivel de tehnică la care am ajuns și în ceea ce privește producția. Mai dăm fării și o serie de produse chimice fără de care gigantul industrial n-ar putea respira.

Oamenii aceia au gîndit altfel: „Sintem mari consumatori de energie electrică, de gaz metan, de energie termică. Pentru toate acestea se duce o adevărată bătălie și nu vrem să stăm deoparte. Oare nu putem decît să luăm? Nu putem da nimic?”

Judecînd astfel, inginerii Octavian Popa, Vasile Corghizan, Ioan Popa, Viorel Cernea — sint doar cîțiva din cei care muncesc la Combinatul chimic din Tirnăveni — au început să privească altfel la treburile lor zilnice, nu doar cu ochii celui caruța i se cuvine, au văzut că pot să se dea, că o însemnată cantitate de resurse energetice secundare nu este luată în considerare. Au sucit și răsucit problema pe toate părțile și au hotărît că ceea ce se aruncă — nu la coș, ci pe coș — se poate întoarce în circuitul energetic. E păcat — și-au zis — de oxidul de car-

bon care, oricum rezultă din procesele tehnologice, să fie aruncat în aer. Puterea lui calorică mare — 2 000 kilocalorii pe metru cub — nu poate produce nimic?

Energeticianul șef al combinatului, Octavian Popa, vorbește despre încercări nu imediat încununete de succes. Spune totul cu voce egală și ne pare o monotonă oră de clasă. Povestea,

derulată într-o seară, în fața unei cești de cafea, la club, ascunde, fără indoială, dezamăgiri, speranțe, tristeți și bucurii, ca orice drum nedefrîșat. Sentimentele încercate atunci sint ocrotite de curiozitatea celui străin, au rămas învaluite în gîndurile celor care le-au trăit. Pentru noi, oaspeții, e suficient să știm că s-a făcut. Am început cu gazele combustibile rezultate din fabricarea de carbid, pe care le-am utilizat ca înlocuitor de gaz metan în platforma chimică. Ne-am cam bătut noi capul, dar pînă la urmă am confecționat niște arzătoare

speciale. Nimeni în țară nu folosește la ora actuală oxidul de carbon drept combustibil. Din acest gaz rezidual producem abur. Acoperim cam 20 la sută din necesarul combinatului și așa zice că nu-i tocmai puțin. Produceam mult mai puțin oxid de carbon la început, așa că ne-am străduit cu proiectanții noștri să modernizăm și cuptoarele de

carbid. Cantitatea de oxid de carbon a crescut considerabil și dacă tot îl avem, nu-l mai lăsăm să se ducă pe coș, ne-am gîndit să-l utilizăm și la fabricarea unor produși chimici. Asta este realizarea noastră de ultimă oră. Cit despre gazele fierbinți, cu potențial termic ridicat, se duceau tot pe coș. Ne uitam la el și ne gîndeam ce-i de făcut. Am pus „în coada” fluxului tehnologic niște cazane recuperatoare și am obținut abur tehnologic. Acum îl folosim ca agent termic primar. A venit la rînd, apoi, condensul, ne-am ocupat și de el. I-am dat mai

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMĂNEȘTI

Leția unei vieți

GHEORGHE G. LINGINESCU

Un chimist ilustrat din trecut, specialist în chimie analitică și chimie fizică. Autor de metode simple și precise pentru identificarea bromului, calciului, sodiului, potasiului, pentru separarea halogenurilor între ele. A stabilit în 1901 o relație matematică simplă, denumită „formula Longinescu” care pune în legătură temperaturile de fierbere ale lichidelor organice, densitatea lor și numărul de atomi din moleculă, ceea ce permite calcularea gradului de asociere și al masei moleculare a lichidelor pure. Autor a numeroase broșuri, articole, conferințe radiofonice de cultură științifică. A întemeiat și condus (împreună cu Gh. Țițeica) cunoscuta revistă „Natura”. Și cealaltă față...

Cu vederea slăbită de timpuriu, ulterior aproape orb — deși suferise, fără rezultat, 17 operații — și-a continuat munca științifică, mai mult, și-a păstrat firea energică, veselă, optimistă. „Un altul, observă Nicolae Iorga, s-ar fi confundat în întunericul desperării sale. El însă a luptat”. Acad. Cristofor Simionescu și prof. Magda Petrovanu observă: „Infirmitatea profesorului Longinescu crea în jurul lui o atmosferă aproape solemnă, impresionînd adinec pe studenți, mărîndu-le atenția și receptivitatea. Adevăratul eroism cu care profesorul Longinescu își înfrîngea în fiecare clipă și aproape în toate împrejurările infirmitatea constituia pentru studenți pilda vie a unui om dirz, exemplar care îi ajută să privească cu curaj viața și greutățile ei.”

Poate că niciieri nu își exprima mai deplin cugetul și simțirea mereu vie G. G. Longinescu decît atunci cînd își mărturisește crezul de dascăl, așa cum o face în ultimul an al vieții sale într-un splendid articol-eseu din „Natura” nr. 2 din februarie 1939. Spicuim:

„Mi-a plăcut să fiu profesor, am spus-o de zeci de ori. Mi-a plăcut să fac lecții. Le-am pregătit, zi cu zi, timp de 42 de ani. Nu le-am pregătit cu cartea dinainte. Cartea ucide lecția, dacă te ții de buchia ei. Le-am pregătit cu ochii închiși și pe întuneric, chiar cînd vedeam. Îmi deschideam sufletul și aprindeam luminile din el. Mă încălzeam la dogoarea lui. În fiecare lecție mă mistuiam pe mine, precum se mistuie lumina cînd luminează pe cei din jurul ei.

N-am intrat niciodată în clasă fără o stringere de inimă. Mă temeam de mine și nu de școlari. Mă temeam să nu incurșelez între pinza gîndurilor pe care trebuia să le țin în timpul lecției. Această frică m-a stăpînit 42 de ani. O întîmplare de nimic, o supărare cit de mică, îți incurcă firul de pe ghemul depănat la pregătirea lecției. M-am ferit întotdeauna să bat

apa în piuă. Vreau să zic că n-am căutat niciodată să încarc o lecție cu prea multe cunoștințe. M-am ferit iarăși să-l chinuiesc pe elev cu înțelegerea unei idei într-o singură lecție. De aceea, repetam mereu în lecțiile următoare cele spuse înainte. Schimbam vorbele, îmi schimbam gîndurile, și azi puțin, mine puțin făceam pe elevi să priceapă ceea ce nu se poate pricepe într-o singură lecție.

Am fugit ca de dracul de treptele formale, de metoda curistică, oricît de mare a fost Socrate și de moșitul gîndurilor, cum spunea el.

Toată taina unei lecții bune stă în căldura sufletului, după cum reacțiile chimice se fac mai bine la temperaturi mai ridicate. Toate metodele pedagogice nu fac nici o para, dacă profesorul e plîctisit și plîcticos.

Trebuie să sbrînile sufletul profesorului, ca să răsunе strunele din sufletul școlarului.”

Și încă o mărturisire, cu iz de testament, din articolul „La pensionare” („Natura”, nr. 11, nov. 1938). Din nou spicuiri:

„Nu credeam să ajung pensionar vreedată. Nici unul din frații mei, stîniși înainte de vreme, n-a ajuns la pensie [...]. Una este să ai ani mulți și alta înseamnă să fii bătrîn. Doctorul spune că nu are cineva vîrsta anilor trăiți, ci vîrsta arterelor care-i poartă singele prin trup. Sint tineri cu arterele îmbătrînite și sint bătrîni cu arterele moi și elastice [...].

Plec cu fruntea senină și cugetul curat. Am o activitate științifică, didactică și culturală cu care mă mindresc. Am scris în anele științei universale un nume românesc, cu formula lui Longinescu și cu lucrările mele originale. Am făcut la Facultatea de Științe cite patru ceasuri și jumătate lecții pe săptămîna, am publicat un curs de trei kilograme — ca să întrebunțez expresia pitorească a unui student căzut la examen. Am făcut sute de experiențe în fiecare an, multe ale mele și ale elevilor mei; am fost zilnic în laborator de la opt pînă la douăsprezece și de la două pînă la șase. N-am avut nici o slujbă străină de Universitate. N-am încasat diurne, pe nemuncite.

Am fost om de luptă, am lovit și am fost lovit. Am rămas de multe ori singur de părerea mea, neluat în seamă, cu toată temeinicia ei. Dar n-am ieșit din consiliul trîntind ușile, nu m-am bosumflat, n-am insultat. Și Doamne, multe au fost nedreptățile în contra cărora am strigat, prea adesea în pustiu. Multe au fost călcările de leze pe care le-am combătut, contra hatîrului atotputernic...”

Era convins că mai are mult de trăit. A murit la 7 aprilie 1939, la cîteva luni după pensionare. Nu împlinise încă 70 de ani. Poate că desăvîrșirea de cadetă a fost cea care l-a ucis pe acest om al școlii.

I. M. ȘTEFAN ■

Energia, strop cu strop

derulată într-o seară, în fața unei cești de cafea, la club, ascunde, fără indoială, dezamăgiri, speranțe, tristeți și bucurii, ca orice drum nedefrîșat. Sentimentele încercate atunci sint ocrotite de curiozitatea celui străin, au rămas învaluite în gîndurile celor care le-au trăit. Pentru noi, oaspeții, e suficient să știm că s-a făcut. Am început cu gazele combustibile rezultate din fabricarea de carbid, pe care le-am utilizat ca înlocuitor de gaz metan în platforma chimică. Ne-am cam bătut noi capul, dar pînă la urmă am confecționat niște arzătoare

speciale. Nimeni în țară nu folosește la ora actuală oxidul de carbon drept combustibil. Din acest gaz rezidual producem abur. Acoperim cam 20 la sută din necesarul combinatului și așa zice că nu-i tocmai puțin. Produceam mult mai puțin oxid de carbon la început, așa că ne-am străduit cu proiectanții noștri să modernizăm și cuptoarele de

multe destinații. O parte este folosită în procesele chimice, alta o returnăm centralei electrice de termoficare și ne mai oprim și pentru încălzirea halelor de lucru, așa că nu mai consumăm gazul metan. Din cantitatea de energie primară necesară, cam zece la sută a fost înlocuită cu energie secundară produsă aici, de noi. „E mult, e puțin?” —

întreb. Fără ezitare mi se răspunde că oamenii nu-s pe deplin mulțumiți. Îi preocupă acum căldura topiturii de carbid care se pierde în hale. La ultima sa vizită de lucru în Combinatul chimic de la Tirnăveni, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a îndrumat preocupările spre recuperarea acestei călduri din topiturile de carbid și oamenii s-au pus pe treabă. Rezultatele au început să apară. Pe o celulă-pilot s-a obținut deja abur tehnologic, iar azi se încearcă o instalație pilot. De acum, nu se mai indoiese de reușită, sint

semne că încercările lor n-au dat greș. Ambițiile au început să treacă dincolo de porțile combinatului, spre oraș. Un cartier de locuințe s-a pregătit să primească căldura necesară, tot din oxidul lor de carbon recuperat și tot din energia termică a apelor rezultate în centrala electrică de termoficare. Cartierul a început să se înalțe, iar ei au stabilit în amanunt traseul prin care apa caldă va intra în casele oamenilor.

— Astea sint încercările inițioșilor din combinatul orașului nostru, ne spune la despărțire Mihail Horvath, secretar al comitetului orășenesc de partid din Tirnăveni. Oamenii au muncit, au cerut sfaturi atunci cînd n-au știut a se descurca singuri, de la specialiști din țară, s-au gîndit și răzgîndit, n-a fost ușor, dar azi e bine. Au mereu un gînd, acela că sint din cei care consumă energie și pentru că este atît de prețioasă, se simt obligați să și valorifice energia. Cu toate că n-au făcut puțin, nu-i o clipă în care să considere că drumul lor se încheie aici.

LIANA MOLNAR ■

FRUMUSEȚEA ORAȘULUI

— un șantier în care fiecare are de lucru —

O zi cu gospodarii sectorului 5

S-o spunem de la început: zonele în care ne-am oprit aparțin unor cartiere noi, unde sint mai multe lucruri de pus la punct decît în cele „asezate”, cu parcuri, locuri de joacă parcaje etc. bine conturate. Aici, în cartierul Mărgeanului, de pildă, totul se află abia la începuturi. Blocurile sint frumoase, finisate cu grijă, locatarilor revenindu-le sarcina de a trasa perimetrul viitoarelor spații verzi, de a planta primii pomi, de a elibera terenurile dintre blocuri de tot ce a rămas în urma unor constructori cam grăbiți și cam neglijenți.

Cele constatate de noi în cadrul acestui test al spiritului civic n-au făcut altceva decît să confirme un adevăr știut de cînd lumea, devenit, cu trecerea timpului, aproape pleonastic: e întotdeauna mai frumoasă decît celelalte ograda aceluia care a muncit în ea. Este, deci, cum nu se poate mai normal ca spațiul din fața și din jurul blocurilor M 46 și 47 de pe strada Buzoieni să arate mult mai bine decît acela ce împrejmuiește blocurile M 88 și 94 de pe strada Soldat Modoran Ene. Pe banca din fața lui M 88, două femei înbrăcate cochet, ca de duminică, priveau cu nepăsare la frunzele care zăceau printre straturile de flori nedate de cine știe cînd, în vreme ce în dreptul blocului M 94 nu se zărea nici un fel de mișcare. L-am căutat pe președintele asociației de locatari, Marian Bratu, dar nu era acasă. Am fost însă lămuriți de către administratorul blocului că aici locuiesc constructorii (!), oameni, deci, fără prea mult timp liber. Să fim serioși, chiar nu se găseau cîteva ceasuri libere pentru săparea terenului din jurul blocului? Peste drum de M 94, la M 82, administratorul Constantin Călinoiu și secretara asociației de locatari, Alexandrina Mocanu, mobilizaseră la muncă zeci de oameni. Se ardeau gunoaie, se săpa și se grebla. Dar ceva tot nu era în regulă: trecînd de dimineața

pe acolo, deputatul circumscripției 44 promisese că va trimite un tractor cu lamă pentru nivelarea terenului, dar utilajul continua să intîrzie, așa cum intîrziu și cei care ar fi trebuit să asigure transportarea celor strînse și depozitate de către cetățeni.

În fine, oamenii mai deplîngeau și lipsa unor pomi pe care i-ar fi dorit plantați de jur împrejurul blocului. Pomi au fost aduși, ba chiar în număr mare, simbăta pe la prînz, dar au fost împărțiți cum s-a nimerit, așa că unii cetățeni, aflați pe Buzoieni (locul unde s-au oprit remorcile încărcate cu pomi) au luat cîte un avut nevoie — ba chiar și mai mulți —, în vreme ce, la cîteva zeci de metri distanță, n-au mai ajuns. Zicem noi că nu e rău ca, atunci cînd se investesc bani, motorină și muncă, toate acestea să fie valorificate chibzuit.

Pe ansamblu, munca gospodărilor din sectorul 5 s-a dovedit, prin rezultatele ei (cele de duminică, pentru că simbăta n-am prea avut ce înregistra), binevenită, imprimăvarînd de-a dreptul unele zone și scotînd în evidență faptul că înfățișarea civilizată a Capitalei depinde în mod esențial de interesul și participarea cetățenilor. Desigur, ne-am fi așteptat la mai mult spirit organizatoric, la o prezență cit mai activă, printre cei care au înțeles rostul acestei acțiuni și au procedat în consecință, a deputaților, a edililor sectorului, care ar fi avut posibilitatea să constate, la fața locului, lucrurile care se cuvin grabnic îndreptate. Dar șirul zilor de primăvară e încă departe de capătul său. Esențial ni se pare ca număratoarea acestor zile să fie făcută cu folos nu de dragul aritmeticii. Șansa de frumos a primăverii nu stă în lumina unei singure zile și nici în vrednicia numai unora dintre cei ce se bucură de confortul apartamentelor din noile cartiere bucureștene.

DAN MUCENIC ■

Strada Dunavăț are ceva al ei: din orice parte ai lua-o, începe cu o groapă. Dinspre strada Lecca, o „groapă — șanț”, mai mică, din partea opusă cam tot ceea ce ține de șantierul blocului 49 E: și gropi, și moloz, și ciment la dispoziția cui dorește, așa cum s-a întimplat și duminică, la ora 10 dimineața, cînd puteai sălta tot partea blocului fără să deranjezi pe cineva.

La mijlocul străzii, o movilă de pămînt, înaltă cit un parter, părea locul ideal pentru depozitul gunoaielor.

Ne-am oprit în Dunavăț pentru farmecul ei. Cu puțin noroc și o mină mai bună din partea tuturor gospodărilor, ar putea deveni o stradă model, ar fi capabilă chiar să reabiliteze noțiunea de stradă, știut fiind că, între blocuri, intîlnești aici, deși ele se numesc tot străzi. Blocuri cochet, cu patru etaje, grădini și peluze îngrijite cu pasiunea grădinarului, trotuare curate măturate proaspăt în această duminică din luna curățeniei, sint cîteva din argumentele afirmațiilor de mai sus. Gropile amintite, neglijența șantierului care-și prelungește urmele pentru că nu se respectă Legea 10, mormanul de pămînt de care aminteam și lenea unor locatari, pe de altă parte, dau cu tifla hărniciei celor mai mulți dintre locuitorii străzii. Străbătute metru cu metru, observi lesne că grădina de la blocul 58 merită să intre într-un pliant turistic, în cazul în care Dunavăț ar deveni o asemenea zonă, iar peluzele uneia dintre intrările blocului 61 E n-au de partea lor nici ochiul, nici mina gospodarului. Iată, de altfel, față în față intrările blocurilor 65 și 61 E. Zona verde din fața primului este grăitoare în ceea ce privește grija locatarilor, simțul lor civic, dragostea față de casa și strada lor. Vizavi însă, peluza neîngrijită, trotuarul și strada pline de hîrtii așteptau și în această duminică, în care fusesem invitați ai circumscripției 18, mina de gospodar care să aducă la unison cele două trotuare ale aceleiași străzi.

Privim pe la balcoane și îi propunem tovarășei Cacarumbas, una dintre „gazdele” noastre, președinta comitetului cetățenesc, o femeie de toată isprava, care, duminică de duminică, în toată această lună a curățeniei, a reușit să sensibilizeze cea mai mare parte din suflarea celor cinci străzi care aparțin circumscripției, oameni ai muncii, dar și pensionari, membri de partid sau ai O.D.U.S., îi propunem deci, să intrăm în bloc, doar, doar găsim pe cineva. Apare la balcon tovarășul Munteanu. Omul cu boară. „Ce să vă spun, zice,

spatele blocului cu pricina era mult mai arătos decît fața, zăvaturile erau puse cu pricepere în grădinițele înșirate pe lîngă clădire, parcajul era amenajat civilizată. Ghețele de gunoi însă stricau deopotrivă atmosfera și aspectul și aflăm că nu mai fuseseră ridicate de cîteva săptămîni. Asta explica într-o măsură de ce mormanul de pămînt de care aminteam la început, era acoperit cu hîrtii, cartoane, resturi menajere, cîrpe, burlane și multe obiecte de folosință casnică uzate pe care orice gospodar înțelept le-ar propune colectării în vederea refolosirii.

Am ales cele două blocuri de mai sus pentru a face demonstrația că, pînă la urmă, strada este a tuturor, dar și a fiecăruia dintre noi, că frumusețea ei și aerul curat depind de fiecare familie, de spiritul de inițiativă și de respectul pe care îl avem față de locul în care trăim. Nu întimplător, astfel, blocul 57 este „blocul lui nea Tăutu”, care ține la tot ce e în jur ca la propriul apartament, iar grădina îngrijită de Ion și Alexandr Cristea au reușit să-l impresioneze și pe tovarășul Lupășcu de la Administrația domeniului public sector 5, administrația pe care ne așteptăm s-o găsim în această zi alături de cetățeni, fie ca să le dea o mină de ajutor privind plantările, fie să răspundă la numeroasele apeluri privind lucruri care depășesc puterea locatarilor.

Și să mai amintim ceva. Oamenii se îngrijesc de peluze, iar locurile virane dintre blocuri sint transformate în grădini. E un bun cîștigat. Însă, unii uită strada. Mătură pînă la rigolă și se opresc mulțumiți. Strada nu mai este, n-o mai „simt” a lor. Rămîne deci să și-o însușască, s-o adopte, așa cum făceau și înainte de a se muta „la bloc” cînd primăvara își vopseau gardul, măturau trotuarul și strada în fața casei. Vechile și frumoasele obiceiuri pot da, fără îndoială, roade chiar dacă stai la etajul 4.

RAZVAN BARBULESCU ■

„Eu am pus flori, să mai pună și alții”

eu sint doar locatar, nu mai sint președintele comitetului. Ne-au spus unii că eram prea duri, chiar si cînd îi scoteam la curățenie”. Încet încet se populează balcoanele și ferestrele, oamenii fiind mai mult curioși. Ne-am spus că e un punct cîștigat, de la balcon pînă în stradă, fie și pe scară, nu faci prea mult. Și, într-adevăr, ne înconjoară imediat cîteva bărbați serioși, cărora, citîndu-le nedumerirea din priviri, ne explicăm. De la una dintre ferestrele parterului, soția tovarășului Dumitru Dumitru („scrieți așa, dați-i lui numele!”) ne lămurește: „Spațiul ăsta verde (de sub geamul dinsei), eu l-am făcut. Eu am pus flori, anul trecut. De atunci nimic. Dacă eu nu ud, nu udă nimeni, eu nu sap, nu sapă nimeni”. Intervine tovarășul Ușurelu: „Eu cu Vasilescu am pus aseară flori, crizanteme. Nu știu cum au apărut hîrtiile și gunoaiele astea!” Un alt locatar, Stehian Ionescu: „Să nu credeți că nu leșim, dar noi am început cu spatele blocului, veniți să vedeți”. Într-adevăr,

A dispărut Lacul Plumbuita!

Să nu-ntrebăm de stăpîn. Sintem chiar noi!

Lacul Plumbuita se află în cartierul Colentina îmbrățișînd o bucată bună de pămînt unde se află complexul muzeistic cu același nume și un parc. Spunem că îmbrățișează fiindcă lacul Plumbuita formează la rîndul lui un alt lac (botezat de localnici: lacul Ghica) care ajunge pînă la blocurile Colentinei. Parcul are, după spusele specialiștilor, cam 80-100 de hectare, iar suprafața lacului este cu mult mai mare. În timp, aici s-a investit mult: s-au taluzat malurile dînd un aspect plăcut, s-a construit un stăvilar și o subtraversare a soselei Colentina, s-au plantat tot felul de arbuști și s-au adus cîteva zeci de mii de plante decorative. Mai mult decît atît: pînă acum doi-trei ani existau aici chiar și bărci care, în timp, au dispărut. Martor al acestor fapte este un debarcader care, cu niște brațe desclășate spre lac, își mai așteaptă degeaba beneficiarii. Că au dispărut bărcile, distruse de niște localnici care nu prea le iubeau, transformînd lemnul lor în lemn de foc, este un aspect al problemei, dar parcă odată cu zăpada a dispărut și apa. Și, din cunoscutul lac n-au mai rămas decît cîteva bălți (acum lacul se poate trece și cu piciorul) ca o „crescătorie” a broaștelor. Apa mai există doar pe valea rîului Colentina unde se află și un stăvilar. În momentul de față, fostul lac a ajuns, fără nici un fel de exagerare, un depozit de gunoi al cartierului. Localnicii aruncă aici totul. Începînd eu fiarele care nu le mai trebuie (aragaze, frigider, bucăți de biciclete și chiar de mașini și căruțe) pînă la găini și cai care și-au dat duhul demult. Totul reprezintă un focar de infecție! Dar, totuși, unde-i apa?! La

această întrebare nu a putut să ne răspundă mai nimeni. Luni dimineața cîteva specialiști din cadrul gospodăriei lacurilor încercău să descopere același lucru: apa. Pînă la urmă, tot căuînd răspuns la această întrebare am aflat, de la custodele ansamblului muzeistic, Simion Tatu, faptul că, spre mirarea tuturor, lacul nu se mai află în gospodăria I.C.A.B.-ului. Pe mulți ar mira chestiunea, chiar și pe cei de la respectiva întreprindere, dar chiar așa stau lucrurile. La stăvilă există o cheie care are rolul de a închide și a deschide vanele. Ei, bine, niște indivizi, de prin părțile locului, au confecționat o asemenea cheie, o dublură și dau drumul apei după bunul lor plac. Cu alte cuvinte „gospodăresc” lacul după cum doresc și în funcție de peștele pe care îl prînd. Chiar așa stau lucrurile. Apa s-a scurs și a plecat la vale. Am mai aflat de la doi pensionari (Baciu Gheorghe și Ștefan Petreanu) care zilnic își fac „veacul” prin parc că, de fapt, misterioasa cheie de la stăvilă se află de pusă la cei doi „gospodari” (Anton și Marcel) chiar la oficiul poștal din apropiere. Ne-am mai notat că cei doi nu mai trec de mult pe la stăvilă și, dacă există totuși vreo doleanță, tot cei de la poșta pot să o lămurească avînd telefoanele de la domiciliu. Cîndat mod de îndeplinire a sarcinilor de serviciu de către cei doi oameni ai I.C.A.B.-ului! Acesta-i și motivul pentru care nu mai miră pe nimeni, apa este „gospodărită” după bunul plac al unora și altora... Dar, să mergem mai departe. Cu ani în urmă, pe o insulă a lacului s-a făcut o mare investiție. Este vorba de un pod de metal, un arc peste apă, s-a construit un foisor unde

se vindeau băuturi răcoritoare și unde, după spusele localnicilor, mai exista și o cofetărie. Au fost montate leagăne, bănci, arbuști și trandafiri. Un adevărat loc de odihnă. În momentul de față din toată această poveste nu mai există mare lucru. Sub pod, un transformator a fost devastat. Firele stau ca după o operație. Băncile sint stîrbe, iar foisorul arată ca după o invazie. I-au fost smulse barele și treptele, i-au fost luate șipcele. Și ca totul să fie, totuși, în siguranță (pînă anul trecut aici era un depozit de gunoi) „gospodarii” s-au gîndit să fortifice foisorul. I-au făcut ferestre și uși metalice care stau, se înțelege, ferecate... Totul pare pus-tiu. Trist și izolat. Oamenii, vecinii lacului, ai parcului, ai foisorului, sint cei care ar trebui degrabă trasi la răspundere. Ei sint cei care au devastat și au transformat acest loc care ar putea concura oricînd cu zonele și cu parcurile de tradiție și cu nume, într-un dezastru și într-un loc pe care îl ocolești... Luni dimineața, cîteva muncitori ai I.C.A.B.-ului au fost trimiși să îndrepte lucrurile. Maistrul Ion Voicu, aflăm că este unul din cei mai destoinici și pricepuți în treburile lacurilor, cînd a venit aici cu oamenii și-a pus mîinile la ochi. „Grătarele zac și ruginesc pe stăvilă. Nu știu unde să-i găsească pe cei de acolo. În cîteva ore au scos din lac, cu oamenii cu care lucrez, cîteva mașini de fiare... etc...” Poate după aceste eforturi vor apărea pe lac și bărcile. Dar, important este că după ce lacul va fi amenajat, încă o dată, — cu cheltuielile firești — el să fie păstrat și îngrijit de cei care veghindu-i malurile îi sint principalii beneficiari.

SORIN POSTOLACHE și PAUL AGARICI ■

Povestea nu-i tocmai simplă. Pînă prin toamna lui '84, venea la chioscul D.C.A. din piața municipiului multe de creșcături particulare de iepuri. În tot Dejul, devenit în ultimii ani un fel de țară a blănurilor, sint mai bine de 500 de astfel de producători care, liberi și nesiliți de nimeni, îi ofereau achizitorului, după o scurtă tocmală, blănițe de cea mai bună calitate. Majoritatea pieilor se primeau la calitatea I și a II-a; restul — destul de puțin — erau preluate la calitatea a III-a sau a IV-a. Și oamenii erau cu toții mulțumiți. Creșcătorii — producătorii pentru că își rotunjeau frumusețea veniturilor familiilor, iar achizitorul — colecător pentru că își depășea planul fără prea mare bătaie de cap, luîndu-și sistematic și integral retribuția. Fabricile de blăniuri și pălării de fetru din Orăștie și Timișoara aveau și ele, la rîndu-le, asigurată o sursă de materie primă și funcționau din plin.

De anul trecut însă, de cînd întreprinderea „Vidra” din Orăștie a refuzat 532 de blănițe imputate gestionarului de depozit Partenie Muresan, pe motiv că n-au fost bine păstrate și s-au depreciat, achizitorul Vitan can Macedon s-a speriat și s-a jurat că nu mai primește nici un fel de blană de iepure, în afară doar de cazurile cînd i s-or oferi pielele de calitate „extra” sau I. Ferm pe poziție, el a refuzat practic de a mai achiziționa astfel de produse delicate, vulnerabile în fata moliiilor.

Asa că, nestiînd prea bine cum devin lucrurile, mai anul trecut, pe toamnă, creșcătorul Costache Brinzac din Plevnei nr. 14 descinde la chioscul de achiziții din piața Dejului, purtînd pe umăr 4 excelente blănițe de iepure. Bineînțeles, achizitorul aproape că nici nu s-a uitat bine la ele și le-a refuzat categoric. Abătut, bătrînul Brinzac Costache a dat să plece spre casă. Un lucrător de miliție intransigent l-a agățat însă exact în momentul cînd traversa piața. A încercat zadarnic să-i explice milițianului că pieile fuseseră refuzate la centrul de achiziții, fapt confirmat chiar de achizitor. Pielelele au fost confiscate pe loc, iar C.B., fiind la prima lui abateră, a fost amendat contravențional doar cu 50 de lei!... Abia mai tirziu bunurile i-au fost restituite.

...De atunci m-am învățat și eu minte! conchide întristat Costache Brinzac. Mai ales după pătania ce v-am povestit-o și după ce am fost la Orăștie, la fabrică, unde mi s-a confirmat că, într-adevăr, nu se mai

primesc piei de iepure, nu mi-a mai rămas altă alternativă decît aceea de a le arunca la gunoi. Am oprit, firește, pe cele mai bune, între care și astea, pe care vi le arăt acum și din care intenționez să-i fac fiicele mele încă o garnitură (haină trei sferturi și căciulă), restul le arunc la gunoi sau le dau foc. Cum v-am și scris dv. la revistă, am aruncat în ultimul an circa 80—100 de bucăți, deși mi se rupea inima după ele, pentru că le realizasem cu trudă. Și nu-s singurul; ca mine au procedat și alți creșcători de pe stradă: Dăscălescu Dumitru, Seche Mihai, Covaci Petru, Emilia și Ion Cimpoca din str. Florilor 49... și mulți, foarte mulți alții. Dintr-o simplă socoteală, făcută de mine, la noi, la Dej, se aruncă anual cîteva mii de blănițe de iepure... Și-tare păcat că n-are nimeni nevoie de ele!

— Chiar, nici blănițele aces-

lor refolosibile (I.J.R.V.M.R.), că mai de curînd respectivele sarcini au fost preluate nu cu prea mare osteneală de I.A.I.P.A. (Întreprinderea de achiziții și industrializarea produselor animale). Seful Centrului din Dej al I.J.R.V.M.R., Iulian Cosma, și fostul său subordonat, contabilul Petre Chiș, m-au asigurat solemn că la Dej s-au preluat și se preiau încă toate pieile de calitate I, că din sectorul particular au avut plan în 1985 să preia 500 blăniuri și au realizat numai... 8 de calitate I, că pe trimestrul II al acestui an au avut planificate 50 de bucăți și n-au realizat nimic, pentru... că oamenii nu le oferă piei de calitate. Cînd a fost să ne întîlnim la fața locului, să vedem mai în detaliu și mai precis cum stau lucrurile, cei doi mai sus amintii responsabili au dat bir cu fugiții, invocînd alte treburi mai importante de făcut. Cu totul întimplător l-am găsit la depozit pe gestionarul Partenie Muresan, cel cu pieile pe nedrept imputate. Erau orele 15 fără un sfert și omul încă nu plecase acasă, așa că, spre norocul meu, de la el am putut afla strictul necesar de informații, acceptînd să mergem împreună în vizită, să vedem „pe viu” ce se întîmplă la cel doi creșcători.

Tot la depozit, și tot întimplător, l-am cunoscut și pe faimosul achizitor Vitan can Macedon, după ce, doar cu zece minute în urmă, îl căutasem zadarnic la chioscul său din piață. La întrebarea cum stăm cu evaluarea, cu instruirea creșcătorilor și cu preluatul blăniurilor de iepure? a răspuns evaziv. Păi, cum să stăm, toarășu — zice — noi... stăm ca la început: demult nu mai... preluăm de-alde astea... Se uită țintă în ochii gestionarului, își strînge pe el scurta imblănită, de parcă ar fi fost bruscat de friguri, tocmai acum, în plină primăvară, apoi, întîind că a cam făcut-o de oaie, dă s-o dreagă: „Bineînțeles, cu... excepția celor de calitate I!...da, preluăm și din sectorul particular...”

— De ce nu le mai predați la achizitor?... — Dar cu blăniurile ce faceți? — Aici e oful nostru cel mare! De vreun an și ceva nu ni le mai primește la achiziții. Pentru o blăniță de calitate I luam înainte vreme 24 de lei, pentru calitatea a II-a primam 17 lei, iar pentru calitățile III și IV — 8 pînă la 2 lei... Acum, oprim noi pe cele mai bune, restul sintem nevoiți să le aruncăm, pentru că altfel se strică, le mîncîcă moliiile și nu mai avem ce face cu ele.

— De ce nu le mai predați la achizitor?... — Dar cu blăniurile ce faceți? — Aici e oful nostru cel mare! De vreun an și ceva nu ni le mai primește la achiziții. Pentru o blăniță de calitate I luam înainte vreme 24 de lei, pentru calitatea a II-a primam 17 lei, iar pentru calitățile III și IV — 8 pînă la 2 lei... Acum, oprim noi pe cele mai bune, restul sintem nevoiți să le aruncăm, pentru că altfel se strică, le mîncîcă moliiile și nu mai avem ce face cu ele.

Ac pentru un cojoc din blană de iepure

tea excelente, pe care le tîneci acum în mină, n-au fost primite de tovarășul Macedon, achizitorul nostru?! se interesează intrigat Partenie Muresan, seful depozitului local al I.J.P.M.O.A. Cluj, care m-a însoțit acasă la producător.

— Nu, N-a vrut să le primească. Zicea că poate să fie și de aur și el tot n-are ce face cu ele... Că dispoziția-i dispoziție. Dacă nu credeți, întrebați și pe ceilalți creșcători de prin împrejurimi... Zece sint aici.

Împreună cu seful depozitului și cu Costache Brinzac, am vizitat „creșcătoriile” mai multor gospodari. Ceva mai mult am zăbovit la familia Cimpoca, unde am admirat cei mai mari iepuri de casă pe care i-am văzut vreodată. Cîteva exemplare de reproducători din rasele Cincinella, Belgian și Berbecul german, de culoare gri, albă, brun-roșcată sau neagră, atîngînd greutatea de pînă la 5—8 kg bucata, ne-au reținut îndelung atenția. Ni s-a explicat că puil, în medie cam 40 pe an de la o singură iepuroaică, cresc foarte repede în greutate; o jumătate de kg pe lună poate atînge fiecare, dacă sint bine îngrijiiți.

— Noi n-avem probleme cu carnea, tine să ne mai informeze gospodarii. Obținem de la iepurașii noștri atît cît avem

— Pentru că achizitorul nostru Vitan can Macedon zice că nu-s de calitate și nu vrea să le ia nici degeaba, cîcă n-au desfacere asigurată.

— Ați avea de propus ceva în sensul acesta?

— Să le primească statul la achiziții. Așa cum le primea mai în anii trecuți. N-or fi ele toate pielelele de calitate extra, dar fabricile și cojocăriile pot să confecționeze nu numai haine de calitate I, ci și unele articole mai ieftine — mesade, gulere, căciuli, căptușeli, haine trei sferturi, mînuși etc. Apoi, n-ar fi rău să se revină la pălăriiile din păr de iepure sau de fetru, cum le mai zice, fabricate cîndva la Timișoara. E o pierdere pentru economie să-ți permiți astăzi luxul să arunci astfel de piei pe apa simbetel... Asta, mai ales în condițiile în care, după cite am citit și în ziare, conform unui program special, elaborat în spiritul indicațiilor date de partid, pe țară va trebui să creștem, chiar din acest an, peste 50 de milioane de iepuri.

M-am interesat la județ, la Cluj, de soarta creșterii iepurilor de casă. După îndelungi investigații, am depistat că unul dintre responsabili este întreprinderea județeană de recuperare și valorificare a materiale-

lor refolosibile (I.J.R.V.M.R.), că mai de curînd respectivele sarcini au fost preluate nu cu prea mare osteneală de I.A.I.P.A. (Întreprinderea de achiziții și industrializarea produselor animale). Seful Centrului din Dej al I.J.R.V.M.R., Iulian Cosma, și fostul său subordonat, contabilul Petre Chiș, m-au asigurat solemn că la Dej s-au preluat și se preiau încă toate pieile de calitate I, că din sectorul particular au avut plan în 1985 să preia 500 blăniuri și au realizat numai... 8 de calitate I, că pe trimestrul II al acestui an au avut planificate 50 de bucăți și n-au realizat nimic, pentru... că oamenii nu le oferă piei de calitate. Cînd a fost să ne întîlnim la fața locului, să vedem mai în detaliu și mai precis cum stau lucrurile, cei doi mai sus amintii responsabili au dat bir cu fugiții, invocînd alte treburi mai importante de făcut. Cu totul întimplător l-am găsit la depozit pe gestionarul Partenie Muresan, cel cu pieile pe nedrept imputate. Erau orele 15 fără un sfert și omul încă nu plecase acasă, așa că, spre norocul meu, de la el am putut afla strictul necesar de informații, acceptînd să mergem împreună în vizită, să vedem „pe viu” ce se întîmplă la cel doi creșcători.

MIHAI STĂNESCU

P.S.: De la Întreprinderea de blăniuri „Vidra” din Orăștie ni s-a comunicat telefonic, de către directorul adjunct, cum că pe acolo, se simte acut, lipsa pieilor de iepure și nu-si poate onora contractul cu M.C.I.-ul. Pe cînd un răspuns și de la Fabrica de pălării din Timișoara?

Oglinzi de hîrtie

Mircea Albușescu, Nicolae Dragoș, Fănuș Neagu, Dem Rădulescu și Nicușă Tănase văzuți de caricaturistul AL. CLENCIU

E greu de crezut că la douăzeci și ceva de ani poți urî cu adevărat, mai ales cînd celălalt e un om de treabă, un băiat de vîrstă apropiată, născut pe aceleași străzi cuminți ale orașului atît de cunoscut mai ales în lumea cefeștilor. De bună seamă că patimile sint năvalnice chiar și într-un oraș de provincie, dar ura' dintre doi oameni aflați abia la sfîrșitul adolescenței e cel mult o părere. Oricum, simbătă seara, pe ușa spitalului C.F.R. din Simeria, a intrat un tînăr de 18 ani, cu fața tumefiată, cu urechea desprinsă, cu mai multe urme de lovituri, care în nici un caz nu reprezentau un schimb de amabilități. Mircea David din Simeria, str. Zorilor, bl. 4, scara C, absolvent al școlii profesionale de pe lângă Liceul industrial nr. 2 din Deva, se duse la discoteca de la clubul muncitoresc. El spune că n-a avut nimic cu nimeni. Nu era băut, nu a avut nimic de împărțit. Și totuși, cînd a ieșit în umbrita curte interioară a clubului, a fost lovit de un cunoscut. La puțin timp, a mai primit și alte lovituri. Ele au căzut ca o ploaie năucitoare și Mircea David nu i-a mai putut vedea pe ceilalți. Așa l-am cunoscut la spital, mai afectat de înfățișarea sa decît de dureri, mai ales că în zilele următoare trebuia să se prezinte la noul său loc de muncă. Îi era rușine de cum arată și de bună seamă că rușinea unui băiat cu fața tumefiată e mai mare decît durerea fizică. Atît doar că ieșise în curte împreună cu două fete de la Hunedoara. La cîteva pași de la intrare s-a petrecut acest incident. Pînă la urmă nici nu-i atît de grav. Dincolo de toate se pare că n-a fost decît o izbucnire violentă a unei poezii sentimentale, de care Mircea David s-ar fi putut să nu știe nimic. Atîta doar că ea a fost împinsă nițel cam departe și efectele ei trecătoare priveau mai degrabă înfățișarea decît sănătatea celui în cauză. Dar în acel moment nu știam despre ce este vorba. Am cerut sprijin și, cu foarte multe ezitări, un

om a acceptat să ni-l acorde. Alîta doar, voiam să vedem ce este la mijloc și cine este autorul acestei șifonării fizice. Ambiiie mai mult decît minoră, dacă nu chiar o simplă curiozitate care privea mai degrabă caracterologia umană. Și cînd plecam, la intrarea spitalului patru băieți, cu figuri adolescentine, puțin derutați, întrebînd mai mult cu privirea, îl așteptau pe cel bătut. El îl aduseseră la spital pe colegul lor de cartier, din prietenie sau dintr-o simplă solidaritate de vîrstă. Voiau să afle dacă situația e gravă. Le-am spus că nu și că îi rog să mai rămînă cel mult o jumătate de oră ca să stăm de vorbă despre cele petrecute. Dar omul care acceptase să ne acorde un sprijin

privește, abia atunci am înțeles că omul își apăra scaunul, că îi era frică să nu se spargă prea multe oale în prea fragila sa pălărie.

Am descins în discoteca în care se petrecuse incidentul. O sală mare, folosită cîndva pentru proiecții de filme, avea scaunele înghesuite lîngă pereți și cel mult o duzină de perechi dansau liniștite, privite de pe margine de solitarii serii. Era trecut de orele 22 cînd am încercat să stau de vorbă cu cîteva tineri. Voiam să aflu cine este Sorin Medrea, cel care dăduse tonul în „șifonarea” lui Mircea David. Toți ridicau din umeri. N-au auzit de el. Dar n-ați văzut scandalul? Ce scandal? Cel din curte! Nu știm nimic! Am trecut pe la citeva

În așteptarea curajului

le-a spus cu voce aspră: dispăreți imediat! Dacă vă mai gădesc aici, vă rup picioarele! Nici măcar o elementară politețe. Întîl am crezut că este vorba de o glumă, dar omul și-a repetat avertismentul. Efectul a fost șocant. Cei care îl aduseseră pe Mircea David se așteptau să fie întrebați ce s-a întimplat, dacă au văzut ceva, dacă pot fi utili și cînd colo li se cerea un lucru' mai mult decît umilitor, să dispară. Cei patru adolescenți au început să-și miște greutatea cînd pe un picior, cînd pe celălalt, și primul, un băiat mai mare, rotofei și mihnit, a dat un semn de plecare. În fond le ajungea incurcătura lui Mircea David, la ce mai aveau și ei nevoie de belele? Așa că le-am înțeles reacția.

Pe drumul spre clubul în care se desfășura discoteca am primit tot felul de sfaturi. Că ar fi mai bine să renunț. Abia cînd mi-a spus că relatarea acestui incident ar genera o serie de complicații, îi va crea destule probleme, mai ales în ceea ce-l

grupuri și am repetat întrebările. Toți ridicau mirajii din umeri, sub privirile încordate ale însoțitorului meu. Nu-l cunoșteau pe Medrea, nu știau nimic de incident. Care e Medrea, am întrebat eu? Nu-i aici! A fost reținut de miliție. De ce? Pentru scandal. Care scandal? Cel din curte! Păi ați zis că nu știți nimic! Noi nu știm, am venit mai tirziu, întrebăți-i pe alții. Însoțitorul meu, cu miinile infundate în buzunarele scurte, zimbea satisfăcut. Am renunțat. L-am condus și, încolțit de gîndul că între cei doi ar fi putut să se petreacă altceva decît un decont sentimental, am revenit la club. Evident, nu l-am întreat și a doua oară pe Simion Tulea, unul din organizatori, care și prima dată spusese că nu știe nimic, că „incidentul nu s-a petrecut la discotecă, ci afară, în curte sau în altă parte”, el nu știe. Medrea nici nu avea acces în discotecă, așa că nu avea cum să ne fie de folos. Am revenit și la alte grupuri. Dansul se terminase și

CORNEL NISTORESCU

Comentariul
săptămânii

Pace și dezarmare (VIII)

Necurgerea la forță

Desigur, ar fi de dorit ca viața omenirii să se desfășoare fără ciocniri și zguduiri, fără tensiuni și diferende. Va fi, sperăm, așa în viitor, locuitorii Terrei depun toate străduințele în acest sens. Deocamdată însă acest lucru nu este posibil. Pentru că într-o lume de o așa mare complexitate, în care coexistă țări cu sisteme sociale diferite, cu potențieri umane, economice și militare diferite, cu tradiții și cu experiențe istorice dintre cele mai variate, într-o lume în care se ciocnesc atâtea interese și concepții contradictorii, este normal să apară probleme litigioase, diferende sau dezacorduri între unele state sau grupări de state. Și, după cum este cunoscut, asemenea probleme au apărut și continuă să apară. Ce se întâmplă mai departe? Din păcate, până acum, multe dintre aceste diferende s-au transformat în conflicte armate, care s-au soldat cu numeroase jertfe de vieți omenești și cu uriașe pagube materiale. Numai în perioada de după cel de-al doilea război mondial, considerată, în general, ca un timp de pace, au avut loc peste 120 de războaie zise „locale”, în care au fost angajate 80 de țări, dintre care 70 au fost transformate, într-o formă sau alta, în cimpuri de bătăie; în aceste ciocniri armate, pentru care s-au cheltuit sume imense și care au provocat distrugerii incalculabile, și-au pierdut viața 21 de milioane de oameni. Pentru ca așa ceva să nu se mai întâmple, este necesar ca toate neînțelegerile, indiferent de ce natură ar fi și unde ar apărea, să fie rezolvate exclusiv pe cale pașnică, politică, prin tratative, excluzându-se cu desăvârșire folosirea forței și a amenințării cu forța în relațiile dintre state.

Recurgerea la forță este cu atât mai periculoasă, cu cât, în condițiile de azi, ale unei lumi supraîncălzite, orice conflict „local” se poate extinde cu repeziune pe spații geografice largi, poate cuprinde chiar întreaga planetă, punând în pericol pacea mondială. În acest context se înscriu și acțiunile militare americane de săptămîna trecută împotriva Libiei. Nici un fel de împrejurări, și cu atât mai puțin pre-

textul combaterii terorismului, nu justifică bombardamentele efectuate împotriva unui stat independent și suveran. Firește, terorismul trebuie combătut, trebuie lichidat, trebuie exclus din viața internațională, dar acest lucru nu se poate face prin noi acte de terorism, ci prin hotăriri luate la masa tratativelor, la O.N.U. sau în alte cadre corespunzătoare.

România, președintele ei s-au pronunțat și au acționat cu consecvență pentru soluționarea stărilor conflictuale dintre state exclusiv pe calea tratativelor, pentru excluderea folosirii forței și a amenințării cu forța din relațiile dintre state. În 1982, la inițiativa țării noastre, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat „Declarația privind reglementarea pașnică a diferendelor dintre state”; totodată, țara noastră a propus crearea în cadrul O.N.U. a unui organism special pentru bune oficii, mediere și conciliere. După cum se știe, la sfîrșitul lui 1985 la O.N.U. au fost adoptate, de asemenea la inițiativa României, Apelul solemn privind încetarea imediată de către țările aflate în conflict a acțiunilor militare și trecerea la soluționarea diferendelor pe calea tratativelor, prin mijloace pașnice, și Angajamentul solemn al statelor membre ale O.N.U. de a se abține de la folosirea forței și a amenințării cu forța, de la orice intervenție în treburile interne ale altor state. În același cadru se situează și recenta Motiune a Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Democratice și Unității Socialiste, document în care, condamându-se atacul împotriva Libiei, se cere, în conformitate cu politica consecventă de pace a statului nostru, să se treacă la rezolvarea tuturor problemelor aflate în litigiu pe cale pașnică, prin tratative, să se acționeze pentru respectarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a tuturor statelor. Trăim în Anul Internațional al Păcii — se spune în Motiune — și este de datorită noastră, a tuturor forțelor sociale și politice, a tuturor popoarelor să acționăm astfel încît să se determine o cotitură în activitatea factorilor politici și a forțelor internaționale în direcția restabilirii încrederii între state, a reluării cursului spre destindere, spre colaborare și pace pe planeta noastră.

ION D. GOIA ■

Glasul rațiunii cere pacea,
valoarea supremă a vieții

Pacea a fost întotdeauna o condiție esențială pentru împlinirea în viață a unui drept fundamental al omului: acela de a exista, de a trăi și munci potrivit legilor firii. Raționalitatea însăși, trăsătură distinctivă a umanului, a impus pacea ca o valoare socială de primă legitimitate istorică. Și totuși, dezvoltarea omenirii a fost adesea perturbată și frînată în arcurile sale de numeroase războaie, două dintre acestea — cele mai negre și triste — extinzându-se la scară mondială. Dar, dacă altcîndă furiile distrugerii puteau fi localizate sau limitate, astăzi condițiile sînt

radical diferite. Astăzi, nu numai vocea superioară a rațiunii, ci însesi faptele concrete, cu imanența și nuditatea lor, arată că spectrul îngrozitor al războiului ar anula temelile existenței, ar distruge identitatea readă a vieții, făcînd loc haosului și neființei.

Iată de ce, în acest An Internațional al Păcii — generoasă emblemă a mișcării mondiale pentru pace, între inițiatorii și coautorii căreia se află și România socialistă — se resimte puternic necesitatea imperioasă de a se trece hotărît la măsuri reale și eficiente de oprire a cursei aberante a înar-

mărilor, de a se face pași autentici spre dezarmare, în primul rînd spre cea nucleară. Într-un moment în care speranțele omenirii erau luminate de perspectivele destinderii, iată că evenimentele grave petrecute în zona Mediteranei, atacurile aviației americane asupra Libiei, stat suveran și independent, membru al O.N.U., au constituit și constituie o primejdie deosebită pentru stabilitatea întregii lumi, un atentat la pacea și securitatea internațională. În aceste condiții s-a auzit din nou și s-a bucurat de un larg ecou mondial glasul ferm, bazat pe rațiune și profundă responsabilitate, al președintelui Nicolae Ceaușescu. Apelul său către moderatie și discernămint politic, pentru abținerea de la orice act care ar împinge fenomenele spre confruntare și conflict, spre consecințe dintre cele mai sumbre, întrunește nu numai voința unitară a națiunii noas-

tre, ci și aspirațiile legitime ale tuturor popoarelor.

Cursul periculos al evenimentelor poate și trebuie să fie oprit! În fața primejdiei de război, voința de pace a oamenilor de pretutindeni s-a ridicat la rang de forță planetară. În numele dreptului funciar la viață, această forță apără imense valori ale culturii și civilizației, cuceririle geniului uman, puterea rațiunii creatoare. Este o forță care poate stăvili pornirile agresive, care poate învinge iraționalul. Este o forță în rîndurile căreia se înscriu toți oamenii de știință, cultură și învățămînt din țara noastră. Încercători că esența umanistă a faptei lor va izbîndi și că dreptul la viitor, la o pace trainică își va dezvălui întreaga paletă de manifestări în timpuri care vin.

Conf. univ. dr.
ACULIN CAZACU ■

Apa vie

Mulți cercetători au identificat apa vie din poveste cu apa minerală. Într-adevăr, prin proprietățile ei curative, prin substanțele pe care le conține, apa minerală a putut duce de-a lungul vremurilor la vindecări considerate atunci miraculoase, la înzdrăveniri spectaculoase ale organismelor debile. Știm că prea inteligenții noștri străbuni, romanii, de la care avem, prin trasee altele, limba noastră dulce ca mierea, țineau apele minerale la mare cinste. În epoca modernă, mai ales cu începerea din secolul trecut, „apa vie” a venit iar la modă.

În zilele noastre, cînd grija oamenilor pentru sănătatea lor a crescut așa de mult, în legătură și cu poluarea mediului înconjurător, se înregistrează mai peste tot locul o trecere de la băuturile tari la vinul ușor și la apele minerale. În Anglia, de pildă, vînzarea de apă minerală a crescut într-un singur deceniu de 25 de ori. Cu toate acestea, englezii sînt cu mult în urma locuitorilor din alte țări europene. Francezii și belgie-

nii, de pildă, consumă într-un an peste 50 de litri de apă minerală pe cap de locuitor. Mari consumatori de apă minerală sînt austriecii, vest-germanii, spaniolii portughezii și alții. Pretutindeni, „apa vie” este consumată fie la masă, în loc de vin sau împreună cu vinul, fie între mese, pentru potolirea setei, fie în scopuri terapeutice.

Dar, în fond, ce este apa minerală? Este o apă freatică obișnuită, care, înainte de a ieși la lumină prin izvoare, sau înainte de a fi scoasă cu pompe din straturile în care se află, trece peste stînci din care dizolvă și ia cu sine substanțele minerale: sodiu, potasiu, magneziu, fier, sulf ș.a.m.d. Acest proces poate dura ani și, de aceea, se poate spune pe bună dreptate că apa se „maturizează”, asemenea vinului. Compoziția fiecărei ape variază în funcție de regiunea din care se obține. Apa minerală nu poate fi pasteurizată, ozonificată sau încălzită cu raze ultraviolete pentru a fi făcută sterilă. Întreaga esență a apei minerale consistă tocmai în faptul că ea este nu numai la figură, ci și la propriu, „apa vie”.

ION CODRU ■

Informatica
și limba

Informatica își are partea ei. În orice limbă, tehnica a revitalizează cuvinte stătute, cărora le-a dat strălucire prin reimpunerea cu sensuri. Puce, în franceză, textual: purice. De cînd cu miniaturizarea electronică, definește unul din cele mai spectaculoase componente ale echipamentelor de calcul. Apartenența cuvintelor dintr-un domeniu anume la o limbă a favorizat, pe măsura internaționalizării activității în cauză, intensificarea migrației lor. Informatica s-a dovedit o pompă de neologisme.

Limba constituie un element structural al gândirii. Invadată de termeni străini riscă să constituie un handicap: cercetătorii de altă limbă pot ei să conceptualizeze la fel de repede și ușor precum colegii lor anglofoni? Cu toate acestea, se gîndește pe Sena, nu pot fi bătuți anglo-saxonii la ei acasă? Și s-a decis: contraatac. O comisie națională a fost constituită în acest scop: să institue termeni noi, autohtoni, înainte ca cei

englezi să se fi cuibărit în dicționar. Așa au văzut lumina zilei cuvinte neaoșe precum lo-giciel, progiciel, disquette. Cu un ochi la ce nu s-a realizat spaima încă nu se consideră depășită. Ea acționează catalizator: dacă nu ne grăbim, spun cavalerii Cocoșului galic, miine calculatoarele vor conversa doar în limba lui Shakespeare.

Ca o răscumpărare, tehnica nouă intervine amestecător în serviciul învătării corecte a limbii, preîntîmpinării fisurilor de orice fel, a dereglărilor probabile. Este cunoscută asiduitatea BBC-ului în a „vinde” engleza. Experiința a impresionat și pe alții, obligându-i s-o digere și să o aplice. Desi, în ce privește Franța cel puțin, lucrurile n-au ieșit din tiparele tradiției. Vinzarea de carte în străinătate continuă să fie în fruntea plutonului. Un sfert din producția de manuale școlare se exportă, cifra de afaceri în străinătate a cărții produse în Franța depășește 1.5 miliarde franci. Adică de șapte ori mai mult decît vînzările de filme și de 30 de ori peste cel al producției de televiziune.

Viitoarea etapă a și fost con-turată — videodiscul.

NEAGU UDROIU ■

Cărți și statistică

ACCENTE
IN LUME

În capitala R.D.G. numărul bibliotecilor a ajuns la 500, iar fondul lor de cărți însumează peste 20 de milioane de volume. Aceste instituții culturale pun la dispoziția celor interesați lucrări ale clasicii literaturii germane și universale precum și cărți ale poezilor și prozatorilor contemporani, înregistrări pe disc și bandă magnetică, albume cu

reproduceri din tezaurul artei plastice universale.

Demn de reținut este faptul că fiecare al treilea vizitator al bibliotecilor din capitala R.D. Germane este sub 25 de ani.

Aniversare

Aniversarea a 422 de ani de la nașterea „marelui Will” este sărbătorită în China nu numai prin simpoziioane ale specialiști-

lor chinezi legate de viața și opera scriitorului, ci și de un prim „Festival Shakespeare” care s-a deschis la 10 aprilie desfășurîndu-se concomitent la Beijing și Shanghai. Timp de două săptămîni, în capitala chineză vor fi prezentate 11 piese shakespeariene, iar la Shanghai, 13. Printre acestea se află: A 12-a noapte, Richard al III-lea, Regele Lear etc.

Ecranizare la fel de celebră?

Seria ecranizărilor după opere literare celebre continuă. În atenția cineaștilor stă romanul Cronica unei morți anunțate al scriitorului Gabriel Garcia Marquez. Turnările noului film, care va avea același titlu ca și romanul, vor începe luna viitoare și se vor desfășura în totalitate în Columbia, îndeosebi în orașele Cartagena și

Mompox. Regia filmului va fi semnată de Francesco Rossi, iar în distribuție vor apărea numele unor actori ca: Irene Pappas, Ornella Muti, Anthony Delon și Gian Maria Volonte.

Premieră absolută

Concertele susținute de marii maeștri constituie întotdeauna motive de sărbătoare pentru melomani. Iată că iubitorii de muzică moscoviți au un

Bombardamentele americane asupra Libiei mi-au produs și mie, la fel ca și tovarășilor mei de muncă, la fel ca întregului nostru popor, o îngrijorare profundă. Noi, românii, am dorit întotdeauna pacea și ne-am apărut dreptul de a trăi în pace și liniște. Noi n-am folosit niciodată forța pentru a ne impune voința altor țări și popoare. Sîntem un popor care iubește libertatea, liniștea și pacea ca viața însăși, pentru că numai în asemenea condiții ne putem realiza mărețele obiective de dezvoltare a patriei, stabilite de partidul nostru comunist, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cunoscut în toată lumea ca Erou al păcii. În același timp, ne-am adus o contribuție de mare importanță la pacea întregii lumi. Acestui fel îi slujește și mesajul adresat recent de președintele Nicolae Ceaușescu președintelui Statelor Unite ale Americii, Ronald Reagan. Cele cuprinse în mesaj constituie o nouă manifestare a hotărîrii partidului și statului, a întregului nostru popor, de a face totul pentru salvaguardarea păcii, pentru apărarea drepturilor popoarelor la independență, dezvoltare liberă și progres. Îmi exprim întreaga adieziune la po-

Grijă deosebită
pentru pacea
lunii

ziția fermă expusă de conducătorul României, pentru că ea este în interesul tuturor popoarelor, al păcii în Mediterana și în întreaga lume. Alături de întregul nostru popor, cu și tovarășii mei de muncă cerem, în spiritul mesajului președintelui Nicolae Ceaușescu, al Motiunii Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Democratice și Unității Socialiste, să se pună capăt oricăror demonstrații de forță, să înceteze toate manevrele militare, inclusiv manevrele navale în apele internaționale, pentru ca mărele și oceanele să servească numai navigației pașnice. Respingem orice tentativă de a se recurge la forță și la amenințarea cu forța în raporturile dintre state, ne pronunțăm pentru întemeierea în toate împrejurările a relațiilor internaționale pe principii respectării independenței și suveranității naționale, al neamestecului în treburile interne ale altor popoare, pentru promovarea prin toate mijloacele a spiritului de înțelegere și de încredere între națiuni. Sîntem mai hotărîți ca oricînd să ne continuăm drumul spre bunăstare și fericire, urmînd neabătut înfăptuirea liniei politice a Partidului Comunist Român, luptînd cu tot elanul nostru pentru a întări prin fapte de muncă vibrantul mesaj de pace adresat de președintele țării noastre, în interesul și spre binele poporului român, al tuturor popoarelor lumii.

GHEORGHE MORARU
maistru constructor, Erou al
Muncii Socialiste, București

plus de satisfacție deoarece au ocazia să audieze o serie de concerte de o factură mai puțin obișnuită. La Muzeul de cultură muzicală din Moscova a început un ciclu de manifestări muzicale ce reușesc mari soliști și... instrumentele — expozate din muzeu. În cadrul primului concert au fost interpretate bucăți de Chopin la un pian care a aparținut compozitorului.

ELENA GRECESCU ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ O propunere, o revenire mai bine zis (utopică?! — nu ni se pare!), este cea a **tehnicianului Aurelian Stoian, de la Laboratorul metrologic — Craiova**: „Doresc să realizăm noi toți, care cu ce poate și cit vrea, înmulțirea pomilor fructiferi de orice fel, peste tot, unde este posibil: pe dealuri, cimpii, sate, orașe, șosele etc. Să înlocuim arborii neproducători cu pomi fructiferi, care produc și pe timp de secetă, nu suferă ca legumele, nu au nevoie de o îngrijire specială. La ce să folosim, de pildă, plopii dintre blocuri, plantații mai ales — pomi „murdari”, care primăvara dau fulgi și insecte minuscule ce ne deranjează o perioadă îndelungată? Este complet greșită, după părerea mea, mentalitatea unora că pomii fructiferi vor fi ruși de către copii: este posibil acolo unde sînt 10 copii și un singur pom — dar nu acolo unde sînt 10 copii și, să zicem, 50—100 de pomi. Copii vor lua fructe astfel fără să fie alungați și nevoiți a o lua repede la fugă, cu ramuri cu tot; nu sînt de acord nici cu părerea edililor că pomii fructiferi lasă frunze și fructe pe jos, încurajînd plantarea arborilor — dar arborii nu lasă, la fel, frunze?! Vă invit să vedeți, în susținerea celor de mai sus, să treceți prin Drăgănești-Olt, veți remarca, toamna, gutuile în gutuile de pe ambele părți ale șoselei ce traversează orașul; sau la noi, în Dolj — pe marginea șoselei Craiova-Bechet: pomi fructiferi pe care nu-i strică nimeni dacă sînt mulți — își culege, omul, o fructă, și pleacă — nu distruge!”

Considerăm domnă de atenție propunerea lui A. S. Solicităm, la rîndul nostru, opinia specialiștilor și chiar a cititorilor interesați în acest punct de vedere. Și — deloc în ultimul rînd! — a edililor marilor și noilor noastre orașe, aducînd în acest sens argumentul, deloc neglijabil, că lemnul pomilor roditori — spre deosebire de cel al arborilor, — are valoare de valută forte.

■ **Din partea Consiliului popular al municipiului Sighetu Marmatiei**, primim: „Referitor la scrisoarea lui **Ioan Konievic** din Sighetu Marmatiei, strada Unirii 6/31, adresată redacției și trimisă nouă spre competență rezolvare, vă comunicăm: în urma cercetărilor și analizei efectuate, conducerea Combinatului de prelucrare lemnului Sighetu-Marmatiei i-a repartizat acestuia un apartament cu 3 camere în blocul din strada Popa Lupu, blocul E, apartamentul 14.”

■ „In ziua de 20.03.1986, orele 14.10, în gară la Tg. Jiu, cu bilete pentru clasa I-a, am vrut să intru în prima parte a vagonului necompartimentat de clasa respectivă, de lângă locomotiva cursei de persoane 2081, Simeria-Craiova; stupoare: ușa era închisă cu lanț și lacat, iar conductorul le dădea voie să intre doar aleșilor lui — personal C.F.R. navetist și alți diverși, clienții de mic trafic care nu cumpără niciodată bilet. Am insistat să intru, dar conductorul nu mi-a dat voie și nici vreo explicație: deschidea lacătul și lanțul numai pentru favoriți și favoriții acestora. Cînd a sosit controlorul de bilete, i-am reclamat acest favoritism; dînsul mi-a dat însă o explicație „a la Moș Teacă”: **Vagonul e de vină!** Pentru siguranța (?!) locomotivei, primul compartiment se blochează și, cum vagonul nu are compartimente, se blochează toată jumătatea vagonului...!? Am călătorit pe hol, în picioare, iritat și în silă, în timp ce onor cliențele se lăfăia la clasa I-a — pe locurile plătite, printre alții, și de mine”. (Constantinescu I., strada Alboteni nr. 7, București — sectorul 1)

■ **Intreprinderea de distribuție a energiei electrice București**:

„La scrisoarea numitului **Marin Ionță** din strada Lăloșu nr. 53, Sectorul 4 — referitoare la întreruperea alimentării cu energie electrică — vă aducem la cunoștință următoarele: relațiile semnatarului sînt reale, în sensul că, în urma unor certuri între locatarii Popa Ioana și Ionță Elena, prima s-a răzbanat prin deslințarea coloanei electrice de alimentare a locuinței celei de a doua. În urma constatării acestui abuz, am întrerupt alimentarea cu energie electrică și la locuința faptășei, punîndu-i în sarcină costurile de refacere a instalației deteriorate, înaintînd dosa-

rul cauzei la Miliția Sectorului 4. După recuperarea prejudiciului, s-a procedat la refacerea alimentării cu energie electrică a celor două locuințe (după executarea unor noi instalații). Rezolvarea de către întreprinderea noastră s-a făcut cu intîrziere, fiind condiționată de recuperarea pagubei, deoarece nu dispunem de fonduri de investiții pentru acest gen de lucrări.”

...Aproape că te cuprinde tristețea! Alitea instituții, obligate să-și consume timp și forțe spre a rezolva — CE?! O ceartă a unor vecini de bloc!...

■ **Dumitru Cuangă** (sau Creangă, Ciangă?! — cu aceeași ocazie vă rugăm, slămați oameni care ne scrieți: lămuriri-vă, grafic, atît pe plic cit și pe adresa plicului, cum vă numiți, exact!) — din Covasna, strada Aurel Vlaicu nr. 8, blocul 4, scara A, apartamentul 4, ne solicită în sensul de a-i face publică dorința de a-și construi o centrală electrică eoliană pentru 4—5 camere, plus diferite aparate electrice de uz casnic. „Doresc un corresponsent care să-mi dea detalii asupra materialelor necesare unei astfel de construcții, sau un „titular” — spune dînsul — care deține o astfel de centrală, cu instalație eoliană, pentru a merge acolo și a mă lămurii asupra construc-

pe timpul în care acesta își satisface stagiul militar — administratorul a refuzat să facă acest lucru, pe motiv că nu am drept. Vă rog a mi se comunica dacă am sau nu dreptul să-mi scot fiul de la plata întreținerii?!”

Stimate tovarășe G.B.: cum se numește administratorul...?!

■ **Inspectoratul județean Timiș al M.I., Miliția județeană**: „În urma verificărilor efectuate privind scrisoarea adresată redacției de către **Iovian Decean** din Jimbolia, strada Mărășești nr. 25, referitoare la vînzarea combustibilului de foc și transportul acestuia: referitor la transportul combustibilului la domiciliul cumpărătorilor s-au efectuat mai multe controale în rîndul cărușilor autorizați și s-au ridicat 8 autorizații, care au fost înaintate organelor în drept cu propuneri de anulare. Deasemenea, aceștia nu fost avertizați cu privire la respectarea obligațiilor pe care le au în calitate de cărușii.”

■ Un GRUP de săteni, în numele cărora semnează **Ion Voina din Tirnova, Caraș-Severin**: „Deși am făcut mai multe sesizări la noi în comună, citu-i izlazu de mare, există mai multe grădini făcute cu rigle și arate, punîndu-se diferite cereale, griu, ovăz, cartofi, po-

în folosință de peste un an), sesizează faptul că nici astăzi ascensoarele, a căror instalare a început de peste 7 luni, nu funcționează; s-a lucrat inițial citeva săptămîni, apoi lucrările au fost sistate. GIGOL Deva nu urmărește această lucrare motivînd că furnizorul I.F.M.A. — București a preluat și operațiunile de montare a lifturilor, pe de altă parte, delegații I.F.M.A. care mai vin din cînd în cînd pe teren motivează întreruperea montării prin neterminarea lucrărilor de construcții aferente lifturilor de către antreprenorul general T.A.G.C.M. Deva, iar acesta susține că toate lucrările ce-i revin după deviz sînt terminate. S-a creat astfel un cerc vicios, nimeni, practic, nu întreprinde nimic, iar locatarii suferă din cauza lipsei lifturilor.

■ **Din partea Uniunii județene a cooperativelor de producție achiziție și desfacere a mărfurilor și credit Alba**:

„Din verificarea scrisorii adresate redacției de către un GRUP de muncitoare din orașul Cîmpeni, prin care se sesizează faptul că la magazinul alimentare din acest oraș se practică vînzarea condiționată a unor produse, rezultă că într-adevăr s-au comis astfel de fapte. Pentru un astfel de act, gestionarul Nicolae Oneț de la Magazinul alimentar Cîmpeni-sud a fost sancționat contravențional; de asemenea, lucrătorii din unitățile de desfacere a produselor alimentare au fost atenționați cu privire la răspunderile ce le revin pentru încălcarea normelor generale de comerț.”

■ ...in timp ce, **Sofia Marcu** din Roman, județul Neamț, strada Smirodava blocul 10, etajul 4, ne aduce la cunoștință că la Magazinul cu autoservire nr. 3, din bulevardul Republicii (gestionar: Elena Irinția), se aplează la același fel de practici.

■ „Noi, și alți cetățeni ai comunei noastre, am înțeles necesitatea creșterii animalelor; în anul 1965, fiind acesta un an secetos pentru județul Olt, ne-am hotărît să ne aprovizionăm cu furaje de iarnă din județul Vilcea, comuna Stroiești. Am avut de la consiliul popular delegație, iar primarul comunei Stroiești a acceptat să cumpărăm fin de la niște oameni: am cumpărat 2 căruțe cu fin, pe care am dat suma de 6000 lei. Venim cu finul către casă, în comuna Sădești, președintele C.A.P., inginerul șef și șeful postului de miliție ne-au confiscat finul, ne-au oprit toate documentele ce le aveam la noi, spunînd că nu avem dreptul să cumpărăm fin din alt județ. Ni s-a cîntărit finul, ni s-a făcut proces verbal, finul ni s-a oprit, nu ni s-a dat nici un document sau copie după procesul verbal. Considerăm că finul ni s-a oprit în mod abuziv, nici măcar banii nu ni s-au dat înapoi (**Nicolae I. Guță și Mircea Dumitru**, comuna Vulpeni — Olt).

■ **Consiliul popular al județului Teleorman**:

„La scrisoarea adresată redacției de către **Natalia Ionă** din Lupeni, strada Tudor Vladimirescu, blocul 84, apartamentul 52, și trimisă nouă spre rezolvare, vă facem cunoscut că sora acesteia, **Ofelia Modrea** din Saele, județul Teleorman, a fost înscrisă la pensie de urmaș, primind astfel drepturile cuvenite.”

■ „În comuna noastră, biroul executiv al consiliului popular a hotărît ca, împreună cu IJCL-Galați, să introducă apă potabilă trasă de la fabrica de cărămizi din comună. Au venit specialiști de la IGCL, s-au apucat de săpături, au introdus tuburile de azbociment, o parte dintre oameni și-au și instalat conductele. Dar, din cauza unei pompe defecte, bucuria noastră a fost de scurtă durată. De doi ani, robinetele ruginesc degeaba. Vine primăvara, trebuie să udăm zarzavaturile, apa din finții o scoatem de la 37 metri și, după citeva găleți devine tulbure. În numele întregii comune, rugăm organele în drept să ne ajute în rezolvarea acestei probleme (**Marian Bălănică**,

comuna Branîștea, județul Galați).

■ **Consiliul popular al municipiului Piatra Neamț**: „Referitor la scrisoarea numitei **Iuliana V. Chelaru**, domiciliată în Piatra Neamț, strada Mărăței III, blocul 140, scara B, apartamentul 5, prin care a cerut soliciția sprijin spre a fi încadrată în cîmpul muncii — intenționînd să-și continue studiile la liceul seral —, vă informăm că a fost încadrată ca muncitoare la întreprinderea de stat „AVICOLA” — Piatra Neamț, la ferma nr. 1.”

Pagină realizată de **HORIA PATRAȘCU**

Poșta redacției

Gheorghită Marloara, com. Rușeu, jud. Buzău: Legea 4/1977, art. 23, precizează că se acordă pensie pentru pierderea capacității de muncă, urmare bolii sau unui accident în afara muncii, cooperativilor care au realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală în cel puțin 10 ani și dacă boala a survenit în timpul activității în C.A.P. ● **Caraivan Alexandru** — București: Puteți fi încadrat în funcția de maestru, deoarece diploma de tehnician, absolvent al școlii medii tehnice de 4 ani care a funcționat pînă în 1955, se echivalență cu studiile actuale școlii tehnice de maștri. ● **Marin Octavia** — Suceava, **Negrui Victor** — com. Bălaia, jud. Bihor: În temeiul art. 51 din Legea 3/1977, pensiile se plătesc de la data aprobării pensionării prin decizia comisiei județene de pensii. Aveți deci obligația de a desfășura activitatea pînă la data primirii deciziei. ● **Bălan Costică** — Brașov: Sora dv. să depună cerere la Direcția județeană, pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, oficiul forțe de muncă. ● **Tănase Martina** — Reșița: Toate casele de filme au sediul în București, Piața Șteintei 1. ● **Bărbulescu Maria** — Leresti, jud. Argeș: Trebuie să consultați medicul specialist obstetrician. ● **Teutsch Manfred Gheorghe** — com. Serecaia, jud. Brașov: Conform statutului C.A.P. aprobat prin Decretul 93/1983, cooperativii au în proprietate personală casa de locuit și construcțiile gospodărești anexe, terenul pe care se află acestea și curtea, a căror suprafață totală nu poate depăși 250 mp. Cînd depășește totuși diferența se include în lotul atribuit în folosință. ● **Boghiu Maria** — com. Pođu Turcului, jud. Bacău: Sentința investită cu formulă executorie a fost eliberată de Judecătoria Panciu lui Melinte Gheorghe, care este posibil să fie pus în executare titlul la Judecătoria Bacău. ● **Sumajstorie Niculina** — București: În București posturile de medici se ocupă numai prin concurs publicat în „Municipitor sanitar”, Ministerul Sănătății nu poate aproba transferul unui medic dintr-un județ în altul fără avizul direcțiilor sanitare județene respective. ● **Pop Zoltan Dezideriu** — Oradea: Casa de Economii și Consumații răspunde de plățile făcute altor persoane numai după declararea pierderii libretelor de către titulari. ● **Vitea Sofia** — satul Rusi, com. Bretea Română, jud. Hunedoara: După 1.01.1978, conform art. 42 din Legea 3/1977, soția care are dreptul la o pensie proprie și îndeplinește condițiile legii pentru pensie de urmaș, trebuie să opteze pentru oricare din aceste două pensii. ● **Bratu Ion** — com. Șelaru, jud. Dimbovița: Întrîndrearea a procedat conform legii. ● **Mera Izidor** — satul Măioresți, com. Rusi Munți, jud. Mureș: La înmînarea vînstel, faceți cerere, pe baza căreia întreprinderea vă va întocmi dosarul de pensionare care va fi înaintat comisiei județene de pensii și aceasta va aproba înscrisoarea la pensie prin decizie. ● **Stefănescu Maria** — București: 1) S-a procedat corect. 2) Îl pot folosi cu acordul proprietarilor. ● **Istrate Viorel** — Fălcișeni: Vă transformăm fondul social la noul loc de muncă.

REGHINA VĂRVICI

Poveste cu plopi

Mult se mai bucurase cînd a ajuns la căsuța lui. Avea și un pic de curte, iar la gardul de la stradă trei plopi. Atunci se gîndise la freamătul frunzelor sub adierea vîntului, la umbra ce o cauți în dogoarea verii. Așa fusese la început. Pe urmă nu s-a mai bucurat. Plopii își scuturau puful; geamurile nu mai puteau fi deschise. Plopii își scuturau frunzele; el nu mai prididea cu măturatul. Ba mai mult; cînd se întea vîntul plopii trozneau amenințător, iar unul începuse să se cam lase înspre casă. S-a dus omul la cei în drept, dar a fost purtat cu vorba. S-a gîndit să-i cheme pe cei de la ziar sau de la televi-

ziune, însă și-a dat seama că ar fi prea nu știu cum. S-a mulțumit numai cu vorbe. Pînă într-o noapte de primăvară, cînd, după un vînt mai tare unul din plopi și-a căutat sprijin pe acoperișul casei. Stătea rînit de moarte, în miez de noapte. Ceilalți doi își continuau unduirile însoțite de troznete. A dat omul telefon, a spus că stă să-i cadă casa și au venit cei în drept care au ridicat plopul căzut pe casă, ba i-au tăiat și pe ceilalți doi. Noroc de acoperișul solid sub care se adăposteau și 2 copii. Aceștia s-au făcut ca totul să rămînă o poveste cu happy end. Altfel... Altfel ne-am fi putut întreba dacă un plop valorează (mîna refuză să scrie)... viață de om.

DAN DANUȚ DORU

P.S. Faptul e absolut autentic. Și l-am notat doar pentru a mîntreba de ce unii din noi sîrim în ajutorul omului doar cînd ne mină alții de la spate?!

tiei. Și ne mai anunță, în încheierea misivei, că „se află în posesia unor proiecte-tip pentru instalații de producere a biogazului, dorînd relații suplimentare (și amintim pe această cale că revista noastră s-a ocupat și continuă să se ocupe de aceste două modalități de producere a energiei, poate că nu i-ar strica răsfoirea colecției)”. — oricum însă, îi rugăm la rîndul nostru pe cei interesați să ia legătura cu el. Și, eventual, să ne și scrie asupra celor convenite.

■ **Administrația de stat Loto Pronosport**:

„Urmare sesizării publicată în revista FLACARA, nr. 11/1986, vă comunicăm că **Gheorghe Popescu** din Pietrari, strada Angheliești nr. 44, județul Vilcea, a cîștigat suma de (...) lei, cu drept de participare la o excursie în R.P.U. Sus-numitul a solicitat plecarea în excursie, dar pentru care nu a depus la O.J.T.-ul din localitate formulare de plecare și nici nu a comunicat la A.S. Loto-Pronosport acest lucru. La data de 5.02. a.c., sub nr. 2833, cîștigătorul G. P. a solicitat contravaloarea excursiei, iar cu mandatul poștal nr. 13298/4.02, Oficiul P.T.R. nr. 28 București a expediat suma de mai sus la domiciliul solicitantului.”

Stranie, ciudată optică a celui care a semnat și parafat acest răspuns oficial: scrisoarea numitului G. P. nu se refera la returnarea unei sume de bani anume, ci la niște aspecte birocratice asupra cărora răspunsul în cauză nu ne clarifică nimic!

■ „Subsemnatul **Gheorghe Bălosu**, domiciliat în București, șoseaua Giurgiului nr. 131, blocul I, scara 4, etajul 8, apartamentul 144, vă aduc la cunoștință următoarele: am un fiu, **Marian Bălosu**, care în prezent se află sub drapel, la Mangalia, din 1 noiembrie 1985, pentru satisfacerea stagiului militar. Adresîndu-mă administrației blocului în care locuiesc — ca fiul meu să fie scos de la cheltuielile de întreținere

rumb etc. Venim cu întrebarea dacă aceste lucrări au un temei legal, pentru că pe unii nu ne lasă să ne facem asemenea grădini — iar pe alții, da!” (scrisoarea este semnată, totuși, de un număr de săteni. Rugăm pe cei în drept să vadă ce se petrece cu izlazu acela).

■ **Consiliul popular al județului Cluj**:

„Urmare scrisorii adresate redacției de către **Ecaterina-Emilia Ober**, domiciliată în Cîmpia Turzii, strada Gh. Barițiu nr. 23, bloc L. 4, etajul 4, apartamentul 18, vă comunicăm: cu repartiția nr. 20590/17.III.1986, numita a fost încadrată la întreprinderea comercială de stat mixtă Cîmpia Turzii, pe perioadă determinată, ca remizier tonetă.”

■ „Mă numesc **Marin Niculae**, am domiciliul în șoseaua Ștefan cel Mare nr. 17, blocul 17, Sectorul 2, București; în spatele blocului în care locuim se află un depozit de mărfuri generale — depozit care a fost bine rostuit, gospodărit și întreținut peste 25 de ani; din nefericire însă, de o bucată de vreme, fostul depozit-model s-a transformat într-o ruină, dezordinea, nepăsarea și murdăria fiind la ele acasă; peste tot, numai gropi și noroaie. Autotururi, autocamioane noiere de gabarit depășit au stricat complet aleea din spatele blocului, iar conducătorii auto mai puțin îndeminateci sau indisciplinați au lovit, zgîriat sau tamponat de zeci de ori unul dintre cei doi stâlpi de susținere (rezistență) ai blocului 17, situații în capătul din partea de est a clădirii.”

■ **Dumitru Iancu** din Deva, administratorul blocurilor 5 și 8 din bulevardul Decebal (blocuri turn cu 10 nivele și 7 scări, date

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

A FOST FRUMOS! POATE FI ȘI MAI FRUMOS!

Minutul 91 al meciului cu Anderlecht. Sperăm ca bucuria fotbalistilor noștri să fie la fel de mare și în minutul 91 al partidei de la Sevilla

Fotografie de PAUL AGARICI

Mai mult decât o calificare

Fără îndoială că Steaua a jucat, miercură trecută, în stil de mare campioană. N-o spunem doar noi, o recunoște belgienii și o spun, apăsător, specialiștii avizați de pretutindeni. „Scorul de 3-0 nu este deloc exagerat (n. n. nici 5-0 n-ar fi fost!), atât de mobil, de plini de vivacitate și mereu primii la minge au fost românii”, nota „Le Libre Belgique”, pentru că „Le Soir” să completeze: „Formația română a dat o veritabilă lecție de fotbal compatrioților noștri, care se pot consola doar cu ideea că au fost învinși de o echipă mai bună decât a lor”. Dealtfel, parcă încă nevenindu-i să creadă, însuși antrenorul Haan a avut tăria să mărturisească, imediat după meci, că „nici o altă formație n-ar fi rezistat astăzi Stelei”!

Așadar, subliniate de toate aceste elogii și superlative (atase dintr-o listă infinit mai lungă), o victorie și, implicit, o calificare fără echivoc. Clare, cum se zice, ca lumina zilei. Pentru că, având nevoie de două goluri, Steaua a câștigat la trei, ca și în partida cu Honved, de pildă. Vă invit, stimate cititori, să priviți tabloul cupeilor europene, unde până și Barcelona, cu toate pretențiile ei, a trecut primele tururi (cu Sparta Praga și F.C. Porto) grație clauzei golului înscris în deplasare! Nimic din toate acestea în cazul Stelei, care și-a impus de fiecare dată legea, depășindu-și adversarii clar, anulând orice apel de recurs din partea acestora. Pentru că, oricât s-ar strădui belgienii, ei tot n-ar găsi nici o circumstanță atenuantă: timpul a fost bun, terenul la fel, arbitrajul așiderea etc. Doar că Steaua s-a dovedit, la toate capitolele, superioară Anderlechtului, adică uneia dintre cele mai reputele și mai „galonate” formații din lume. Calificarea e, firește, cea care rămâne. Datorită ei, Steaua va disputa la 7 mai, pentru prima dată în istoria fotbalului nostru, finala Cupei campionilor europeni. Dar aș îndrăzni să afirm că rămâne chiar mai mult decât atât. Anume, modul exemplar în care Steaua a înțeles și a putut să lupte, din răspuse, dar sportiv, pentru atingerea scopului propus. Incluziv să cred că nu atât în succesul în sine constă „morală” eliminării lui Anderlecht, ci în maniera în care el a fost obținut: timpede, detașat, cu autoritate, la capătul unei superbe lecții de fotbal ofensiv, modern, rapid, eficient. Chiar dacă, să zicem, s-a distins în mod deosebit Piturcă, autor a două goluri, Steaua a acționat, din primul până în ultimul minut, ca o adevărată echipă. Harnică, uni-

tă, puternic mobilizată, matură, angajată cu o excepțională energie în bătălia pentru fiecare balon, pentru fiecare metru de teren. Nici un efort, nici chiar la 3-0, când calificarea era de-acum asigurată, nu li s-a părut jucătorilor noștri prea mare! Tocmai acest minunat spirit colectiv, la instaurarea căruia și-au adus contribuția, pe lângă lăuzii și competenții antrenorii Jenei și Iordănescu (cinstele lor!), și alți membri ai „familiei” clubului militar (indeobște vicepreședintele acestuia, fostul internațional Ion Alexandrescu), s-a impus și a avut câștig de cauză. Victoriile Stelei, cu atât mai puțin cea de miercură trecută, n-au stat nici o clipă sub semnul întrebării. Campioana noastră, s-a calificat, de fiecare dată, cu fruntea sus, lămurilor, răspicat. Sigur că ceea ce am văzut noi, ca și invitații noștri, un fotbal de cea mai a-

leasă ținută, reprezintă rodul unei acțiuni de durată, având ca punct de plecare (și ca explicație) excelențele condiții puse la dispoziția echipei (de ministerul tutelar, de club etc.), dar la fel de adevărat e că, pe lângă calificarea în sine, Steaua a izbit chiar mai mult: a oferit întregului sport românesc o lecție pilduitoare, demnă de urmat. O lecție care a devenit posibilă, nu încape nici o îndoială, prin muncă serioasă și responsabilă, prin ambiție și abnegație.

S-ar putea crede, de către un neavizat sau altul, că în 16 aprilie Steaua a prins o zi deosebită, că s-a întrecut pe ea însăși. Nu împărtășesc un astfel de punct de vedere, căci toată evoluția formației bucureștene în actuala ediție a C.C.E., inclusiv acea zdrobitoră 4-1 cu Honved, inclusiv acea 1-0 din Finlanda (unde au plecat steagul campioanelor Iugoslaviei și U.R.S.S.), vine să contrazică o astfel de supoziție. În fața Anderlechtului, Steaua nu s-a întrecut pe ea însăși, ci a fost ea însăși, egala ei! O echipă robustă și perfect articulată, omogenă în toate compartimentele, încrezătoare în șansele ei (pe care le-a fructificat cu inteligență), practicantă unui fotbal simplu (fără eternelle „lătonări”) și eficace, stăpână pe cea mai adecvată tactică, știind să alcăgă, în funcție de fază, soluția nimerită. N-a făcut altceva, rezumând, decât să-și exprime valoarea, cu nimic mai prejos decât a oricărei alte „firme” cu reputație în fotbalul internațional. Să demonstreze concret, convingător, că mecanismul ei, alcătuit din jucători de vîrste diferite (de la Boloni la Belodedici) și de temperamente diferite, a atins un asemenea grad de perfecțiune încît echipa poate pregăti în liniște și în afara oricărei prejudecăți și ultimul mare examen: finala de la Sevilla.

Ani de-a rândul, cînd pronunțam numele unui Real Madrid, Inter sau Anderlecht, ne încerca (greșesc?) un sentiment de respect și de invidie. Ele puteau, noi nu. Ele erau cocolate pe piedestalul gloriei, iar echipele noastre se mărgineau să viseze, și doar atât. Craiova (în Cupa U.E.F.A.) și Dinamo (în C.C.E.) au spart gheața, dar și tentativele lor, parțial reușite, au eșuat în preajma virfului cel mai înalt. Azi, datorită Stelei, distanțele s-au spulberat. Steaua a demonstrat prin sudoare și inspirație că, oricît de severe, nu există culmi inaccesibile! S-o felicităm, o dată în plus, pentru asta, mulțumindu-i pentru bucuriile ce ni le-a făcut și urîndu-i mult, mult succes la Sevilla!

Urmează marea finală

Adversara Stelei din finală se numește, cine n-o știe, C.F. Barcelona, formație redutabilă, auroasă de două victorii mai noi în Cupa cupelor (ultima, în 1982, chiar la Barcelona, 2-1 cu Standard Liege) și de trei mai vechi în Cupa U.E.F.A. O echipă pe la care au trecut numeroși jucători și antrenori celebri, cei mai mulți din „import”: Crujff, Sotil, Krankl, Maradona, respectiv Hererra, Menotti, Lattek ș.a. și pe care o pregătesc, din 1984, englezii Terence (Terry) Venables și Alan Harris, foști cîndva coachipieri la Chelsea. Sub conducerea acestora (care lucrează cu translator, Graham Turner, corespondentul revistei „Shoot” în Spania), „Barca” a recucerit în 1985, după 11 ani, titlul de campioană, producînd un adevărat extaz în Catalonia. Încă de la venire (angajat la recomandarea lui Bobby Robson), evasi-necunoscutul Venables (apreciat mai ales prin faptul că, după promovarea lui Queen's Park Rangers în divizia A, l-a convins pe conducătorii clubului să folosească, pentru prima dată în Anglia, o „iarbă” artificială) a declarat că vrea să facă din Barcelona „un Liverpool iberic”. N-a reușit, o recunoaște chiar el, dar dobîndirea titlului, ba încă fără Maradona (care tocmai piccarea la Napoli), l-a sportat într-atît cota de popularitate încît a ajuns să fie supranumit „Mister chance”! El a impus o formulă de echipă Urruti-Gerardo, Migucl, Alexanco, Julio Alberto, Victor, Schuster, Esteban, Rojo, Archibald, Carrasco pe care n-a schimbat-o decât rareori, vedetela ei fiind vest-germanul Bernd Schuster (excelent la eu-

ropencle din 1980) și scoțianul Steve Archibald, golgeterul de anul trecut al ligii spaniole. C garnitură pe care, la timpul respectiv, Paco Aguilar o caracteriza în „France Football” astfel: „niște adevărați războinici („guerriers”), capabili să exercite o presiune incredibilă asupra partenerilor”.

Dar legile fotbalului sînt aspre și nici lui Venables (în timpul liber, scriitor de romane poliștice, unele dintre ele adaptate în serial de televiziunea britanică) nu i-a trebuit prea mult ca să se convingă! Caracter dificil, mergînd pînă acolo încît a declarat despre Udo Lattek că o „betiv și ipocrit”, Schuster a început să facă fașoane și să joace, după expresia blîndă a ziaristilor catalani, „tot mai discret”. În plus, a avut și un accident de mașină. Victor s-a operat de apendicită, iar Carrasco (un fel de Marcu al Barcelonci) a suferit o comotie cerebrală. Cum și Archibald și-a ieșit din mină, provocat mereu de Schuster („France Football”: „Binele maniere și Schuster, adică două linii paralele!”), Barcelona a scăzut de la meci la meci, pierzînd net (anul acesta) titlul în favoarea Realului. Pînă și inflăcărații „socios” catalani au sesizat reculul, ei lăsînd gigantul stadion „Nou Camp” (120 000 de locuri) un sfert gol la recenta confruntare cu I.F.K. Göteborg, cînd numai arbitrul Casarín (care a închis ochii la golul del, din ofsaid) și rezerva Pichi Alonso (în locul lui Archibald, accidentat) au salvat visul barceloncelor de a câștiga, în sfîrșit, Cupa campionilor. Victoria a fost obținută în cele

din urmă, după prelungiri și 11 metri (și după ce suedezii au avut două bare!), dar ea n-a convins. După cum n-au convins nici precedentele calificări, chit că „Barca” a scos din cursă, după ce a beneficiat în două rînduri de golul din deplasare, pe Juventus! Afîndu-mă la mondialele de handbal, am avut ocazia să urmăresc, în direct, partida tur dintre Barcelona și Juventus, 1-0 (Julio Alberto), pe care n-au câștigat-o spaniolii, ci au pierdut-o italienii. Deși o echipă latină, adică tehnică și (în măsura posibilităților) agresivă, „Barca” mi s-a părut lentă, fără explozie. Nici împotriva Göteborgului n-a jucat altfel, lăsînd impresia că e ieșită din formă, principalul ei „motor”, Schuster, dînd multe ra-

teuri.

La Sevilla însă, în 7 mai, în ciuda celor 1167 de kilometri ce despart (pe cale ferată) orașul finalci, centrul cel mai de seamă al Andaluziei, de Barcelona. „Barca” va fi la ea acasă. Va sconta, probabil, pe aportul celui mai fierbinte public spaniol, căci naționala lui Camacho și Gallego a susținut, tocmai pentru spectatori, toate meciurile ei decisive din ultima vreme (inclusiv acea 12-1 cu Malta) la Sevilla (Se citește Sevilla). Acesta pare să fie un avantaj pentru Barcelona, dar se poate transforma, gîndesc, și în opusul lui, în fața unei echipe ca Steaua care, avînd valoare și neavînd ce pierde (tocmai grație programării), poate atrage simpatia spectatorilor sevillani. Meciul se va disputa, cu începere de la ora 20.15 (21.15 la București), pe stadionul „Ramon Sanchez Pizjuan” (70 000 de locuri), nu pe „Benito Villamarin”, pe care a evoluat Craiova, în Cupa U.E.F.A., contra lui Betis. Desigur, asupra finalei

voi mai reveni. Înainte de a încheia, să adaug de înțînirea dintre Steaua și Barcelona va fi condusă de o brigadă de arbitri francezi, avîndu-l la centru pe Michel Vautrot, cel care a oficiat (foarte corect) la meciul România — Italia din Capitală. Va fi, neîndoios, un examen deosebit de greu pentru Steaua. Cel mai greu de pînă acum, dar cîno s-ar aștepta la altceva, mai ales în condițiile în care „Barca” are avantajul terenului? Numai că Barcelona, o spun după cite am citit și văzut, nu-i o echipă invincibilă, ba chiar risc să afirm că nu are anvergura Stelei! Dacă nu greșesc, palmareșul și vilva din jurul lui Schuster, Archibald et companie o iau, și datorită publicității, cu mult înaintea posibilităților concrete pe care le are Venables de a alina un „11” cu care să meargă la sigur! Or, fotbalul, iarăși nu-i nici o noutate, se joacă pe teren, nu în sala de brofec a unui club sau altul! Dacă va pregăti și acest meci cu seriozitatea, competența și rivnă de pînă acum, și așa va fi, cu siguranță, dacă va lepăda orice urmă de complex, jucînd la nivelul maxim al posibilităților, Steaua poate spera la mai mult decât la o prezență onorabilă în finala C.C.E. Ea poate spera la victorie. Clasa echipei, îi dă acest drept, pentru că, judecînd după cele întîmplate pînă acum în ediția în curs a Cupei campionilor, Steaua nu e cu nimic inferioară Barcelonci. Ba ș zice că dimpotrivă! Stă deci în capacitatea jucătorilor și antrenorilor ei, în puterea lor de mobilizare și în inspirația lor, în spiritul lor de dăruire și în ambiția lor, să transforme un vis frumos, participarea la finală, într-unul și mai frumos, câștigarea trofeului!

VIDIU IOANIȚOIA

Banca pe care stau, se vede cit de tensionați, antrenorii Jenei și Iordănescu reprezintă o altă explicație a victoriei Stelei

Fotografie de VICTOR RADULESCU

La peluză

După Fiorentina, Anderlecht...

Înainte campaniei sale europene, Universitatea Craiova avea, după opinia presei, un singur punct slab: Lung. S-a și vorbit un timp despre iminenta debarcare în Bănie a lui Dudacdam. Din motive puțin clare marelui public, după oarecari zvonuri însuși Destinul ar fi fost amestecat, gloriosul drum oltean a început cu băiatul acela înalt și subțire în poartă. La celălalt capăt al arcului, în centrul liniei de atac, cu toate că nu se vorbea de înlocuirea lui, Cămătaru nu era mai puțin contestat. „Dromaderul”, în avionul spre Florența, ascuns în fundul avionului, zîmbind blajîn și roșind cu frumoașă sîală, anunța destul de puțin alura semeață a internaționalului de astăzi.

La sfîrșitul campaniei, marea Craiovă, copleșită de superlative și declarații de dragoste, se rotea în jurul axei Lung — Ștefănescu — Cămătaru. Axă indestructibilă pe care s-a construit echipa de la europenele din Franța și în jurul căreia a gravitat întreg fotbalul românesc.

Anii au trecut. Din virful penitelor și al limbii se propune încă o înlocuire necesară: Piturcă. Uitat de clubul care l-a crescut la Tg. Jiu, unde fusese împrumutat pentru un timp limitat, preluat de F.C. Olt cu un statut confuz, Piturcă poposește la clubul Steaua la „bătrînețe” și este așezat de antrenorii de

aici în virful liniei de atac. Mutare stranie pentru o echipă care viza performanța continentală. Este adevărat că I. Chirilă, C. Frăncescu și I. Ochsenfeld l-au văzut printre primii cinci jucători ai anului trecut; totuși, pînă în prețuia meciului cu Anderlecht s-a vorbit despre nouarul stelist ca despre o piesă indezirabilă a mecanismului. Șuți ce i-ar mai trebui Stelei? — întrebau și se întrebau doct amatori — Cămătaru în locul lui Piturcă. Și iată seara după neuitatul meci cînd telexurile Europene înregistrează un nume pentru istoria fotbalului: PITURCĂ. Un atacant, vor scrie ziarele de a doua zi, pe care și l-ar dori orice echipă mare din lume. Anderlecht, această superbă echipă sportivă, ni-l retrocedază pe Piturcă așa cum Fiorentina, o altă frumoașă echipă continentală, ni l-a înapoiat pe Lung și Cămătaru cu înălțimea lor reală. Toate virtuțile sînt de laudă. Dintre ele, doar răbdarea vestește măreția. Dar cite Florența și cite Bruxellesul trebuiau să fie și n-au fost? Cîți contestați de noi, cei ce îndrăznim să ne pronunțăm tranșant în delicatul domeniu al artei sportive în termeni pe care bunul simț ne împiedică să-i folosim față de șoferii de taxi, nu au abdicat mai înainte de a trăi o noapte a învingătorilor? La anul, poate Petcu, sau poate Gabor, sau poate Mircea Sandu vor pleca în cine știe ce alt mare oraș european ca să obțină viza marelui lor talent. Oare faptul că Bumbescu numit astăzi decan al stoperilor din țară, n-a figurat nici ca idee în planurile selecționeților sau în topurile de la sfîrșitul anului, nu constituie un blam la care orice demnitate ar tresări?

NICOLAE CRISTACHE

Jumătățile de măsură nu duc nicăieri

Miercurea trecută, după mai bine de doi ani, s-a reunit (în sfințit!) Comitetul federației de rugby. Participanții au dezbătut situația existentă în aria respectivei discipline, au luat unele decizii, între care alegerea unui nou președinte al F.R.R., în persoana unui fost renumit jucător, inginerul Marin Cristea, completarea Biroului federal etc., dar s-au oprit, după părerea noastră, la jumătăți de măsură, menținând (dacă nu chiar stătuind!) câteva din anomalii și neregulile care, tolerate de mai mult timp de C.N.E.F.S., au generat actualul impas în care se află rugbyul românesc. Impas evident și îngrijorător, subliniat o dată în plus de recenta înfrângere de la Lille, 13-25 cu Franța, ultima dintr-o serie nepermis de lungă. Pentru că, din mai 1984 (victorie în fața Scoției), reprezentativa „frunzei de stejar” n-a izbutit să tranșeze în favoarea ei nici una din cele șase partide importante, plecând steagul până și în confruntările cu Italia și U.R.S.S., echipe care, cu 3-4 ani în urmă, nu-și făceau nici o iluzie din meciurile cu formația României, în două rânduri campioană a Europei, câștigătoare a Cupei F.I.R.A. ! Se cuvine să amintim că, asupra acestei stări de lucruri neprielnice performanței, am atras în repetate rânduri atenția (vezi „Flacăra” nr. 2/1985, 6/1986 etc.), dar noi am scris, noi am auzit?! Surd la critici și la sugestii, ignorând argumente de domeniul logicii și al evidentei, C.N.E.F.S. n-a știut sau n-a putut (e vreo diferență?) să acționeze, asistând nepuțințios la pierderea unor poziții internaționale de frunte, dobândite în timp și cu multă trudă. În locul unor măsuri ferme, care să oprească reculul lichidând cauzele, C.N.E.F.S. a continuat să lase, până în pinzele albe, mină liberă federației, profesind îngăduința, șovăiala, arbitrarul, lipsa de principialitate. Am putea da mai multe exemple, dar ne vom referi la unul singur. Indus în eroare, C.N.E.F.S. a acceptat, la sfârșitul lunii martie, ca o selecționată de rugby în 7, sport care nu se practică la noi și care are reguli speciale (două reprize a 7 minute de joc efectiv etc.), să efectueze un turneu în Australia! Lipsa de experiență s-a

plătit din plin și, pe lângă o victorie (cu Japonia), „septarii” noștri au înregistrat două înfringeri (cu Argentina și Insulele Samoa). Deci încă o „premieră”, dintre cele mai nedorite, pentru rugbyul românesc: eșec în fața Insulelor Samoa, a căror populație n-o depășește pe cea a Sibiului și a căror suprafață e mai mică decât a județului Tulcea! S-a invocat argumentul, care a avut probabil darul să convingă C.N.E.F.S. de oportunitatea participării, că au plătit organizatorii toate cheltuielile. De acord că nu a costat nimic, dar s-a pierdut, credem, ceva înfinit mai prețios: prestigiul sportiv al țării! Un prestigiu pe care, ca să ne oprim la acest unic exemplu, F.R.R. și C.N.E.F.S. l-au știrbit și l-au împușinat cu multă ușurință și, la fel de grav, în numele unor interese mărunte, dacă nu chiar personale.

Sigur că, revenind, convocarea Comitetului federal poate fi privită ca un element pozitiv în măsura în care, atîtia ani, organul colectiv al rugbyului nostru nu s-a mai întrunit. Dar numai sub acest aspect, făcând înțeles minor, de vreme ce reunirea Comitetului federal reprezintă o obligație statutară, neglijată de F.R.R. din motive greu de admis. Spre surprinderea generală însă, nici măcar această ședință n-a găsit resurse să ia taurul de coarne și să adopte măsurile ce se impuneau (și se impun) pentru revigorarea rugbyului românesc. A decis ea, de pildă, cooptarea în Biroul federal a primilor 2 (din 17!) reprezentanți ai unor cluburi din provincie (Iasi și Constanța), dar raportul continuă să fie injust, atîtia timp cît centre cu tradiție în rugby, Birlad, Petroșani, Baia Mare, Cluj-Napoca etc., rămîn și pe mai departe fără vreun „vot” în organismul respectiv! S-a făcut, cu alte cuvinte, un pas, timid însă, nepermis de mic față de ceea ce se aștepta. Este greu de crezut că, așa format (cu 15 bucușteni din 17 membri!), Biroul federal va căpăta greutatea și autoritatea necesară să se implice mai adînc și mai eficient în viața de zi cu zi a rugbyului nostru. Căci pînă acum nu și-a îndeplinit defel această îndatorire, în acest sens rămînînd stupefiantă declarația cutezată de vicepreședintele F.R.R. Viorel Moraru după „lectia” oferită de Scotia (18-33) în Capitală: „S-ar fi putut alcătui o echipă mai aproape de cerințele unui joc cu o formație ca a Scoției, am lăsat însă toată libertatea celor doi antrenori”?! Legat de antrenori, să menționăm că, împotriva unei dispoziții a C.N.E.F.S. (care interzice unui antrenor federal să fie, concomitent, și antrenor al echipei reprezentative) și în ciuda valului

de rezultate negative din ultimii ani, Comitetul federal nu i-a restrins prerogativele lui Valeriu Irimescu, lăsîndu-l să ocupe în continuare ambele posturi?! Oricît de merituos ar fi cel în cauză, chit că el n-a pregătit niciodată o formație de club (!!), e imposibil de sperat, pentru că e ilogic, că el va izbuti să impace și capra și varza?! Ba încă mai multe verze intrucit, ca și cînd rugbyul românesc ar începe și s-ar sfîrși cu el, Valeriu Irimescu mai e și președinte al Colegiului central al antrenorilor! Ce-a fost pînă acum, cînd V.I. s-a ocupat cu precădere de națională, în loc (ca să zicem așa) să antreneze antrenorii și să elaboreze o linie metodică, pe care s-o răspîndească și s-o controleze în teritoriu, se va perpetua, de parcă o experiență nefastă, cea de după 1984, n-ar fi suficientă și-ur mai fi necesar să se piardă încă un meci, și încă unul, și încă unul, pentru ca C.N.E.F.S. să se trezească la realitate și să pună piciorul în prag?! E grav, se știe, să comiți o eroare, investirea lui Irimescu cu cele două funcții, dar înfinit mai grav e să persisti în ea, aducînd prin acest mod de a sta cu brațele încrucișate în fața evidentei prejudicii mai mari și mai dificil de recuperat.

O altă anomalie, pe care recenta ședință a trecut-o sub tăcere, este legată de numele vicepreședintelui F.R.R., Viorel Moraru, una și aceeași persoană cu antrenorul principal al divizionarei A (cu pretenții la titlu), R.C. Grivița Rosie?! Fără a-i nega inginerului Moraru, fost mare jucător, unele contribuții, cum ar fi deschiderea către rugbyul britanic, nu ne putem ascunde nedumerirea că C.N.E.F.S. (de mai multă vreme) și, mi-nou, Comitetul federal „acceptă” ca Viorel Moraru să cumuleze două funcții atît de incompatibile! Nu-ți trebuie cine știe ce competență, ci numai bun-simț pentru a judeca o astfel de situație nefirească, pentru că e împedecă, la îndemina oricui, că vicepreședintele F.R.R. nu va putea, analizînd un aspect sau altul, luînd o decizie sau alta, să facă abstracție de interesele unui club, de care e legat sentimental și, totodată, prin loc de muncă, prin retribuție!! Pot intra două săbii în aceeași teacă? Răspunsul e, de bună seamă, simolu și, din păcate pentru rugby, negativ. Ca să nu mai spunem că, influențat (ca de obicei) de Viorel Moraru, care a condus multă vreme F.R.R., fostul președinte retrăgîndu-se practic din activitate după 1984, recentul Comitet federal a aprobat ca alți 2 foști „grivițeni”, între care unul coleg de serviciu și de birou cu V.M.!, să fie aleși în fruntea Comisiei de disciplină (Dan Stoenscu) și, respectiv, a Colegiului de

arbitri (Nicolae Soculescu)! Nu doar că cei responsabili de angajarea rugbyului românesc pe toboganul contra-performanței sînt menținuți, ci încă mai mult: poziția lor se întărește prin cooptarea unor care, avînd aceeași concepție și aceleași puncte de vedere, vor dirija, nu-i așa, rugbyul pe aceeași linie. Adică pe o linie care, ca să nu mai lungim vorba, trebuia schimbată!

Pe vechea linie, rugbyul nostru nu doar că a ajuns să piardă tot ce era de pierdut pe plan internațional, dar a slăbit vizibil și pe plan intern. Prin actualul sistem de organizare, cu 20 de echipe, cînd 10-12 ar fi fost (după valoare) suficiente, mereu sacrificat în așa-zisul folos al naționalei (între 16 martie și 11 mai s-a găsit răgaz pentru o singură etapă, în 20 aprilie!), campionatul nu stimulează nici competiția, nici calitatea. Ca și cum rugbyul românesc s-ar limita la cei 28-30 de membri ai lotului reprezentativ, pe care Valeriu Irimescu i-a cocoloșit în fel și chip (cu ce rezultate?!), principala competiție internă a devenit o treabă întimplătoare, cu programări stupide (derbyul Steaua - Dinamo s-a desfășurat în 2 aprilie, într-o zi de miercuri, de la 10 dimineața?!), cu tribune goale. Nici nu-i de mirare că, în condițiile unei federații ezitante și neînspirate, au devenit posibile și s-au înmulțit pe terenurile de rugby actele de indisciplină. În loc să fie curmate la timp, tăiate din rădăcini, ele au fost, invariabil, tratate cu blîndețe, mergîndu-se pînă acolo încît incidentele petrecute la meciul Gloria Arad - Farul au fost judecate, rejeđecate și rejeđecate pînă la luarea unei decizii!

În numele redresării rugbyului, trăgînd nădejde că el poate și trebuie să redevină ce-a fost, o forță respectată și temută pe continent și în lume, am așteptat cu speranță analiza de miercurea trecută. Numai că ea s-a dovedit, din păcate, formală și ineficientă. Oricît am saluta, și salutăm, alegerea unui nou președinte, nu ne putem ascunde insatisfacția că, și de această dată, C.N.E.F.S. a pierdut prilejul de a interveni în mod hotărît, de a introduce, prin măsuri concrete, un climat de muncă, de ordine și de disciplină în rugby, de a-i îndepărta pe cei vinovați de impasul de azi (lui Irimescu i s-au schimbat mereu secunzii, Cosmănescu, Palosanu, Mateescu, Rădulescu, el rămînînd mereu în picioare?!). Viața a demonstrat și demonstrează cu fiecare zi, în orice domeniu de activitate, că jumătățile de măsură nu duc nicăieri. Iată o lecție care ar trebui și trebuie să dea de gîndit!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Culisele performanțelor

Pe diagrama de concurs fiecare punct înseamnă victorie și nicidecum nu se implică felul în care aceasta s-a realizat. Avantajele sau pozițiile „cîștigate” care s-au transformat în înfrîngere nu mai au nici o importanță și asta o știu toți cei ce joacă șah. Cu toate acestea nici unul jucător nu-i convine să vorbească despre „orbirea șahistă”, despre gafe, despre insuccese fără a căuta motive subiective. Culisele performanțelor sînt cele care dau culoare competițiilor și, invariabil, punctele vor rămîne înscrise în tabelele de concurs fără „biografia” lor.

Marea maestră internațională Elena Ahmîlovskaja este noua șalangeră la titlul de campioană a lumii. Calculele hirtiei nu-i acordau cine știe ce șanse în turneul candidațelor de la Malmö. Performanța sa de azi pare a o simplă iluzie după pierderea duelului cu Nana Alexandria (în tur) și cu Marta Litinskaia (în retur), două dintre aspirantele cele mai îndreptățite la cucerirea mult rîvnitului drept de meci pentru titlul suprem. Deși „echipa” jucătoarelor sovietice a fost de 5 din 8, situația în turneul candidațelor nu a fost prea limpede. Litinskaia a început furunos: 5 victorii, o remiză și o înfrîngere, dar apoi a fost de nerecunoscut. Ce s-a întimplat oare? A suferit patru înfrîngeri dintre care două la jucătoare sovietice! Alexandria a jucat mai bine în finalul concursului obținînd trei victorii la șahiste sovietice. Finalistele meciurilor candidațelor ediției precedente a CM nu au contat! Să fi fost oare de vină startul modest care le-a deziluzionat? Fostă șalangeră, Ira Levitina s-a clasat pe locul șapte din opt, cu 6 p, fiind înfrîntă de patru ori în retur!

Șansele obiective ale șalangerii de-a învinge în meciul cu Maia Ciburdanidze sînt mici. În partidele jucate pînă acum balanța atîrnă în favoarea campioanei mondiale. Au fost și partide în care actuala șalangeră a pus-o în mare dificultate pe marea maestră gruzină. Ultima lor confruntare a avut loc cu puține zile înaintea TC de la Malmö în turneul internațional de la Jajce (Iugoslavia): o remiză lungă. Ahmîlovskaja a jucat inteligent, și-a creat șanse, dar n-a cîștigat. În meci, situația se va schimba mult. Duelul va însemna cu totul altceva, va fi de uzură, cu surprize teoretice și... psihologice. Campioana are șansa de a-și păstra „coroana”, cucerită în 1978.

MARGARETA MUREȘAN ■

Uimirea octogenarului sporea de măsură ce înainta spre obiectivul său. Nu mai fusese prin această zonă a orasului de șapte-opt ani. Se plimba diminetile doar pe străzile din apropierea casei. Totul era aici schimbat, nu mai recunostea nimic din fostele străzi, dispăruseră casele știute de el. În colț cîmbeaua de la care, cînd era tînăr, căra apă cu gălețile, dispăruse. Nu mai exista nici casa cu cerdac unde se afla circumscripția lui nea Văduva, cu denumirea ei bizară „La roata lumii”.

Bătrînul, fost învățator, era literalmente dezorientat. „Să vedem mai departe, poate dau de casa în care era băcănăia lui nea Cucuță, din colț. De acolo drumul pînă la Piața Mare îl am în minte”. Ia de unde nu-i prăvălia cu pricina. N-a găsit nici măcar strada. În locul lor blocuri înalte, magazine, o scoală nouă. „Nu-i păcat de ele, erau niste maghernite făcute din chirpici, iar în jurul lor înțotai în noroaie. Nu-i întrebai nici pe Gicu, nici pe Gina. Ei mi-ar fi descris drumul, doar pe aici merg la serviciu. Nu-i vorba, că tare m-au sunărat astăzi. Dar parcă numai azi, în fiecare zi îmi fac singe rău din pricina lor. Poate sînt eu prea sensibil. La bătrînețe, omul se schimbă, nu-i mai înțelege unora pe tineri, dar nici unii dintr-aceștia pe el. Parcă ce le-am treze? „Copii, voi știți ce zi e miine?” „Ce zi?” „Păi miine

împlinim 50 de ani de căsătorie. 50 de ani de cînd am luat-o pe Luxița”. Au izbucnit amîndoi în ris. „Asta-i bună, parcă ai fi spus că miine îi Anul Nou, iar noi am uitat”. Mi s-a făcut negru înaintea ochilor. „Cum adică, păi e vorba de mama și te tatăl vostru”. „Nu-i vorba de nici o subapreciere, tată, doar știu că pentru miine, sîmbătă și duminică, noi am planificat o ieșire la munte. Merg și Vasilești cu masina lor. Îi luăm și pe copii. Mai respirăm și noi puțin aer curat. Avem atîta nevoie”. „Vă înțeleg, dragii mei, cum să nu, mergeți sănătoși, voi am doar să vă rog să ne procurați cîte ceva pentru miine, vă dau eu bani, nici o grăiă, doar ieri am luat pensia. Să simțim și noi cîte puțină sîrbătoare”. „Parcă de bani îi vorba, problema e că trebuie să ne facem bagajele. Dacă ne-ai spus și mata atît de tîrziu. Parcă ce, era secret să fi știut și noi cu o zi, două, înainte? Vă cumpăram chiar și un cadou”. În timp ce ginerele continua să-i facă reproșuri, Gina începuse să pregătească valizele. Nu roștea nici un cuvînt, se vedea că-i îmbufnată. „Bine, nu-i nimic, las’ că o să merg singur după cumpărături. Mă descurc eu”. Ginerel a ridicat din umeri, apoi, indiferent, a rostit un „Fă cum crezi”. „Dacă era Ruxandra, cea care ne iubește atît de mult, dar care îi atît de departe de noi, altfel se desfășurau lucrurile. Ea ar fi aran-

iat totul cu zîmbetul pe buze, voioasă, optimistă, din plăcerea de a ne vedea bucurînd, multumii. Ea n-a uitat de sîrbătoarea noastră, ne-a trimis o telegramă de felicitare, iar așteară, la telefon, ne-a vorbit atît de frumos încît ne-au dat lacrimile. „Bratu, zicea ea, are trei zile de recuperat la începutul lunii viitoare. Luăm copiii, ne urcăm în tren și vă facem o vizită. Să-i vedeti pe Gicuța

Cronica șoselei

Tunelul

și pe Florinel cît au crescut!” „Veniți, dragii tatei, ne faceți cea mai mare bucurie”. Cînd bătrînul i-a trecut receptorul fetei celei mari, care se uita chioris în timp ce octogenarul vorbea cu sora ei, s-a limitat să-i confirme invitația printr-un „Bine, veniți”. Apoi a continuat cu un sir de da-uri și nu-uri pentru ca să incheie cu un „la revedere” la fel de rece.” Pe bătrîn îl durea răceala Ginei, fata lui cea mare. I-ar

fi făcut plăcere ca împreună cu băbua lui să locuiască cu Ruxandra, dar cum să-și părăsească căsuta lui cea dragă pentru a se muta la capătul țării? Acum, întreba din cînd în cînd trecătorii care, văzîndu-l atît de neajutorat, îi dădeau cu răbdare explicațiile asupra drumului pe care trebuia să-l urmeze. Iarăși îi veneau în minte amintiri din perioada studenției fetelor. Cîte sacrificii a făcut pentru ele. Într-un timp rămăsese cu un singur costum, iar Luxița cu doar două rochii. „Să aibă fetele, să nu le fie rusine la facultate”. Au învățat bine, ce-i drept, i-au adus numai satisfacții din acest punct de vedere. Apoi, cînd au început să lucreze, situația s-a îmbunătățit mult. Si-a clădit încă două camere, și-au cumpărat mobilă frumoasă, masină. La bătrînețe, el și Luxița aveau tot ce le trebuie. Ce folos însă că le linsea afecțiunea Ginei și a soțului ei.

Emotia îl cuprinde pe octogenar, ca ori de cîte ori cînd citește sau își aminteste de versuri îndrăgite. Lăcrimează. Continuuîndu-și drumul, zărește de departe un fel de tunel, cu o intrare mare, largă. N-a mai văzut așa ceva. În tunel intră coloane nesfîrșite de mașini.

Mai face cîteva pași și se întilnește cu un vecin. Acesta îl recunoaște. „Unde ai plecat, tațale, singur prin furnicarul ăsta?” Bătrînul îi povesteste

omului cele întimplate acasă. Își varsă năduful. „Ce să-i faci așa is copiii, egoiști. Uită repede ce-am făcut pentru ei”.

Rationamentul bătrînului e parțial corect. Dacă pe acolo umblă masinile, probabil că tot prin tunel trebuie să circule și trecătorii. Începe să coboare spre zona interioară a construcției. Ochii, care trec brusce de la lumina zilei la aceea a lămpilor electrice, suferă un șoc puternic. Nu mai vede nimic, nici chiar pe unde merge. Nu sesizează nici luminile farurilor, nici sunetul strident al claxonelor care îl avertizează că drumul subteran nu e și pentru pietoni. Cînd octogenarul a înaintat cam 20 de metri, în tunel se aude un zgomot surd și un camion care oprește imediat pe dreapta. „Nu l-am văzut, de altfel nici nu mă așteptam să întilnesc pietoni în tunel. M-a surprins și pe mine întinericul. E adevărat că trebuia să aprind luminile mai din vreme”. Trupul firav al bătrînului zace pe asfalt. La citiva metri se zăresc ochelarii spart, iar puțin mai încolo bastonul. Fata octogenarului exprimă liniște și parcă o mulțumire ciudată.

„A plecat săracul să-mi cumpere un tort. Miine împlineam 50 de ani de la căsătorie”, relatează cu ochii în lacrimi, omului care i-a adus trista veste. bunica Luxița.

VICTOR BEDA ■

Consacrarea pomilor sau bărbații-arbori

Abia s-a instaurat suveranitatea primăverii, în democrația rotire a anotimpurilor, că a și început în București completarea efectivelor de arbori legați prin jurământ de credință față de om și de cetate să lupte, cu tot sufletul lor de oxigen, contra invaziei întunecărilor compuse de carbon aliați cu tot ce ne poate asedia mai perfid și plămîni, și ochii, și inima. Întru apărarea vieții marile municipii își sporește armata de pomi și arsenalele de clorofilă. Pînă acum, această forță reprezintă, în medie, pentru fiecare bucureștean douăzeci de metri pătrați de spațiu verzi. Metropola României este apărată împotriva poluării de două milioane de arbori. Două milioane de soldați în această armată de purificare a aerului. O formidabilă gardă de veghe la bătaie inimilor noastre; la oxigenarea infailibilului carburant cu care merg aceste motoare incredibile în sublimul perfecțiunii lor. În 1986, Capitala își va spori vertiginos zestrea de pomi. Arborii de aliniament nu vor mai fi amestecați la întimplare. Vom avea peste treizeci de străzi ale teiului și vreo cincisprezece încoronate de emblema stejar. Vom avea străzi ale frasinilor și străzi de castani. La Direcția domeniului public, o hartă a orașului are culori separate pentru străzile care vor fi ale palinului și vor asigura în fiecare primăvară dulce loc de muncă pen-

tru milioane de albine în minusculele spații albe ale florii de salcîm. În afară de bulevardul Lacul Tei și de strada Teiul Doamnei — asupra cărora și se vor întări zapisele de ocină și ohabă — teiul își va întemeia fermecătoarea exclusivitate pe bulevardele Aviatorilor, Primăverii, Kalinin, Jiului-Scintea, Leontin Sălăjan, Iosip Broz Tito, Dimitrie Cantemir, Constructorilor, pe șoselele Pantelimon, Iancului, București-Ploiești, ca și pe căile Griviței, Șerban Vodă, 13 Septembrie sau Dorobanților (de la piața cu același nume pînă la Ștefan cel Mare). În liniștea pepiniereilor, oameni anonimi lucrează, de ani de zile, pentru mindra pozoabă viitoare de arbori. În lumea ritmurilor tot mai accelerate azi ale vieții și ale informației, este odihnitor și aproape de necrezut să vezi că mai există oameni ca tehnicianul Aurel Pascu sau inginerul Ovidiu Glodeanu — șefii pepiniereilor Pipera și Toboc — care se ocupă, cu o nesfârșită migală, de mîlăile plămînde ale unor pomi ce vor putea fi livrați peste opt sau zece ani. Aurel Pascu — un pasionat de dendrologie și de ceea ce numește pepinieristica ornamentală, cu specializare la Viena — va fi atunci demult pensionar. Dar întreg ritmul existenței sale se află parcă într-o tănuică rezonanță cu întimbele ritmuri ale naturii, ale informației genetice vegetale, așa încît a deve-

ni un fel de pom fabulos care gîndește. Toată lumea din afară se pierde undeva în depărtare, lucrurile importante sînt tulpinițele minuscule ale laboratorului său, arborii întrevăzuți de el, pe care-i crește azi la dimensiuni de eprubetă. Acest alt ritm al existenței și acest mod reconfortant de înțelegere a lumii din acest turn de control aflat la nirelul veghiei naturii le-a extins pe nesimțite și asupra multor colaboratori de-a săi ca Ion Radu sau Ștefania Hălău, cărora pasiunea cu care muncesc le dă o distincție, în neștiuta lume a „autorilor” de pomi, comparabilă doar cu aceea a lui Ion Stănescu de la

Toboc. Adică de la pepiniera recidivă, condusă de inginerul Glodeanu, alt mare împătimit al frumuseții parcurilor bucureștene, pe care a înrățat să le înbească de pe cînd era copil. Cu părinții grădinari la sera Herăstrău, viitorul inginer a crescut între arbori și flori într-un fel de cult al acestei meserii. Parcurile, și secele, și pepinierele, și pomii Bucureștiului au avut întotdeauna și au și astăzi slujitori care le-au iubit mai mult decît incape în explicațiile acestor oameni care au, în afară de muncă, adorabila stîngărie a pomilor care știu mai ales să fie pomi. Unul din acești bărbați-arbori este

Dumitru Marinescu, fost — timp de treizeci și patru de ani — șeful pepinierii Pipera. De o vitalitate uluitoare, septuagenarul, căruia nu-i dai nici șazece de ani, bate mereu Bucureștiul ca să revadă pomii și secele. Vine să vadă. Atî. În treaga lui viață a fost și încă este aici. L-am cunoscut la o asemenea reîntîlnire cu ea. Cu viața. Cu viața lui. Tînea de mină o altă mîlă: Raluca. Nepoica lui. Raluca Marinescu. El? Privea. Și parca generațiile de pomi își simțeau familia întregă lângă acest bărbat-copac devenit, de la o vreme, bunic. Capitala României va avea, peste cincisprezece ani, la intrarea în al treilea mileniu, nu numai un fastuos centru civic ce se ridică azi sub ochii noștri, ci și o invincibilă oaste de arbori. O formidabilă armată de ostași purtînd coroană. O armată a naturii cu coroane vegetale. O capitală care își întemeiază azi, cu alita muncă și minunție, uriașe arsenale de clorofilă și ozon va cîștiga, fără-ndoială, singurul mare război pe care îl mai poate tolera o lume cu adevărat civilizată: războiul pentru oxigenul inimii omenesti. Împotriva celui mai cumplit efect secundar al civilizației — poluarea. Așteptăm ca arhitecții și edilii bucureșteni să găsească soluțiile ferice inspirate și economice pentru a reda orașului într-o nouă amploare, farmecul — al finitilor. Bucureștiul a fost și trebuie să rămîna, în continuare, prin aceste soluții — și un fermecător oraș al finitilor. Milioane de arbori au dreptul și la susur de cîșmea.

DORIN GHERGHINESCU ■

● Un nou succes pe frontul luptei pentru mai multă energie. La amenajarea hidroenergetică Rîul Mare-Retezat a început acumulara apelor.

Pentru autoamobilisti

Primim din nou o veste, care îi va interesa cu siguranță pe autoamobilisti, de la cooperativa „Radiotehnică” din Constanța. Specialiștii cooperatizei sînt pe punctul de a realiza un dispozitiv de verificare a încălzirii acumulatorului auto, dispozitiv ușor de montat la bordul autoturismului și care avertizează asupra potențialului bateriei.

Un nou tip de mașină de spălat cu program

Specialiștii de la I.M. Cugir lucrează intens la omologarea celui de-al treilea tip de mașină de spălat cu program denumită „Crin 100”. Capacitatea ei de spălare este de 3 kg de rufe uscate. Să notăm câteva din avantajele noului tip de mașină față de tipurile precedente: gabarit mai redus, faptul că, fiind sprijinită pe un tren cu roțile, este mai ușor de manevrat în spațiul util al apartamentelor, posibilitatea încălzirii cu rufe pe verticală, randament mai bun la stoarcerea rufelor, un consum de energie mai mic. Suficiente argumente pentru ca gospodinele să aștepte cu nerăbdare apariția acestei noi mașini în magazine.

● S-a redeschis Muzeul tehnicii populare din Sibiu. Și încă o noutate. Lacul din Dumbrava (aflat în administrația muzeului) este pus la dispoziția pescarilor amatori, desigur pe bază de abonament.

Important pentru pescari

Pînă la 13 iunie a.c., s-a interzis pescuitul în toate apele colinare și de șes. Interdicția pescuitului în apele curgătoare care constituie frontieră de stat este cuprinsă între 1 și 30 mai. Se poate pescui în continuare la Marea Neagră, iar pescuitul în apele de munte, la păstrăv indigen, începe la 1 mai.

Din nou despre flori

La una din marile florării din Alexandria se vînd de câteva luni bune, nu flori la fir, cum ar fi normal, ci numai flori în ghivece. Or fi frumoase și ghivecele, nu zicem nu. Să ne imaginăm, însă, doi îndrăgostiți, ea fiind delicat în mîna ghiveciului pe care el tocmai i-l-a oferit.

Nămoloș de Mangalia

Efectele benefice ale apelor mezotermale și sulfuroase, precum și ale nămolului de pe fundul bălții Mangalia (balneo-

logii afirmă că nămolul de aici este la fel de eficient în tratarea unor afecțiuni ca și cel din lacul Techirghiol) sînt astăzi recunoscute. Este și motivul pentru care baltă Mangalia, situată între stațiunile Saturn și Venus, cunoaște acum eferescența unor ample lucrări de amenajare menite să ducă, în final, la valorificarea intensivă a acestui izvor de sănătate. Se înalță diguri de sprijin, se execută lucrări de captare a izvoarelor mezotermale sulfuroase și, conform proiectului, de aici urmează a se draga peste 700 000 metri cubi de nămol.

Încă o linie de troleibuz în Capitală

Consentim și noi că se lucrează intens la montarea firelor de contact care vor asigura în curînd funcționarea în București a unei noi linii de troleibuz ce va face legătura între centrul Capitalei și spitalul Fundeni. Traseul noii linii va fi: b-dul Republicii, calea Moșilor, șos. Colentina, spitalul Fundeni.

Sporese sortimentele de lapte praf

Aflăm că sortimentelor de lapte praf existente, în număr de 11, li se vor adăuga, în curînd, alte trei (din categoria alimentelor medicament). Este vorba de Lactofort (pentru sugari), Caseolact (produs hiperproteic cu proteine din lapte de vacă și soia) și Gluvilact.

Fascinantul joc de „muntă” al cocoșilor de munte

Faimosul cocoș de munte (ocrotit de lege) suscită în mod special acum, în aprilie, interesul celor ce vor să vadă aceste păsări atît de rare. Motivul? Aprilie este luna în care are loc „rotitul”. În restul anului „gotcanii” (cum li se mai zice cocoșilor de munte) și „gotcile” trăiesc în solitudine. Dar în aprilie se adună în număr mare, în locuri demult știute (acolo unde zăpada rezistă pînă tîrziu) în rîștii de pădure, în poieni etc. Fascinantul lor joc de „muntă” începe în lumina zorilor — zic cunoscătorii (noi n-am avut niciodată privilegiul de a fi martori la acest spectacol) — cînd cocoșii coboară de pe crengile molizilor pe zăpadă, rîșpînd-o cu aripile în rotiri lente. „Nunta”, adică împerecherea, e un adevărat even-

niment în viața acestor păsări solitare, iubitoare de înălțimi.

● S-au încheiat lucrările de excavatii la bazinul portului maritim-fluvial Basarabi.

● În cunoscuta stațiune balneară Săcule-Gorj va lua ființă în curînd o secție de apiterapie în cadrul căreia se vor efectua tratamente cu cele mai noi produse apiterapice.

Expoziție paleontologică. Și nu numai

Secția de științe naturii a Muzeului județean Hunedoara s-a îmbogățit recent cu o nouă și foarte interesantă expoziție care propune o retrospectivă a principalelor momente din evoluția vieții pe teritoriul județului, ilustrate cu un bogat material paleontologic. Amoniții de talie gigantică (strămoșii nautilului), din perioada cretaciceului superior, găsiți la Ghergheș, cu

aflăm că la frizeria „Modern” din Tirgu Jiu plata unui tuns se face cam așa: „Cit costă?” — întrebă clientul. „Dai și dumeata cit vrei” — răspunde frizerul. În treacău fie spus, am constatat și în multe frizerii bucureștene absența unor tarife expuse la vedere, ceea ce ar putea încuraja asemenea dialoguri. Bineînțeles, nu în favoarea clientului.

Tramvaiul la Cluj-Napoca

La Cluj-Napoca au început lucrările de construcție a primei linii de tramvai. Urînd să facă legătura între cartierul Mănăstur-Gară și zona industrială Someș Nord, ea va avea o lungime de 13 kilometri și, datorită celor 30 de vagoane articulate prevăzute să circule în dublu sens, va putea asigura transportul a circa 15 000 de călători pe oră.

Rubrică realizată de ALEXANDRU ȘERBAN ■

La Operă

● În Trubadurul de sîmbătă 26 aprilie (ora 18) sînt programați Vasile Martinou (De Luna), Monica Teodorescu (Leonora), Lucia Cicoară (Azucena), Anatol Covati (Marrico). Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● Matineul pentru copii de duminică 26 aprilie (ora 11) prezintă dăoasa lucrare a compozitorului Carmen Petra Basacopol **Inimă de copil** după un fragment din **Coore** al lui De Amicis. Alături de soliștii teatrului (Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Adriana Alexandru, Nicolae Bratu, Ștefan Teodorescu) participă și soliștii din corul „Vocea primăverii”, în roluri de copii: Adriana Băileșcu, Irina Lăzăriciu, Andreea Bătuță. Corul și formația orchestrală sînt dirijate de Claudiu Negulescu.

● Duminică seara (ora 18) **Lucia di Lammermoor**. Silvia Voinea în rolul titular alături de Nicolae Constantinescu, Ionel Voinea, Gabriel Năstase (debut în rolul Arthur Bucklaw), Teodor Ciurdea, Adriana Alexandru, Marcel Angelescu. Dirijează Constantin Petrovici.

● În continuarea ciclului de audii comentate, luni 28 aprilie, la ora 18, Costin Popa va prezenta pe marele tenor italian **Luciano Pavarotti**.

● Cu Anatol Covati în rolul titular, Sanda Sandru în Desdemona, Nicolae Urziceanu în Iago și Florin Diaconescu în Cassio, marți 29 aprilie, la ora 18, **Othello** de Verdi. La pupitrul dirijorului Petre Șbarcea de la Filarmonica din Sibiu.

● Miercuri 30 aprilie (ora 18) **Răpirea din serai**. Vor interpreta: Florin Diaconescu (Belmonte), Victoria Bezetti (Constanța), Daniela Vlădescu (debut în Blonda), Pompei Hărășteanu (Osmîn), Ștefaniță Lascu (Pedrillo) și Adrian Ștefănescu (Selim). Dirijor Constantin Petrovici.

● Vineri 2 mai, la ora 18, mult gustatul **Rigoletto** al lui Verdi. Principali interpreti vor fi Florin Georgescu (Ducele), Vasile Martinou (Rigoletto) și Marina Mirea (Gilda). Dirijează Constantin Petrovici.

Ultima oră

rești a unei noi linii de troleibuz ce va face legătura între centrul Capitalei și spitalul Fundeni. Traseul noii linii va fi: b-dul Republicii, calea Moșilor, șos. Colentina, spitalul Fundeni.

Sporese sortimentele de lapte praf

Aflăm că sortimentelor de lapte praf existente, în număr de 11, li se vor adăuga, în curînd, alte trei (din categoria alimentelor medicament). Este vorba de Lactofort (pentru sugari), Caseolact (produs hiperproteic cu proteine din lapte de vacă și soia) și Gluvilact.

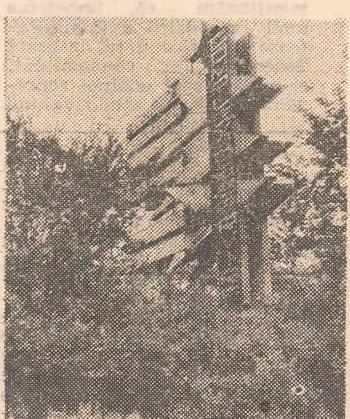
Fascinantul joc de „muntă” al cocoșilor de munte

Faimosul cocoș de munte (ocrotit de lege) suscită în mod special acum, în aprilie, interesul celor ce vor să vadă aceste păsări atît de rare. Motivul? Aprilie este luna în care are loc „rotitul”. În restul anului „gotcanii” (cum li se mai zice cocoșilor de munte) și „gotcile” trăiesc în solitudine. Dar în aprilie se adună în număr mare, în locuri demult știute (acolo unde zăpada rezistă pînă tîrziu) în rîștii de pădure, în poieni etc. Fascinantul lor joc de „muntă” începe în lumina zorilor — zic cunoscătorii (noi n-am avut niciodată privilegiul de a fi martori la acest spectacol) — cînd cocoșii coboară de pe crengile molizilor pe zăpadă, rîșpînd-o cu aripile în rotiri lente. „Nunta”, adică împerecherea, e un adevărat even-

dimensiuni de pînă la 60—70 cm diametru, se întîlnesc în expoziție cu reptile mezozoice ale căror fragmente fosile au fost descoperite la Sînpetru, Vîlvoara, Ciula Mare. O extrem de sugestivă dioramă reconstituită, pe baza materialului descoperit la Sînpetru, aspectele morfologice și modul de viață al dinozaurilor (ultimii reprezentanți ai acestei specii, spun specialiștii, au trăit în bazinul Hațegului și în sudul Franței, avînd dimensiuni impresionante, de pînă la 6—7 metri). Bogata floră tropicală fosilă din Valea Jiului, care a populat oligocenul acum 35 milioane de ani, este ilustrată cu impresiuni descoperite în straturile de cărbune: palmieri, scqvoia, chiparoși de ballă, etc. Pentru prima dată au fost descoperite în țara noastră resturi scheletice (e vorba de un canin pietrificat) aparținînd strămoșului hipopotamului. Din ultima glaciațiune cuaternară, rețin atenția în expoziție fosile ale unor mamifere gigantice (mamut, rinocerul lînos, cerbul gigantic). Cuaternarul-Hologen este reprezentat prin resturile fosilifere descoperite în cunoscuta peșteră de la Cioclovina, unde au fost găsite cele mai vechi urme ale omului primitiv de pe teritoriul țării noastre. O dioramă redă trei exemplare de zimbri. Expoziția mai prezintă rarități din fauna și flora hunedoreană ocrotite azi de lege, la care se adaugă șase foarte izbitoare diorame ce înfățișează Arboretumul Simeria, Pădurea Bejan (Deva) și Parcul Național Retezat.

● Din „Gazeta Gorjului”

Un „copac” de beton și o „sfință” uitare...

Există de douăzeci și unu de ani. În Floreasca, Indica, pe vremuri, inaugurarea unui complex de servicii populației cu unități de: geamuri, coasornărie, încălziminte, frizerie, coafură și croitorie. De atunci s-au schimbat multe. Copiii din Floreasca sînt acum părinți, unii au albit, iar „copacul” de beton, uitat, degradat, fără nici o utilitate, a rămas în același loc indicînd o adresă care nu mai există de mult. Acesta intrucît odată cu dezvoltarea cartierului rețeaua comerțului și cea de servicii a populației a căpătuit, firese, o cu totul altă configurație. În starea jalnică în care se află, singura utilitate a copacului de beton ar fi ca loc de întîlnire pentru uituci. (Paul Agarie)

Flacăra, Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341 Telefax: 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESILA TELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.